Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ

Povești nemuritoare

7

82-3
P88

Coperta de
Crina IONESCU

ISBN 973-25-0442-0

EDITURA ION CREANGĂ
Piața Presei Libere, nr. 1
sect. 1, București
Tel.: 618 25 25
Fax: 223 11 12
ROMÂNIA

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ – BUCUREȘTI, 1995

Biblioteca Judeteana Brasov
R0254320812
12 INVENTARIAT
17 INVENTARIAT 2002
32 INVENTAR
BIBLIOTECA JUD. BRASOV Inv. Nr. 666.278

Aleodor împărat

A FOST ODATĂ ca niciodată.

A fost odată un împărat. El ajunsese la căruntețe, și nu se învrednicise a avea și el măcar un copil. Se topea d-a-n-picioarele, bietul împărat, să aibă și el, ca toți oamenii, măcar o stârpitură de fecior, dară în deșert.

Când, tocmai, la vreme de bătrânețe, iată că se îndură norocul și cu dânsul și dobândi un drag de copilaș, de să-l vezi și să nu-l mai uiți. Împăratul îi puse numele Aleodor. Când fu a-l boteza, împăratul adună Răsărit și Apus, Miazăzi și Miazănoapte, ca să se vesclească de veselia lui. Trei zile și trei nopți ținură petrecerile și se chefuiră și se bucurară, de o ținură minte cât trăiră.

Băiatul, de ce creștea, d-aia se făcea mai isteț și mai iscusit. Nu mai trecu mult și iată că împăratul ajunse la marginea groapei. Când fu la ceasul morții, el luă copilul pe genunchi și-i zise:

– Dragul tatei, iată că Dumnezeu mă cheamă. Sunt în clipa de a-mi da obștescul sfârșit. Eu văz că tu ai să ajungi om mare. Și chiar mort, oasele mele se vor bucura în mormânt de isprăvile tale. Asupra cârmuirei împărăției n-am nimic să-ți zic, fiindcă tu, cu iscusința ta, știu că ai

s-o duci bine. Un lucru numai am să-ţi spui: Vezi tu muntele cela de colo, să nu te ducă păcatele să vânezi p-acolo, că este nevoie de cap. Acel munte este moşia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop; şi cine calcă pe moşia lui nu scapă nepedepsit.

Acestea zicând, căscă gura de trei ori şi-şi dete sufletul. Se duse şi el ca toată suflarea de pe pământ, de pare că n-a fost de când lumea şi pământul.

Îl jeliră ai săi, îl jeliră boierii, îl jeli şi poporul; în cele din urmă trebuiră să-l îngroape.

Aleodor, după ce se urcă în scaunul tătâne-său, deşi copilandru, puse ţara la cale ca şi un om matur. Toată lumea era mulţumită de domnirea sa, şi oamenii se făleau că le-a fost dat de sus ca să trăiască în zilele lui.

Adesea ieşea Aleodor la vânătoare, ca să-şi petreacă ceasurile ce-i prisoseau de la trebile împărăţiei. El ţinea minte ce-i spusese tătâne-său şi se silea să-i păzească cuvintele cu sfinţenie.

Într-o zi, nu ştiu cum făcu, dus fiind pe gânduri, şi alunecă de călcă pe pământul pocitului de om. N-apucă să facă zece, douăzeci de paşi, şi iată că se pomeni cu dânsul dinaintea lui.

Acum nu-i era lui pentru că trecuse pe pământul omului celui slut şi scârbos, ci îi era ciudă cum de să calce vorba tatălui său ce-i spusese cu grai de moarte.

Pocitania pământului îi zise:

– Toţi nelegiuiţii ce-mi calcă hotarul cad în robia mea.

– Mai întâi trebuie să ştii – îi răspunse Aleodor – că din nebăgare de seamă şi fără de voia mea am călcat pe coprinsul tău, şi n-am nici un gând rău asupră-ţi.

– Eu te socoteam mai altfel; dară văz că ai de gând să-ţi cei iertăciune de la mine ca toţi fricoşii.

– Ba să mă ferească Dumnezeu! Eu ţi-am spus curatul adevăr, şi dacă vrei luptă, alege-ţi: în săbii să ne tăiem, în buzdugane să ne lovim, ori în luptă să ne luptăm.

– Nici una, nici alta. Ci, ca să scapi de pedeapsă, alt chip nu e, decât să te duci să-mi aduci fata lui Verdeş împărat.

Aleodor voi să se codească oarecum, ba că trebile împărăţiei nu-l iartă să facă o călătorie aşa de lungă, ba că n-are călăuz, ba că una, ba că alta; dar aş! unde vrea să ştie pocitul de toate astea! El o ţinea una, să-i aducă pe fata lui Verdeş împărat, dacă vrea să scape de ponosul de tâlhar, de călcător de drepturile altuia, şi să rămâie cu sufletul în oase.

Aleodor se ştia vinovat. Deşi fără voia lui, dară ştia că a făcut un păcat de a călca pe moşia slutului. Mai ştia iară că de omul dracului, să dai şi să scapi, să n-ai nici în clin, nici în mânecă cu dânsul.

Făgădui în cele din urmă să-i facă slujba cu care-l însărcina.

Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop ştia că, deoarece Aleodor i-a făgăduit, apoi are să-şi ţie cuvântul, ca unul ce era om de omenie, şi-i zise:

– Pasă cu Dumnezeu, şi să-ţi ajute să vii cu izbândă bună.

Aleodor plecă. Şi cum mergea el gândindu-se şi răzgândindu-se cum să-şi împlinească sarcina mai bine, căci îşi dăduse cuvântul, se pomeni la marginea unui eleşteu şi o ştiucă se zbătea de moarte pe uscat. Cum o văzu, el se duse să o ia, ca să-şi aline foamea cu dânsa. Ştiuca îi zise:

– Nu mă omorî, Făt-Frumos; ci mai bine dă-mi drumul în apă, că mult bine ţi-oi prinde când cu gândul n-ăi gândi.

Aleodor o ascultă şi o dete în apă. Atunci ştiuca îi mai zise:

– Ţine acest solzişor, şi când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.

Flăcăul se plecă mai înainte şi se tot mira de o astfel de întâmplare.

Când, iaca se întâlneşte cu un corb ce avea o aripă ruptă. Şi voind să vâneze corbul, el îi zise:

– Făt-Frumos, Făt-Frumos, decât să-ţi încarci sufletul cu mine, mai bine ai face să-mi legi aripa, că mult bine ţi-oi prinde.

Aleodor îl ascultă, căci era băiat viteaz şi de treabă, şi îi legă aripa. Când era să plece, corbul îi zise:

– Ţine peniţa asta, voinicule, şi când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.

Luă peniţa Aleodor, şi-şi căută de drum. Dar nu făcu ca la o sută de paşi şi iată că dete peste un tăune. Când se gătea a-l strivi cu piciorul, tăunele zise:

– Cruţă-mi viaţa, Aleodor împărat, şi eu te voi mântui pe tine de la moarte. Ţine acest puf din aripioara mea, şi când vei gândi la mine, eu voi fi la tine.

Auzind Aleodor unele ca acestea, şi că îi zise şi pre nume, odată ridică piciorul şi lăsă pe tăune să se ducă în voia lui.

Şi mergând înainte, cale de nu ştiu câte zile, dete de palatul lui Verdeş împărat. Cum ajunse aci, se puse la poartă şi aşteptă ca doar de va veni cineva să-l întrebe ce caută.

Stete o zi, stete două; şi ca să vie cineva să-l întrebe ce voieşte, ba. Când fu în ziua d-a treia, Verdeş împărat chemă slujitorii şi le dete o gură de or pomeni-o.

– Cum se poate, le zise el, să stea omul trei zile la poarta mea şi să nu meargă nimeni să-l cerceteze? Pentru asta vă plătesc eu simbrie? Pentru asta vă am eu la mine pe procopseală?

Slujitorii dedeau din colţ în colţ şi nu ştiau ce să răspunză. În cele de pe urmă, chemă pe Aleodor şi-l duse înaintea împăratului.

– Ce vrei, flăcăule, îi zise împăratul, şi ce aştepţi la poarta curţilor mele?

– Ce să voi, mărite împărate, îi răspunse el, iată sunt trimis să-ţi cer fata.

– Bine, băiete. Dară mai întâi trebuie să facem legătura, căci aşa este obiceiul la curtea mea. Ai voie să te ascunzi unde vei voi, în trei zile d-a rândul. Dacă fie-mea te va găsi, capul ţi se va tăia şi se va pune în parul ce a mai

rămas, din o sută, fără cap. Iară dacă nu te va găsi, atunci cu cinste împărătească o vei lua de la mine.

– Am nădejde la Dumnezeu, mărite împărate, că nu mă va lăsa să piei. Parului îi vom putea da şi altceva, nu tot cap de om. Să facem legătura.

– Aşa?

– Aşa.

Se puseră şi făcură legătura; scriseră carte şi o întăriră. Viind fata de faţă, se învoiră ca a doua zi el să se ascunză cum va şti mai bine. Iară daca se învoiră, el rămase într-un neastâmpăr ce-l chinuia mai cumplit decât moartea. El se gândea şi se răzgândea cum să se ascunză mai bine. Vezi că era vorba de capul lui, iară nu de altceva. Şi tot mergând pe gânduri şi tot plănuind, iată că-şi aduse aminte de ştiucă. Scoase solzul, se uită şi se gândi la stăpâna lui: când, iată, măre, că ştiuca şi venise şi-i zise:

– Ce pofteşti de la mine, Făt-Frumos?

– Ce poftesc? Iacă, iacă, ce mi s-a întâmplat. Nu ştii tu ceva să mă înveţi ce să fac?

– Ia nu te mai îngrija. Lasă pe mine.

Şi îndată, lovind din coadă, făcu pe Aleodor un cosăcel şi îl ascunse pe fundul mării, printre ceilalţi cosăcei.

Când se sculă fata, îşi luă ocheanul şi se uită cu el în toate părţile. Nu-l văzu. De unde ceilalţi cari venise să o ceară în căsătorie se ascundeau prin pivniţi, pre după case, pre după câte o şiră de paie, sau prin vreo culă părăsită, Aleodor se ascunse astfel, încât fata intră la grije

că o să fie biruită. Ce-i veni ei, se uită cu ocheanul şi în mare, şi îl zări pe fundul mării, printre cosăcei. Pasămite, ocheanul ei era năzdrăvan.

– Ieşi d-acolo, hoţomanule, îi zise ea râzând. Ce mi te-ai posmăgit aşa? Din coşcogeamite omul te-ai făcut un cosac şi mi te-ai ascuns în fundul mării.

N-avu încotro şi trebui să iasă.

Ea zise şi împăratului:

– Mi se pare, tată, că flăcăul ăsta mi-a venit de hac. Şi mult e nurliu şi drăgălaş. Chiar de l-oi afla până la a treia oară, să-l ierţi, tată, că nu e prost ca ceilalţi. Boiul lui îl arată a fi ceva mai deosebit.

– Vom vedea, îi răspunse împăratul.

A doua zi, ce-i veni lui, se gândi la corb. Acesta fu numaidecât dinaintea lui şi-i zise:

– Ce mă vrei, stăpâne?

– Ia uită-te, neiculiţă, ce mi s-a întâmplat; nu ştii tu ceva să mă înveţi?

– Să cercăm.

Şi lovindu-l cu aripa, îl făcu un pui de corb şi îl vârî într-un stol de corbi ce se urcase până la vântul turbat.

Cum se sculă fata, îşi luă ocheanul şi iarăşi îl căta prin toate locurile. Nu e. Caută-l pe pământ, nu e. Caută-l prin ape şi prin mări, nu e. Se luă de gânduri fata. Când către nămiezi, ce-i veni ei, se uită şi în sus. Şi zărindu-l în slava cerului printre stolul de corbi, începu a-i face cu degetul, şi-i zise:

– Ghidi, ghidi, tălharule ce eşti! Dă-te jos d-acolo,

omule, ce mi te-ai făcut aşa pitcoace de pasăre? Nici în rai nu scapi de mine!

Se dete jos, că n-avea ce face. Împăratul începu a se minuna şi el de isteţimea lui Aleodor şi-şi plecă urechea la rugăciunea fiicei sale.

Însă, fiindcă legătura era ca să se ascunză până de trei ori, împăratul zise:

– D-a minune, ia să vedem unde are să se mai ascunză?

A treia zi, dis-de-dimineaţă, se gândi la tăune. Acesta veni într-un suflet. După ce îi spuse ce voieşte, tăunele zise:

– Lasă pe mine, şi de te-o găsi, eu aci sunt.

Îl făcu o lindină şi-l ascunse chiar în coada fetei, fără să simţă ea.

Sculându-se fata şi luă ocheanul, îl căută toată ziua, şi, ca să dea de dânsul, nici cât. Ea se da de ceasul morţii, căci îl simţea, i se arăta ei a fi p-aci prin preajmă, dară de văzut nu-l vedea. Cătă cu ocheanul prin mare, pre pământ, prin văzduh, dară nu-l văzu nicăieri. Către seară, obosită de atâta căutare, strigă:

– Ci că arată-te odată! Te simţ că eşti p-aci p-aproape, dară nu te văz. Tu m-ai biruit, a ta să fiu.

Dacă auzi el că este biruită, se dete binişor jos din coada ei şi se arătă. Împăratul n-avu nici el ce mai zice, şi îi dete fata. Când plecară, îi petrecu cu mare cinste şi alai, până afară din împărăţia lui.

Pe drum, ei stătură să facă popas. Şi după ce îmbucară câte ceva, el puse capul în poala ei şi adormi. Fata de împărat, tot uitându-se la el, i se scurgea ochii după frumuseţea şi după boiul lui. Inima îi dete brânci şi ea nu se putu opri, ci îl sărută. Aleodor, cum se deşteptă, îi trase o palmă de auzi câinii în Giurgiu. Ea plânse şi îi zise:

– I! Aleodor dragă, dară grea palmă mai ai!

– Te-am pălmuit pentru fapta ce ai făcut; căci eu nu te-am luat pentru mine, ci pentru cela ce m-a trimis pe mine.

– Apoi bine, frăţioare, de ce nu mi-ai spus aşa de acasă; căci atunci ştiam şi eu ce să fac; dar lasă, nici acum nu e timpul trecut.

Pornind şi de aci, ajunseră cu sănătate la Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop.

– Iată, m-am închinat cu slujba, zise Aleodor, şi voi să plece.

Fata, când văzu pe această iazmă, se cutremură de scârbă şi nu voia să rămâie la dânsul o dată cu capul.

Slutul se dete pe lângă fată şi începu s-o linguşească cu vorbe mierloitoare şi să se ia cu binele pe lângă dânsa. Dară fata îi zise:

– Piei de dinaintea mea, satano, că te trimit la mumă-ta, Iadul, care te-a vărsat pe faţa pământului.

Sluţenia de neom se topea de dragostea fetei, se lungea cu burta pe pământ şi umbla cu şoşele, cu momele, să înduplece pre fată a-l lua de bărbat.

Dară, aş! feritu-l-a sântuleţul să se apropie de

dânsa! căci îl ţinea ţintuit în loc cu ochii cât de colo. Din satană, din iazmă şi din spurcăciune nu-l mai scotea.

– Piei, necuratule, de pe faţa pământului, să scape lumea de o ciumă şi de o holeră ca tine!

Mai stărui ce mai stărui, şi dacă se văzu înfruntat până într-atât, iazma plesni de necaz, cum de să fie el ocărât atât de mult de o cutră de muiere.

Atunci Aleodor întinse coprinsul său şi peste moşia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop, luă de soţie de fata lui Verdeş împărat şi se întoarse la împărăţia lui.

Când îl văzură alde gloatele venind teafăr, alături cu o soţioară de-i râdea şi stelele de frumoasă, îl primiră cu mare bucurie; şi urcându-se din nou în scaunul împărăţiei, domni şi trăi în fericire, până se istoviră.

Iară eu încălecai p-o şea şi v-o spusei dumneavoastră aşa.

Pasărea măiastră

A FOST ODATĂ ca niciodată.

A fost odată un împărat evlavios şi bun. El avea trei feciori. Pe lângă multe bunătăţi ce făcuse oamenilor din împărăţia lui, a ridicat şi o monastire de care să se ducă pomina. A împodobit-o cu aur, cu pietre nestemate şi cu tot ceea ce meşterii din acea ţară au socotit mai scump şi mai frumos. O mulţime de stâlpi de marmură şi poleiţi erau prin biserică şi pe dinaintea ei. Zugrăvelele cele mai preţioase, policandre de argint suflate cu aur, candele de argintul cel mai bun şi mari cât doniţa, cărţile cele mai alese erau zestrea monastirii aceleia. Cu cât se bucura împăratul de frumuseţea ei, cu atât se întrista că nu putea să o desăvârşească pe deplin, căci turnul se surpa.

– Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârşi astă sântă biserică? Iată, am cheltuit toată starea, şi ea nu este încă târnosită[1].

Şi dete sfară în ţară ca orice meşter se va găsi, care să poată să-i ridice turnul, să ştie că va dobândi de la dânsul mari daruri şi boierie. Pe lângă acestea, poruncă

[1] A târnosi biserica – a inaugura, a sfinţi biserica.

dete ca în toate bisericile să se facă rugăciuni şi privegheri, ca să se îndure milostivul Dumnezeu a-i trimite un meşter bun.

Iară a treia noapte visă împăratul că dacă va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt şi să-i aşeze cuibul în turn, se va putea face monastirea desăvârşită.

Spuse fiilor acest vis, iară ei se întreceau care de care să plece mai-nainte, şi să se închine ca slujba la tatăsău împăratul. Atunci împăratul le zise:

– Eu văz, feţii mei, că toţi aveţi dorinţă de a vă face datoria către Dumnezeu; însă nu vă puteţi duce toţi deodată. Acum să se ducă fiul meu cel mai mare; şi dacă nu va putea el să izbutească, să se ducă altul, şi tot aşa, pe rând, până când Dumnezeu îşi va arăta mila lui către noi.

Copiii tăcură şi se supuseră; iară feciorul cel mare al împăratului se găti de drum. Merse ce merse şi dacă trecu de hotarăle împărăţiei tatălui său, stete să conăcească într-o dumbravă frumoasă. După ce făcu focul, sta acolo până să se gătească mâncarea, când văzu deodată înaintea lui un vulpoi, care îl rugă să-şi lege ogarul, să-i dea şi lui un codru de pâine, un pahar de vin şi să-l lase să se încălzească şi el la al foc. Fiul împăratului, în loc să asculte rugăciunea, dete drumul ogarului, care se luă după dânsul. Atunci vulpoiul făcu un semn asupra lui şi îl schimbă în stană de piatră.

Văzând împăratul că fiul său cel mare nu se mai întoarce, ascultă rugăciunea fiului celui mijlociu, şi îi dete

voie să meargă şi dânsul. Acesta, după ce se găti şi îşi luă merinde de drum, porni şi dânsul. La locul unde se împietrise frate-său, păţi ca dânsul, fiindcă nu voi să dea ascultare rugăciunilor ce-i adusese vulpoiul, ci voia să-i prinză ca să-i ia pielea.

Împăratul se pusese pe gânduri văzând că după atâta mare de timp nu se mai întoarse fiii săi nici cu pasărea măiastră, nici fără dânsa, când fiul său cel mai mic îi zise:

– Tată, iată, este acum destul timp de când fraţii mei cei mari au plecat să aducă pasărea măiastră şi nu s-au mai întors nici cu ispravă, nici fără ispravă.

Să-mi dai bani de cheltuială
Şi haine de primeneală,

ca să-mi încerc şi eu norocul. Şi de voi izbuti, te vei bucura, tată, că ţi se împlineşte dorinţa, iară de nu, eu nu voi suferi nici o umilinţă.

– Fraţii tăi cei mari, zise împăratul, după cum se vede n-au putut să facă nimic spre a aduce acea pasăre măiastră, ba poate să-şi fi şi răpus capetele, deoarece sunt duşi de atâta timp şi nu se mai întoarce nici unul. Eu sunt bătrân de aci înainte; dacă vei lipsi şi tu, cine să-mi dea ajutor la greutăţile împărăţiei, şi dacă voi muri, cine să se suie pe scaunul meu, dacă nu tu, fiul meu? Rămâi aci, dragul tatei, nu te mai duce.

– Domnia ta, tată, ştii prea bine că n-am ieşit din poruncile împărăţiei tale nici cât negru sub unghie; şi dacă acum cutez a stărui în rugăciunea mea, este numai că

voiesc, dac-aş putea, să îndeplinesc o dorinţă care nu dă odihnă sufletului măriei tale, dorinţă pe care te sileşti de mulţi ani şi cu mari cheltuieli să o împlineşti.

După multe rugăciuni şi stăruinţă, împăratul se înduplecă şi-i dete voie. Îşi alese calul ce-i plăcu din grajdul împărătesc, un ogar să-l aibă de tovarăş, îşi luă merinde de ajuns şi plecă.

După trecere de oarecare timp, sosiră amândoi fiii cei mai mari ai împăratului aducând cu sine-le pasărea măiastră şi o roabă pe care o făcură găinăreasă. Toată lumea se miră de frumuseţea acelei păsări, care era cu mii de mii de vopseli, penele ei străluceau ca oglinda la soare; iar turnurile bisericii nu se mai surpă; pasărea se aşeză în acel turn cu cuibul ei. Un lucru se băgă de seamă; pasărea se părea a fi mută, căci nu da nici un viers, şi toţi câţi o vedeau o·căinau cum de o aşa pasăre frumoasă şi mândră să nu aibă viers, pentru care şi împăratul, cu toată bucuria ce avea pentru biserică şi pentru turnul ei, se mâhnea că pasărea nu-i cânta.

Locuitorii începuseră a uita de fiul împăratului cel mic; atâta de multă bucurie aveau ei că li se adusese pasărea măiastră, ceea ce oprise turnul de a se surpa, şi astfel biserica se putuse face cu desăvârşire; numai împăratul se mâhnea în sufletul său că nu este faţă şi fiul său cel mic care să se împărtăşească de bucuria poporului său; când, într-una din zile, veni găinăreasa şi-i zise:

– Mărite împărate, să-ţi fie faţa luminată, toată cetatea se minunează de viersul păsării măiestre; un cioban,

cum a intrat azi de dimineaţă în biserică, pasărea a început să cânte de să se spargă, şi este aşa de veselă, încât pare că nu o încape locul. Asta este a doua oară de când, cum intră acel cioban în biserică, pasărea nu mai conteneşte de a cânta; cum iese el, ea tace.

– Să se aducă acel cioban înaintea mea chiar acum.

– Măria ta, după cum se vede, ciobanul este străin, căci nimeni nu-l cunoaşte. Fiii măriei tale, precum mi s-a spus, ar fi pus paznici să-l prindă.

– Taci! zise împăratul, nu vorbi de fiii mei, căci nu ţi se cuvine ţie să te atingi de ei.

Împăratul puse şi el câţiva slujbaşi să pândească pe sub ascuns şi, cum va vedea pe ciobanul care va intra în biserică şi pasărea va cânta, să pună mâna pe dânsul şi să-l aducă înaintea lui.

Nu s-a mulţumit pe atât, ci şi însuşi s-a dus la biserică în sărbătoarea cea mai apropiată, ca să audă cu urechile sale cântecul cel minunat al pasărei, şi să vază cu ochii săi pe acel păstor tânăr; şi, de n-ar fi fost de faţă, s-ar fi întâmplat o luptă crâncenă între slujitorii săi şi oamenii puşi de fiii lui, carii voiau cu dinadinsul să pună mâna pe cioban. Atunci porunci împăratul să aducă pe acel păstor cu omenie la palatul său, pentru că nu ştiu ce simţi împăratul în inimă, când îl văzu aşa de tânăr, blând, smerit şi cu boiul de voinic. După ce ieşi de la biserică, împăratul se duse drept la palat, pentru că inima îi zicea că trebuie să fie ceva de ciobanul acela. Cum îl văzu, împăratul îi zise:

– Ia spune-mi, flăcăule, din ce parte de loc eşti? Ai părinţi, şi cum s-a întâmplat de ai venit p-aci?

– Istoria mea, luminate împărate, este lungă. Părinţi am, asemenea şi fraţi. Ca să-ţi povestesc cum am venit pe aci şi din ce parte de loc sunt, îmi trebuie mai mult timp. Dară dacă voinţa măriei tale este să ştii, sunt gata-a mă supune. Chiar mâine până în ziuă voi veni la măria ta pentru aceasta. Acum este târziu.

– Bine, voinice; mâine în revărsat de zori te aştept.

A doua zi dis-de-dimineaţă, ciobanul veni şi aşteptă porunca împăratului; iară împăratul, cum auzi că a venit păstorul cu pricina, îl chemă înaintea lui.

– Ia spune-mi, flăcăule, ce este cauza de cântă pasărea măiastră, cum pui tu piciorul în biserică, şi tace, daca ieşi?

– Ca să ştii aceasta şi altele, luminate împărate, lasă-mă să-ţi povestesc toată istoria mea.

– Iaca, te ascult, povesteşte-mi tot ce vei voi.

Atunci ciobanul începu:

– Am tată şi fraţi. Am plecat din casa părintească ca să fac o faptă care să veselească pe tata, căci el era trist că nu putea să-şi împlinească dorinţa. După o călătorie de câteva zile, am ajuns la o câmpie frumoasă, de unde se deschidea mai multe drumuri. Acolo am voit să conăcesc. Mi-am făcut un focşor bun, am scos merindele ce aveam şi, când era să mă pui la masă, mă trezesc cu un vulpoi lângă mine. Nu ştiu nici de unde, nici pe unde veni, că eu nu l-am văzut. Pare că ieşi din pământ.

„Fă bine, mă rog, îmi zise, şi lasă-mă să mă încălzesc şi eu la focul tău, că uite, tremur de-mi clănţănesc dinţii în gură. Dă-mi şi mie o bucată de pâine şi un pahar de vin, să-mi potolesc a foame şi sete care mă chinuiesc. Şi ca să mănânc în linişte şi să mă pot încălzi fără frică, leagă-ţi ogarul."

„Prea bine, îi zisei, poftim de te încălzeşte; iată merindele mele, şi plosca mea, mănâncă şi bea cât vei pofti."

Apoi am legat ogarul şi am şezut amândoi lângă foc, povestind. Din una, în alta, îi spusei unde mă duc; ba încă îl rugai dacă ştie ceva să-mi spuie cum să fac, cum să dreg, să-mi împlinesc slujba cu care m-am însărcinat de bună-voia mea.

„Cât pentru asta, îmi zise vulpoiul, fii pe pace. Mâine de dimineaţă plecăm amândoi, şi dacă nu te-oi face eu să izbuteşti, să nu-mi mai zici pe nume."

Şezurăm la foc, ne ospătarăm ca nişte prieteni; apoi vulpoiul îşi luă noapte bună şi pieri ca o nălucă. Mă ciudeam în mine cum de nu-l văz încotro a apucat, şi tot frământându-mi mintea să ştiu cum a venit şi cum s-a dus fără să-l bag de seamă, am adormit.

Când a venit a doua zi în faptul zilei, m-a găsit minunându-mă de nişte stane de piatră ce închipuiau doi oameni, doi cai şi doi ogari. De cum îl văzui, ne gătirăm de ducă.

Vulpoiul se dete de trei ori peste cap şi se făcu un voinic, ştii colea, cum ţi-e drag să te uiţi la el. Pe cale îmi spuse că locul unde am mas noaptea trecută era moşia

lui, că este însurat, că are copii, că el era blestemat să poarte corpul de vulpoi până când un om va avea milă de el, îl va primi să se încălzească cu dânsul la un foc, îi va da un codru de pâine şi un pahar de vin; că eu am fost acel om, că acum este dezlegat de blestem şi că de aceea va merge cu mine, şi nu mă va lăsa singur până ce nu voi ajunge la izbândă.

Îmi păru bine de astă întâmplare, şi aşa noi merserăm, merserăm,

zi de vară
până-n seară,

şi ajunserăm la o poiană unde maserăm peste noapte. Tovarăşul meu de călătorie îmi spuse că a doua zi aveam să trecem pe hotarul unor zmei, că acolo credea el că voi găsi ceea ce căutam.

A doua zi am înaintat pe moşia zmeilor, dar tot cam cu teamă; când, pe la chindii, am ajuns la palatul zmeilor. Mândreţe ce am văzut acolo nu se poate povesti. Grădini cu fel de fel de flori şi de pomi; casele învălite cu argint, care străluceau la soare ca oglinda, păreţii erau împodobiţi cu chipuri de flori săpate, iară ciubucele erau poleite; fântâni care aruncau apă în sus. Avurăm parte că zmeii nu erau acasă când am ajuns acolo. Furăm întâmpinaţi în pragul porţii de o fată frumoasă, frumoasă, de pare că era făcută din zahăr, care ne zise să nu călcăm în curte, în lipsa zmeilor, că nu e bine de noi; apoi lăcrămă de bucurie că a mai văzut oameni de pe tărâmul de unde

au furat-o zmeii.

Întrebând-o despre lucrul ce căutam, ne-a spus că se află la alţi zmei, rude ale zmeilor pe moşia cărora eram.

„Duceţi-vă, ne zise ea, că cu ajutorul lui Dumnezeu, nădăjduiesc să izbândiţi, şi întorcându-vă, luaţi-mă şi pe mine."

După ce ne învăţă cum să facem să intrăm în curtea zmeilor şi cum să lucrăm, mă jură pe ce am mai scump pe lume, pe tata, ca să nu o las la zmei, ci să o iau; iară noi ne-am dus. Ce e drept, şi mie îmi plăcu fata, de cum o văzui.

Şi ajungând la hotarul celorlalţi zmei, am stat de ne-am odihnit. Iară în revărsat de ziori, am pornit pe tărâmul zmeilor, şi am ajuns cam aproape de nămiezi la palaturile lor, care erau şi mai frumoase decât ale celor dintâi. Cum am descălecat, m-am dus la grajd, iară tovarăşul meu s-a întors înapoi; fiindcă aşa ne învăţase fata.

Caii erau la iesle. Unul din ei a întors capul şi s-a uitat la mine. Eu l-am freeat la ochi, l-am tras de urechi, i-am sumuţat[1] şi i-am pus frâu în cap. Apoi încălecând, d-a-n călare am luat colivia cu pasărea măiastră care era în pridvor.

– Tu ai luat pasărea măiastră? zise împăratul. Tu eşti fiul meu pe care toată lumea îl ţine de pierdut?

– Aşa, tată.

[1] A sumuţa – a scoate sunete specifice, ţuguind buzele, pentru a îndemna un cal.

Şi după ce sărută mâna împăratului, îl rugă să poruncească a se aduce de faţă găinăreasa.

Dacă veni găinăreasa, ciobanul zise:

– Asta este fata de care îţi spusei.

– Cum se poate? răspunse împăratul. Dară cum a ajuns găinăreasă?

– Asta ţi-o va spune ea; căci eu nu ştiu. Şi aşa cum zisei, începu el a povesti, după ce înhăţai colivia şi o luai la sănătoasa cu bidiviul luat de la zmei, începură să necheze caii ceilalţi şi să facă un zgomot de ţi se făcea părul măciucă; iară eu îmi ţineam firea. Unde se luară zmeii după mine şi fugi, şi fugi, până ce ajunsei la tovarăşul care mă aştepta la hotar; şi dacă nu era el, puneau zmeii mâna pe mine şi cine ştie ce se alegea de capul meu. Tovarăşul meu însă întinse mâna şi răcni o dată la dânşii: „Staţi!" Iară ei pare că fură de piatră de când lumea; nici un pas nu mai făcură înainte. După ce mă luă în braţe şi mă sărută, se miră şi el de frumuseţea pasărei. Zmeii însă umblau cu şoşele, cu momele, să-mi ia pasărea, făgăduindu-mi câte în lună şi soare; dacă văzură că nu mă pot înduplleca, mă rugă ca barim calul să li-l dau; în sfârşit, văzui eu că nu e bine să-i las tocmai de tot mâhniţi, le-am dat calul, şi eu am plecat cu tovarăşul meu şi cu pasărea; iar zmeilor li se scurgeau ochii după dânsa.

Ajungând la palaturile celorlalţi zmei, fata ne aştepta în poartă; plesni de trei ori cu un bici şi tot palatul se făcu un măr, pe care ea îl luă; iară eu o înhăţai de mijloc şi pe ici ţi-e drumul.

Aoleo! dară zmeii când simţiră! unde veneau cu o falcă în cer şi cu una în pământ, şi unde răcneau de-ţi îngheţa sângele în vine. Eu îmi făcui curaj, detei pinteni calului şi împreună cu tovarăşul meu fugeam ca vântul: zmeii însă veneau ca gândul. Dacă văzu tovarăşul meu aşa, şi că nu este chip a scăpa cu faţa curată, se opri în loc, ameninţă asupra lor şi se făcură stane de piatră. Iară noi ne urmarăm călătoria venind până iarăşi în câmpia de unde plecasem, adică pe moşia vulpoiului. După ce ne-am odihnit şi am dat mulţumită Domnului că am terminat cu bine-astă treabă, l-am întrebat ce însemna acele stane de piatră. Atunci el îmi zise:

„De vei şti, te vei căi; de nu vei şti, iarăşi te vei căi".

„Spune-mi, te rog", îi zisei.

„Aceştia sunt fraţii tăi, îmi răspunse. Ei, în loc să facă ca tine, să primească cu dragoste rugăciunea mea, asmuţiră ogarii după mine, ceea ce îmi prelungi scârbosul blestem de a purta leşul vulpoiului; iară eu îi împietrii."

„Pentru dragostea mea, rogu-te, îi zisei eu, şi pentru prietenia ce am legat, fă-i iară oameni cum au fost."

„Mult mi-e dragă prietenia ta, răspunse el, şi de aceea fie după voia ta; dară o să te căieşti."

Şi într-un minut nu ştiu ce făcu din mână, că deodată pietrele acelea se scuturară şi fraţii mei rămaseră în mirare văzându-se faţă în faţă cu noi.

Ne luarăm ziua bună de la tovarăşul meu şi plecarăm să ne întoarcem acasă.

Pasămite, fraţii mei îmi coceau turta.

„Frate, îmi ziseră ei, după ce călătorirăm câtva, am obosit de atâta drum; căldura este mare; aide ici la un eleşteu pe care îl ştim noi, să bem câte nitică apă, să ne răcorim."

Am ascultat şi am mers. Bău cel mare, bău şi cel mijlociu; iară când era să beau şi eu, cum eram pus pe brânci pe marginea eleşteului ca să ajung cu gura la apă, cum făcuseră şi ei, mă trezii cu o usturime grozavă la amândouă picioarele; când să mă întorc să văz ce este pricina, nu mă mai putui scula în picioare; mi le tăiaseră fraţii mei, şi-şi căutau de drum, fără a mai asculta la rugăciunile şi vaietele mele.

Trei zile şi trei nopţi am mas acolo prin prejurul eleşteului. Calul meu, biet, când vedea că vine câte vreun balaur la mine, mă lua cu dinţii de pe la spate, de haine, şi fugea încotro vedea cu ochii, şi azvârlea din picioare de nu se putea apropia de noi nici o fiară sălbatică.

În sfârşit, a patra zi am dat peste un orb care orbecăia şi el pe dibuite.

„Cine este acolo?" întrebai eu.

„Un biet neputincios", răspunse el.

Şi după ce îmi spuse cum fraţii i-au scos ochii, din pizmă, i-am povestit şi eu cum mi-au tăiat fraţii picioarele. Atunci el îmi zise:

„Ştii ce? Aide să ne prindem fraţi de cruce. Eu am picioare, tu ai ochi; să te port în spinare. Eu să umblu pentru tine, tu să vezi pentru mine. Eu ştiu că p-aci prin vecinătate este o scorpie mare. Cu sângele ei se poate

vindeca orice boală ar fi."

M-am învoit cu dânsul la aceasta şi am mers până am dat de locuinţa scorpiei. Ea nu era acasă. Orbul mă aşeză după uşă şi îmi zise ca să dau cu sabia să o tai, cum va intra; iară el se ascunse după sobă. Nu aşteptarăm mult şi iată scorpia venea supărată, fiindcă simţise că-i călcase cineva casa. Cum o văzui, inima se făcu cât un purice în mine, iară când intră pe uşă, aşteptai până să-mi vie bine, şi unde detei o dată cu sete, încât dintr-o lovitură îi tăiai câte trele capetele. Mă unsei numaidecât cu sângele ei cald, şi cum atinsei picioarele, la loc se lipiră de parcă fuseseră acolo de când lumea. Unsei şi pe orb, şi îi veniră vederile ca mai-nainte. După ce mulţumirăm lui Dumnezeu, plecarăm fiecare la ale noastre.

N-am voit să viu d-a dreptul acasă, ci am socotit mai bine să mă bag cioban şi să las ca Dumnezeu să aducă lucrurile aşa încât să se dovedească vinovatul. Nu m-am înşelat în credinţa mea, că iată puterea lui mare este şi judecata lui dreaptă.

– Spune şi tu, zise împăratul găinăresei, cum de ai ajuns găinăreasă şi roabă?

– După ce a tăiat picioarele fratelui celui mic, fiii cei mari ai împărăţiei tale mă luară unul pe mine şi altul pasărea măiastră. Eu plângeam de mă topeam, că mă despărţea de fiul cel mic al măriei tale, pe care îmi era drag să-l privesc, fiindcă-l văzusem că e un pui de românaş. Ei mă siliră să mă iubesc cu unul din ei, îmi făgăduiră că mă va lua de soţie cum voi ajunge la curtea împărătească.

După ce m-am împotrivit la toate siluirile ce amândoi voiau să-mi facă, am primit mai bine să fiu roabă şi găinăreasă la curtea împărăţiei tale, decât să mă duc aiurea, fiindcă ştiam că Dumnezeu nu va lăsa să se prăpădească acela care a umblat cu dreptatea în sân şi acum, mulţumesc lui Dumnezeu că mi-a arătat cum fapta bună nu moare niciodată.

– Poţi tu să-mi dovedeşti, întrebă împăratul, că tu eşti acea fată şi nu alta?

– Acest măr, zise ea, pe care îl scoase din sân, poate să încredinţeze pe orişicine că eu sunt. Fiii dumitale cei mai mari n-au ştiut de dânsul, că mi l-ar fi luat, şi nu m-aş mai fi întâlnit cu dânsul.

Atunci, ieşind afară, plesni dintr-o biciuşcă de trei ori asupra mărului şi unde se ridică nişte palaturi, încât în toată împărăţia nu se găseau altele ca acelea.

Împăratul rămase şi el în mirare. Şi voind a sărbători venirea fiului celui mic, acesta zise:

– Tată, înainte de a mulţumi lui Dumnezeu că m-am întors sănătos, să mergem câteştrei fraţi înaintea lui la judecată.

Împăratul n-avu ce zice. Se aduseră fraţii înaintea împăratului, carii deteră în genunchi şi cerură iertare de la fratele cel mai mic.

El le zise:

– Dacă Dumnezeu vă va ierta, iertaţi să fiţi şi de mine.

Neavând încotro, se duseră înaintea bisericii şi puseră trei uleie[1] depărtare deopotrivă unul de altul. Intrară fiecare cu picioarele în câte unul, şi aruncară cu praştia în sus câte o piatră; pietrele fraţilor celor mari se întoarseră şi loviră pe fiecare în cap cu aşa tărie, încât rămaseră morţi. Piatra însă a fiului celui mic de împărat căzu dinaintea lui.

Lumea se adunase de a se uita la astă judecată dumnezeiască, iar împăratul, după ce făcu nuntă şi-şi însoţi copilul cu găinăreasa, se coborî de pe tron şi puse pe fiul său în locu-i, care, dacă o fi trăind, împărăţeşte şi până azi.

Eram şi eu de faţă la acele întâmplări, pe care le povestesc acum celor ce mă ascultă.

[1] Ulei – vas făcut dintr-un lemn scobit.

Greuceanu

A FOST ODATĂ ca niciodată.

A fost un împărat şi se numea Împăratul Roşu. El era foarte mâhnit că, în zilele lui, nişte zmei furaseră soarele şi luna de pe cer.

Trămise deci oameni prin toate ţările şi răvaşe prin oraşe, ca să dea în ştire tutulor că oricine se va găsi să scoată soarele şi luna de la zmei, acela va lua pe fie-sa de nevastă şi încă şi jumătate din împărăţia lui, iară cine va umbla şi nu va izbândi nimic, acela să ştie că i se va tăia capul.

Mulţi voinici se potricăliseră[1] semeţindu-se cu uşurinţă că va scoate la capăt o asemenea însărcinare; şi când la treabă, hăţ în sus, hăţ în jos, da din colţ în colţ şi nu ştia de unde s-o înceapă şi unde s-o sfârşească, vezi că nu toate muştele fac miere. Împăratul însă se ţinu de cuvânt.

Pe vremea aceea, se afla un viteaz pre nume Greuceanu. Auzind şi el de făgăduinţa împărătească, ce se gândi, ce se răzgândi, că numai îşi luă inima în dinţi, încumetându-se pe ajutorul lui Dumnezeu şi pe voinicia sa,

[1] A se potricăli – a se prăpădi.

şi plecă şi el la împăratul să se închine cu slujba. Pe drum se întâlni cu doi oameni pe care slujitorii împărăteşti îi duceau la împărat ca să-i taie, pentru că fugiseră de la o bătălie ce o avusese împăratul acesta cu nişte gadine. Ei erau trişti, bieţii oameni, dară Greuceanu îi mângâie cu nişte vorbe aşa de dulci, încât le mai veni niţică inimă, că era şi meşter la cuvânt Greuceanu nostru. El îşi puse nădejdea în întâmplarea aceasta şi îşi zise:

„Îmi voi încerca norocul. De voi izbuti să înduplec pe împărat a ierta pe aceşti oameni de la moarte, mă voi încumeta să mă însărcinez şi cu cealaltă treabă; iară de nu, sănătate bună! Mă voi duce de unde am venit. Aşta să fie norocul meu; niciodată nu strică cineva să facă o încercare".

Şi astfel, poftorindu-şi unele ca acestea, aide, aide, ajunge la curtea împărătească.

Înfăţişându-se la împăratul, atâtea îi povesti, aşa cuvinte bune şi dulci scoase şi atâta meşteşug puse în vorbirea sa, încât şi împăratul crezu că pe nedrept ar fi să omoare pe acei oameni; că mai de folos i-ar fi lui să aibă doi supuşi mai mult, şi că mai mare va fi vaza lui în lume de s-ar arăta milostiv către popor. Nu mai putură oamenii de bucurie când auziră că Greuceanu a măglisit[1] pe împăratul până într-atâta, încât l-a făcut să-i ierte. Mulţumiră lui Greuceanu din toată inima şi îi făgăduiră că în toată viaţa lor se vor ruga lui Dumnezeu pentru dânsul,

[1] A măglisi – a linguşi, a amăgi.

ca să meargă din izbândă în izbândă, ceea ce şi făcură.

Această izbândă o luă drept semn bun, şi Greuceanu, mergând a doua zi la împăratul, grăi cu cuvintele lui cele mieroase următoarele:

– Mărite doamne, să trăieşti întru mulţi ani pe luminatul scaunul acestei împărăţii. Mulţi voinici s-au legat către măria ta să scoată de la zmei soarele şi luna pe care le-a hrăpit de pe cer, şi ştiu că cu moarte au murit, fiindcă n-au putut să-şi îndeplinească legămintele ce au făcut către măria ta. Şi eu, mărite doamne, cuget a mă duce întru căutarea acestor tâlhari de zmei, şi mi-ar fi voia să-mi cerc şi eu norocul, doar-doar va da Dumnezeu să ajungem a putea pedepsi pe cei blestemaţi de zmei, pentru nesocotita lor îndrăzneală. Dar fii-mi milostiv şi mână de ajutor.

– Dragul meu Greuceanu – răspunse împăratul – nu pot să schimb nici o iotă, nici o cirtă din hotărârea mea. Şi aceasta nu pentru altceva, ci numai şi numai pentru că voiesc să fiu drept. Poruncile mele voi să fie una pentru toată împărăţia mea; la mine părtinire nu este scris.

Văzând statornica hotărâre a împăratului şi dreptatea celor vorovite de dânsul, Greuceanu cuvântă cu glas voinicesc:

– Fie, mărite împărate, chiar de aş şti că voi pieri, tot nu mă voi lăsa până nu voi duce la capăt bun sarcina ce îmi iau de bună-voia mea.

Se învoiră, şi peste câteva zile şi plecă, după ce puse la cale tot ce găsi că e bine să facă, ca să scape cu faţa curată din această întreprindere.

Greuceanu luă cu dânsul şi pe fratele său şi merse, merse, merse cale lungă, depărtată, până ce ajunse la Faurul-pământului, cu care era frate de cruce. Acest faur fiind cel mai meşter de pe pământ, era şi năzdrăvan. Aici se opriră şi poposiră. Trei zile şi trei nopţi au stat închişi într-o cămară Greuceanu şi Faurul-pământului şi se sfătuiră.

Şi după ce se odihniră câteva zile şi mai plănuiră ceea ce era de făcut, Greuceanu şi frate-său o luară la drum.

Îndată după plecarea Greuceanului, Faurul-pământului se apucă şi făcu chipul lui Greuceanu numai şi numai din fier, apoi porunci să arză cuşniţa ziua şi noaptea şi să ţină chipul acesta fără curmare în foc. Iară Greuceanu şi frate-său merseră cale lungă, şi mai lungă, până ce li se făcu calea cruci; aici se opriră, se aşezară pe iarbă şi făcură o gustărică din merindele ce mai aveau, şi apoi se despărţiră, după ce se îmbrăţişară, şi plânseră ca nişte copii.

Mai-nainte d-a se despărţi, îşi împărţiră câte o basma şi se înţeleseră zicând: „Atunci, când basmalele vor fi rupte pe margini, să mai tragă nădejde unul de altul că se vor mai întâlni; iară când basmalele vor fi rupte în mijloc, să se ştie că unul din ei este pierit". Mai înfipse şi un cuţit în pământ şi ziseră: „Acela din noi, care s-ar întoarce mai întâi şi va găsi cuţitul ruginit, să nu mai aştepte pe celălalt, fiindcă aceasta însemnează că a murit". Apoi Gre-

uceanu apucă la dreapta şi frate-său la stânga.

Fratele Greuceanului, umblând mai multă vreme în sec, se întoarse la locul de despărţire şi, găsind cuţitul curat, se puse a-l aştepta acolo cu bucurie, că văzuse soarele şi luna la locul lor pe cer.

Iară Greuceanu se duse, se duse pe o potecă care-l scoase tocmai la casele zmeilor, aşezate unde-şi înţărcase dracul copiii. Dacă ajunse aici, Greuceanu se dete de trei ori peste cap şi se făcu un porumbel. Vezi că el ascultase năzdrăvăniile ce-l învăţase Faurul-pământului. Făcându-se porumbel, Greuceanu zbură şi se puse pe un pom care era tocmai în faţa caselor. Atunci ieşi fata de zmeu cea mare şi uitându-se, se întoarse repede şi chemă pe mumă-sa şi pe soră-sa cea mică, ca să vină să vază minunea.

Fata cea mică zise:

– Măiculiţă şi surioară, pasărea asta gingaşă nu mi se pare ogurlie[1] pentru casa noastră. Ochii ei nu seamănă a de pasăre, ci mai mult seamănă a fi ochii lui Greuceanu cel de Aur. Până acuma ne-a fost şi nouă! D-aici înainte numai Dumnezeu să-şi facă milă de noi şi d-ai noştri.

Pasămite aveau zmeii cunoştinţă de vitejia lui Greuceanu.

Apoi intrară câteştrele zmeoaicele în casă şi se puseră la sfat.

Greuceanu numaidecât se dete iarăşi de trei ori

[1] Ogurliu, ugurliu – aducător de noroc.

peste cap şi se făcu o muscă şi intră în cămara zmeoaicelor. Acolo se ascunse într-o crăpătură de grindă de la tavanul casei şi ascultă la sfatul lor. După ce luă în cap tot ce auzi, ieşi afară şi se duse pe drumul ce ducea la Codrul Verde şi acolo se ascunse sub un pod.

Cum se vede treaba, din cele ce auzise, ştia acum că zmeii se duseseră la vânat în Codrul Verde şi aveau să se întoarcă unul de cu seară, altul la miezul nopţii şi tartorul cel mare despre ziuă.

Aşteptând Greuceanu acolo, iată, măre, că zmeul cel mai mic se întorcea şi, ajungând calul la marginea podului, unde sforăi o dată şi sări înapoi de şapte paşi. Dară zmeul, mâniindu-se, zise:

– Ah, mânca-o-ar lupii carnea calului! Pe lumea asta nu mi-e frică de nimeni, numai de Greuceanu de Aur; dar şi pe acela c-o lovitură îl voi culca la pământ.

Greuceanu, auzind, ieşi pe pod şi strigă:

– Vino, zmeule viteaz, în săbii să ne tăiem, sau în luptă să ne luptăm.

– Ba în luptă, că e mai dreaptă.

Se apropiară unul de altul şi se luară la trântă.

Aduse zmeul pe Greuceanu şi-l bägă în pământ până în genunchi. Aduse şi Greuceanu pe zmeu şi-l bägă în pământ până în gât şi-i tăie capul. Apoi, după ce aruncă leşul zmeului şi al calului sub pod, se puse să se odihnească.

Când, în puterea nopţii, veni fratele cel mare al meului, şi calul lui sări de şaptesprezece paşi înapoi. El

zise ca şi frate-său, iară Greuceanu îi răspunse şi lui ca şi celui dintâi.

Ieşind de sub pod, se luă la trântă şi cu acest zmeu. Şi unde mi-aduse, nene, zmeul pe Greuceanu şi-l băgă în pământ până la brâu. Dară Greuceanu, sărind repede, unde mi-aduse şi el pe zmeu o dată, mi-l trânti şi-l băgă în pământ până în gât şi-i tăie capul cu paloşul. Aruncându-i şi mortăciunea acestuia şi a calului său sub pod, se puse iarăşi de se odihni.

Când despre zori, unde venea, mare, venea tat-al zmeilor, ca un tartor, cătrănit ce era, şi când ajunse la capul podului, sări calul lui de şaptezeci şi şapte de paşi înapoi. Se necăji zmeul de această întâmplare cât un lucru mare, şi unde răcni:

– Ah, mâncare-ar lupii carnea calului; că pe lumea asta nu mi-e frică de nimenea, doară de Greuceanu de Aur; şi încă şi pe acesta numai să-l iau la ochi cu săgeata şi îl voi culca la pământ.

Atunci, ieşind şi Greuceanu de sub pod, îi zise:

– Deh! zmeule viteaz, vino să ne batem; în săbii să ne tăiem, în suliţi să ne lovim, ori în luptă să ne luptăm.

Sosi zmeul şi se luară la bătaie: în săbii se bătură ce se bătură şi se rupseră săbiile; în suliţi se loviră ce se loviră şi se rupseră suliţile; apoi se luară la luptă: se zguduiau unul pre altul de se cutremura pământul; şi strânse zmeul pe Greuceanu o dată, dară acesta, băgând de seamă ce are de gând zmeul, se umflă şi se încordă în vine şi nu păţi nimic, apoi şi Greuceanu strânse o dată pe zmeu,

tocmai când el nu se aştepta, de-i pârâi oasele.

Aşa luptă nici că s-a mai văzut. Şi se luptară, şi se luptară, până ce ajunse vremea la nămiezi, şi osteniră.

Atunci trecu pe deasupra lor un corb carele se legăna prin văzduh şi căuta la lupta lor. Şi văzându-l zmeul îi zise:

– Corbule, corbule, pasăre cernită, adu-mi tu mie un cioc de apă şi-ţi voi da demâncare un voinic cu calul lui cu tot.

Zise şi Greuceanu:

– Corbule, corbule, mie să-mi aduci un cioc de apă dulce, căci eu ţi-oi da demâncare trei leşuri de zmei şi trei de cal.

Auzind corbul aceste cuvinte, aduse lui Greuceanu un cioc de apă dulce şi îi astâmpără setea; căci însetoşaseră, nevoie mare. Atunci Greuceanu mai prinse la suflet şi, împuternicindu-se, unde ridică, nene, o dată pe zmeu, şi trântindu-mi-l îl băgă în pământ până în gât, şi-i puse piciorul pe cap, ţinându-l aşa. Apoi îi zise:

– Spune-mi, zmeule spurcat, unde ai ascuns tu soarele şi luna, căci azi nu mai ai scăpare din mâna mea.

Se codea zmeul, îngâna verzi şi uscate, dară Greuceanu îi mai zise:

– Spune-mi-vei ori nu, eu tot le voi găsi, şi încă şi capul reteza-ţi-l-voi.

Atunci zmeul, tot mai nădăjduindu-se a scăpa cu viaţă dacă îi va spune, zise:

– În Codrul Verde este o culă. Acolo înăuntru sunt

închise. Cheia este degetul meu cel mic de la mâna dreaptă.

Cum auzi Greuceanu unele ca acestea, îi reteză capul, apoi îi tăie degetul şi-l luă la sine.

Dete corbului, după făgăduială, toate stârvurile şi, ducându-se Greuceanu la cula din Codrul Verde, deschise uşa cu degetul zmeului şi găsi acolo soarele şi luna. Luă în mâna dreaptă soarele şi în cea stângă luna, le aruncă pe cer şi se bucură cu bucurie mare. Oamenii, când văzură iarăşi soarele şi luna pe cer, se veseliră şi lăudară pe Dumnezeu că a dat atâta tărie lui Greuceanu de a izbândi împotriva împeliţaţilor vrăjmaşi ai omenirii.

Iară el, mulţumit că a scos la bun capăt slujba, o luă la drum, întorcându-se înapoi.

Găsind pe frate-său la semnul de întrolocare, se îmbrăţişară şi, cumpărând doi cai ce mergeau ca săgeata de iute, întinseră pasul la drum ca să se întoarcă la împăratul.

În cale, dete peste un păr plin de pere de aur. Fratele Greuceanului zise că ar fi bine să mai poposească puţin la umbra acestui păr, ca să mai răsufle şi caii, iară până una, alta, să culeagă şi câteva pere, spre a-şi mai momi foamea. Greuceanu, care auzise pe zmeoaice ce plănuiseră, se învoi a se odihni; dară nu lăsă pe frate-său să culeagă pere, ci zise că le va culege el. Atunci trase paloşul şi lovi părul la rădăcină. Când, ce să vezi dumneata? Unde începu a curge nişte sânge şi venin

scârbos şi un glas se auzi din pom, zicând:

– Mă mâncaşi friptă, Greucene, precum ai mâncat şi pre bărbatul meu.

Şi nimic nu mai rămase din acel păr, decât praf şi cenuşe; iară frate-său încremeni de mirare, neştiind ce sunt toate acestea.

După ce plecară şi merseră ce merseră, deteră preste o grădină foarte frumoasă cu flori şi cu fluturei şi cu apă limpede şi rece.

Fratele Greuceanului zise:

– Să ne oprim aici niţel, frate, ca să ne mai odihnim şi căişorii. Iară noi să bem niţică apă rece şi să culegem flori.

– Aşa să facem, frate – răspunse Greuceanu – dacă această grădină va fi sădită de mâini omeneşti şi dacă acel izvor va fi lăsat de Dumnezeu.

Apoi, trăgând paloşul, lovi în tulpina unei flori care se părea mai frumoasă şi o culcă la pământ; după aceea împunse şi în fundul fântânei şi a marginilor ei, dară în loc de apă începu a clocoti un sânge mohorât, ca şi din tulpina florii, şi umplu văzduhul de un miros greţos. Praf şi ţărână rămase şi din fata cea mare de zmeu, ea se făcuse grădină şi izvor ca să învenineze pe Greuceanu şi să-l omoare.

Şi scăpând şi d-această pacoste, încălecară şi plecară la drum, repede ca vântul; când, ce să vezi dumneata? Unde se luase după dânşii scorpia de mumă a zmeoaicelor cu o falcă în cer şi cu alta în pământ, ca să înghiţă pe

Greuceanu şi mai multe nu; şi avea de ce să fie cătrănită şi amărâtă: căci nu mai avea nici soţ, nici fete, nici gineri.

Greuceanu, simţind că s-a luat după dânşii zmeoaica cea bătrână, zise frăţâne-său:

– Ia te uită, frate, înapoi şi spune-mi ce vezi.

– Ce să văz, frate – îi răspunse el – iată un nor vine după noi ca un vârtej.

Atunci dete bice cailor care mergeau repede ca vântul şi lin ca gândul; dară Greuceanu mai zise o dată fratelui său să se uite în urmă. Acesta îi spuse că se apropie norul ca o flăcăruie; apoi, mai făcând un vânt cailor, ajunseră la Faurul-pământului.

Aici, cum descălecară, se închise în făurişte. Pe urma lor iaca şi zmeoaica. De-i ajungea, îi prăpădea! Nici oscior nu mai rămânea din ei. Acum însă n-avea ce le mai face.

O întoarse însă la şiretlic: rugă pe Greuceanu să facă o gaură în părete, ca măcar să-l vadă în faţă. Greuceanu se prefăcu că se înduplecă şi făcu o gaură în părete. Dară Faurul-pământului se aţintea cu chipul lui Greuceanu cel de fier, ce arsese în foc de sărea schintei din el. Când zmeoaica puse gura la spărtură, ca să soarbă pe Greuceanu, Faurul-pământului îi bägă în gură chipul de fier roşu ca focul şi i-l vârî pe gât. Ea, înghiorţ! înghiţi şi pe loc şi crăpă. Nu trecu mult şi stârvul zmeoaicei se prefăcu într-un munte de fier şi astfel scăpară şi de dânsa.

Faurul-pământului deschise uşa făuriştei, ieşi afară şi se veseliră trei zile şi trei nopţi de aşa mare izbândă. El

mai cu seamă era nebun de bucurie pentru muntele de fier. Atunci porunci călfilor să facă lui Greuceanu o căruţă cu trei cai cu totul şi cu totul de fier. După ce fură gata, suflă asupra lor şi le dete duh şi viaţă. Luându-şi ziua bună de la frate-său de cruce, Faurul-pământului, Greuceanu se urcă în trăsură cu frate-său cel bun şi porni la Roşu-împărat, ca să-şi primească răsplata.

Merse, merse, până ce li se înfurci calea. Aici se opriră şi poposiră. Apoi, Greuceanu desprinse de la căruţă un cal şi-l dete fratelui său, ca să ducă împăratului Roşu vestea cea bună a sosirii lui Greuceanu cu izbânda săvârşită; iară el rămase mai în urmă. Înaintând el alene, răsturnat în căruţă, trecu pre lângă un diavol şchiop, carele ţinea calea drumeţilor ca să le facă neajunsuri. Acestuia îi fu frică să dea piept cu Greuceanu, dară, ca să nu scape nici el neatins de răutatea lui drăcească, îi scoase cuiul din capul osiei de dindărăt şi-l aruncă departe în urmă.

Apoi tot el zise Greuceanului:

– Măi, vericule, ţi-ai pierdut cuiul, du-te de ţi-l caută.

Greuceanu, sărind din căruţă, îşi uită acolo paloşul din greşeală. Iară când el îşi căuta cuiul, diavolul îi fură paloşul, apoi, aşezându-se în marginea drumului, se dete de trei ori peste cap şi se schimbă într-o stană de piatră.

Puse Greuceanu cuiul la capul osiei, îl înţepeni bine, se urcă în căruţă, şi pe ici ţi-e drumul! Nu bägă însă de seamă că paloşul îi lipseşte.

Ascultaţi acum şi vă minunaţi, boieri dumneavoas-

tră, de păţania bietului Greuceanu. Un mangosit[1] de sfetnic d-al împăratului Roşu se făgăduise diavolului, dacă îl va face să ia el pe fata împăratului. Bă încă şi rodul căsătoriei sale îl închinase acestui necurat. Împielițatul ştia că Greuceanu, fără paloş, era şi el om ca toţi oamenii. Puterea lui în paloş era: fără paloş era necunoscut. Îi fură paloşul şi-l dete bicisnicului de sfetnic. Acesta se înfăţişă la împăratul şi îi ceru fata, zicând că el este cel cu izbânda cea mare.

Împăratul îl crezu, văzându-i şi paloşul, şi începuseră a pune la cale cele spre cununie. Pe când se pregătea la curte, pentru nuntirea fiicei împăratului cu voinicul cel mincinos ce zicea că a scos soarele şi luna de la zmei, vine şi fratele Greuceanului cu vestea că Greuceanu are să sosească în curând.

Sfetnicul cel palavatic, cum auzi de una ca aceasta, merse la împăratul şi zise că acela este un amăgitor şi trebuie pus la închisoare. Împăratul îl ascultă. Iară sfetnicul umbla d-a-ncâtelea, zorind că să facă mai curând nunta, cu gând că, dacă se va cununa o dată cu fata împăratului, apoi poate să vină o sută de Greuceni, că n-are ce-i mai face, lucru fiind sfârşit.

Împăratului însă nu-i plăcu zorul ce da sfetnicul pentru nuntă, şi mai tărăgăi lucrurile.

Nu trecu mult şi iată că soseşte şi Greuceanu şi, înfăţişându-se la împăratul, acesta nu ştia între care să

[1] Mangosit – ticălos, netrebnic.

aleagă. Credea că acesta să fie Greuceanu, dară nu-şi putea da seama de cum paloşul lui Greuceanu se află în mâna sfetnicului. Atunci băgă de seamă şi Greuceanu că-i lipseşte paloşul şi tocmai acum îi veni în minte pentru ce nu văzuse el stana de piatră decât după ce-şi găsise cuiul de la osie şi se întorcea la căruţă cu dânsul. Pricepu el că nu e lucru curat.

– Împărate prealuminate – zise el – toată lumea zice că eşti om drept. Te rog să-mi faci şi mie dreptate. Mult ai aşteptat, mai aşteaptă, rogu-te, încă puţin şi vei vedea cu ochii adevărul.

Primi împăratul a mai aştepta până ce să se întoarcă Greuceanu. Acesta se puse iarăşi în căruţa lui cu cai cu tot de fier şi într-un suflet merse, până ce ajunse la stana de piatră, acolo unde Necuratul îi scosese cuiul de la căruţă.

– Fiinţă netrebnică şi păgubitoare omenirii – zise el – dă-mi paloşul ce mi-ai furat, căci de unde nu, praful se alege de tine.

Piatra nici că se clinti din loc măcar.

Atunci şi Greuceanu se dete de trei ori peste cap, se făcu un buzdugan cu totul şi cu totul de oţel, şi începu, nene, a lovi în stană de se cutremura pământul. De câte ori da, de atâtea ori cădea câte o zburătură de piatră. Şi lovi ce lovi până ce îi sfărâmă vârful. Apoi deodată începu stana de piatră a tremura şi a cere iertăciune. Iară buzduganul, de ce da, d-aia îşi întetea loviturile, şi dete, şi dete, până ce o făcu pulbere. Când nu mai fu în pi-

cioare nimic din stana de piatră, cătă prin pulbere ce mai rămăsese, şi-şi găsi Greuceanu paloşul ce-i furase Satana.

Îl luă şi, fără nici o clipă de odihnă, veni şi se înfăţişă iarăşi la împărat.

– Sunt gata, mărite împărate zise el – s-arăt oricui ce poate osul lui Greuceanu. Să vină acel sfetnic neruşinat, care a voit să te amăgească, spre a ne înţelege la cuvinte.

Împăratul îl chemă.

Acesta, dacă veni şi văzu pe Greuceanu cu sprînceana încruntată, începu să tremure şi-şi ceru iertăciune, spunând cum căzuse în mâinile lui paloşul lui Greuceanu.

După rugăciunea lui Greuceanu, dobândi iertare şi de la împăratul, dar acesta îi porunci să piară din împărăţia lui. Apoi scoase pe fratele Greuceanului de la închisoare şi se făcu o nuntă d-alea împărăteştile, şi se încinseră nişte veselii care ţinură trei săptămâni.

Şi eu încălecai p-o şea, şi vă povestii dumneavoastră aşa.

Făt-Frumos din zahăr

A FOST ODATĂ un împărat şi o împărăteasă şi aveau o fată tare frumoasă. Dar ea nu voia să se mărite, ci numai voia să-şi facă un bărbat din zahăr. S-a apucat deci de şi-a cumpărat zahăr, l-a fărâmiţat mărunţel, l-a cernut ea singură şi nu voia să lase pe nimeni să pună mâna. L-a frământat bine, bine; şi a închipuit un bărbat foarte frumos, aşa cum şi l-a dorit. După aceea a început să-i dea din sufletul ei grai şi viaţă şi să-l facă om. Bărbatul a început să capete culoare şi grai. Îndată, fata a alergat la părinţi şi le-a spus că bărbatul ei cel din zahăr a înviat, şi i-a rugat să se gătească de nuntă. În lumea întreagă s-a auzit numaidecât că omul cel plăsmuit din zahăr grăieşte şi că are să fie nuntă mare; şi a alergat o lumă întreagă să vadă acea minune. Muzică apoi, cântări şi veselie mare; şi s-a făcut nuntă şi duceau un trai fericit în strălucire.

Şi în toate împărăţiile s-a dus vestea că un chip făcut din zahăr s-a făcut om şi a înviat şi a luat de nevastă pe cutare fată de împărat. Dar altă fată de împărat, cum a auzit una ca asta, s-a îndrăgostit de el, fără să-l vadă, de era să moară. O ţinea întruna: „Ori îl iau de bărbat, ori o

să mor". Părinții îi spuneau: „Cum să-l iei, de vreme ce este însurat?" Dar ea nu voia să știe de nimic; numai s-a închis în camera ei, nici nu bea, nici nu mânca, nici nu dormea, ci se usca. Oricine poate să-și închipuie: ce durere pe bieții părinți; erau bătrâni și alt copil nu aveau.

Atunci împăratul a hotărât să țină sfat. A chemat pe toți înțelepții împărăției, ca să ia o hotărâre. Unul din ei spune împăratului că se bizuie să ia o corabie, să poarte daruri multe cu el și să meargă la Făt-Frumos din zahăr, să-i dea o masă pe corabie și, când va sta la masă, să dea drumul corăbiei și să fugă cu el. Toți au găsit planul lui bun. Ca să nu piardă vreme, a doua zi pregătesc corabia, iau daruri multe și pornesc la drum să găsească pe Făt-Frumos din zahăr. A ajuns deci corabia acolo, au oprit-o, au ieșit trimișii cu darurile și s-au dus la palat. Darurile le-au dat lui Făt-Frumos din zahăr, iar la masă l-au poftit pe împăratul și împărăteasa, ca să nu le priceapă planul. Dar bătrânul n-a voit și a zis:

– Eu sunt bătrân; las' să meargă ginerele!

Făt-Frumos din zahăr însă a mers să întrebe pe nevastă-sa, dacă să meargă la masă pe corabie. Și ea n-a voit să-l lase, ci-i spunea mereu:

– Nu te las!

Totuși părinții i-au spus:

– Așa nu se poate; de vreme ce ne-au adus atâtea daruri, cade-se să meargă la masă; și doar vine înapoi.

Și așa s-au hotărât să meargă, dar să nu întârzie mult. Și s-a dus. Dar cum a intrat în corabie și a început să stea

la masă, corabia a și pornit în grabă mare, fără să bage cineva de seamă. La masă au început să povestească fel de fel de povești și Făt-Frumos din zahăr le asculta cu mare plăcere. Iar când a isprăvit cu masa și cu poveștile, s-a ridicat și le-a mulțumit; și a dat să se întoarcă la palatul său. Dar aceia îi spun:

– E cu neputință să pleci, măria ta; să mergem să te vadă împăratul nostru și de îndată o să te ducem înapoi!

Iar acela a început să plângă, să se zbuciume, să se zvârle în mare, nu altceva. Ei însă îi spuneau:

– Ai puțină răbdare, mâine te ducem îndată înapoi!

În sfârșit, corabia ajunge la locul ei; opresc, se dau jos și-l vestesc pe împăratul lor că l-au adus pe Făt-Frumos din zahăr. Puteți să vă închipuiți ce bucurie pe capul fetei de împărat când a auzit că i-au adus pe Făt-Frumos din zahăr! Acela, de necaz, s-a îmbolnăvit, dar fata de împărat îl mângâia:

– Fă-te bine și eu însămi am să merg să te duc la nevastă-ta!

Și încolo încoace, a apucat de l-a liniștit; apoi, zi după zi, el s-a obișnuit pe acele țărmuri și n-a mai plecat.

Nevasta lui Făt-Frumos din zahăr, nenorocita de ea, stătea la fereastră și-l aștepta să se întoarcă de la masă. Și când deodată a văzut corabia plecând, a început să țipe și a spus către părinții ei:

– Trebuie să merg să-l caut; eu fără el nu pot trăi!

Părinţii au încercat să o mângâie şi-i spuneau:

– Linişteşte-te, draga mea, că trimitem oameni ca să-l caute.

Ea însă n-a vrut să asculte de nimeni, ci numai şi-a luat cu dânsa trei rânduri de rochii de aur: o rochie, cerul cu stelele; cealaltă, câmpul cu florile; şi a treia, marea cu peştii de aur. S-a îmbrăcat călugăriţă, şi-a strâns părul în vârful capului, şi-a pus camilafcă[1] în cap, şi-a luat în desagi rochiile de aur, metaniile şi toiagul în mână şi a spus către părinţi să nu se supere, că ea după puţină vreme se va întoarce împreună cu Făt-Frumos din zahăr, numai îi roagă să-i facă un bine şi să-i dea o corabie, care să asculte de dânsa. I-au dat corabia. Ea i-a sărutat şi au plâns, au plâns şi la urmă s-au despărţit.

Şi a început să umble din loc în loc, şi se scobora din corabie şi întreba pe ici pe colo, să afle ceva despre bărbatul ei. Deodată, într-un loc, vede multă lume adunată şi întreabă:

– Ce e lumea aceasta? De ce aleargă?

– Trece pe aici Făt-Frumos din zahăr, astăzi se împlineşte anul de când fata de împărat l-a adus la noi.

Cum a auzit una ca asta, s-a dus şi ea şi s-a oprit la o parte, ca să-l vadă când are să treacă pe acolo. De îndată ce l-a zărit, s-a întors la corabie, îşi ia cu dânsa o rochie, cerul cu stelele, o pune înăuntru în desagi şi porunceşte cârmaciului să fie gata de plecare când îi

[1] Camilafcă (din slavă) – potcap acoperit cu un văl, de obicei negru, purtat de călugării ortodocşi la anumite ocazii.

va spune; într-o clipă să poată pleca. Apoi iese din corabie şi se duce de-a dreptul la palat şi s-a rugat să o primească, deoarece n-are unde să rămână, şi ea are să le facă orice slujbă vor voi, căci e străină şi în partea locului nu cunoaşte pe nimeni. I-au răspuns:

– Aşteaptă, săraca de tine, să se întoarcă împărăteasa! N-avem nici un locşor de slujbă, dar ea poate să te ia, noi însă nu te putem lua.

În clipa când îi spuneau aceasta, iată că se întorc cu toţii la palat. Şi ea a stat într-un ungher în palat, aşa ca împărăteasa să o poată zări.

De îndată ce împărăteasa a văzut-o, i-a spus:

– Ce cauţi aici?

– Sunt o biată călugăriţă străină şi am venit să mă primiţi în slujbă; şi orice-mi veţi da de lucru, voi face.

Împărăteasa îi spune:

– Nu avem loc de slujbă! Dar fiindcă eşti străină, te primesc şi-ţi voi da ceva de lucru.

Şi a pus-o să păzească gâştele. Şi aşa a trecut câtva timp, când într-o seară ia ea şi se îmbracă în rochia cerul cu stelele. O slujnică o zăreşte şi:

– Ce rochie e aceasta? E a ta?

– Fireşte că e a mea!

– Ce vrei să-ţi dea împărăteasa, ca să i-o dai?

– Nu vreau nimic! Dar fiindcă împăratul e aşa de frumos, să mă lase să stau o seară cu el şi i-o dau.

Atunci slujnica merge sus la împărăteasă şi-i spune:

– Ah, măria ta, călugăriţa ceea ce am luat-o în slujbă,

are o rochie frumoasă, cerul cu stelele; şi dacă ţi-ar da-o să te îmbraci cu ea, ai să fii aşa de frumoasă, că împăratul te va avea şi mai dragă de cum te are acuma.

– Şi ce rochie e aceea, de să mă facă aşa de frumoasă?!

– Una e să ţi-o spun eu, şi alta e să o vezi însăţi cu ochii! Nici o rochie nu ai ca aceea!

– Aa, mergi de-i spune, dacă o vinde; şi ce vrea, ca să i-o cumpăr.

– Asta pot să ţi-o spun! Nu vrea să o vândă. Spune: mă întorc în mănăstire şi parale nu-mi trebuie!

– Aaa, bine! dar ce vrea, ca să mi-o dea, dacă nu vrea bani? Ce o să facă cu ea, de vreme ce este călugăriţă?

– Ştii ce vrea? Mi-a spus să o laşi să stea o seară cu împăratul, că doar e aşa de frumos!

– Cum se poate una ca asta? Dar mă duc să întreb pe dădaca mea, să vedem ce-mi va spune şi ea. Şi ce-mi va spune, aceea am să fac.

Se duce la dădaca sa şi-i spune:

– Iacătă, aşa şi aşa, este o călugăriţă şi are o rochie tare frumoasă şi nu vrea să mi-o dea. I-am dat bani şi nu vrea, decât numai pe împăratul pentru o singură seară.

Atunci dădaca i-a spus:

– De vreme ce ţi-ai pus în gând să ai numaidecât rochia aceea, să punem împăratului ceva în vin, să adoarmă şi să n-o vadă. Şi când va dormi adânc, să-i spunem atunci şi aceleia să vină să stea cu el toată noaptea.

Şi aşa s-a şi întâmplat. Spre sfârşitul mesei, i-au turnat în vin o băutură şi îndată a şi adormit. Au pus deci

slujnicele de l-au dus şi l-au aşezat în patul lui; după aceea au strigat-o pe călugăriţă şi i-au spus:

– Mergi sus în camera împăratului să rămâi cu el!

Dar aceea, cum a rămas singură cu Făt-Frumos din zahăr, a început să plângă şi să-i spună nenorocirea ei; l-a ridicat în sus şi-i spunea întruna:

– Nu-ţi aduci aminte că eu te-am făcut om şi ţi-am dat viaţă şi acuma tu m-ai lăsat; şi eu am venit şi am intrat slujnică, numai şi numai să te pot vedea?!

Dar acela nici habar nu avea ce e cu el, de mai trăieşte sau e mort. Şi s-a făcut ziuă şi ea coborî din iatac şi i-a dat rochia împărătesei. Altă zi, s-a îmbrăcat cu cealaltă rochie de aur, câmpul cu florile; şi iarăşi a-zărit-o slujnica aceea şi i-a spus:

– Ce rochie e aceasta, că e mult mai frumoasă decât cea dintâi? I-o dai şi pe asta împărătesei? Ce faci tu cu ea?!

– Da, am să i-o dau. Să-i mai văd o dată pe împăratul.

Atunci, ea se duce la împărăteasa şi-i spune:

– Măria ta, ce rochie strălucită are iarăşi călugăriţa ceea! Şi i-am spus ca să ţi-o dea, şi mi-a spus s-o laşi iarăşi cu împăratul şi ţi-o dă.

Împărăteasa a hohotit a râde:

– Să vină deseară iarăşi şi o las!

Atunci iarăşi, la masă, în cel din urmă pahar, i-a turnat împăratului o băutură şi a adormit îndată; şi slujnicele l-au luat şi l-au aşezat în pat; şi i-au spus aceleia ca să vină. De astă dată a plâns şi mai mult şi mereu îi spunea:

– Nu vrei să te scoli, că doar eu te-am făcut om din

zahăr. Nu vrei să te scoli, ca să-ţi spun durerea mea?

Şi-i spune, şi-i spune multe, şi-şi frânge mâinile până în zori, dar acela nici habar nu avea. Atunci, deznădăjduită, se dă jos în camera ei şi dă împărătesei şi rochia a doua. Nu i-a mai rămas decât marea cu peştii de aur, în care ochii peştilor erau tot numai diamante. Pe împărat însă, tare îl avea drag feciorul celui dintâi sfetnic împărătesc; şi noaptea dormea în camera de alăturea de camera împăratului şi auzea totul ce se grăieşte şi plânsetele ce au fost. Dimineaţa, spune împăratului:

– Măria ta, să trăieşti întru mulţi ani; am să-ţi spun ceva, dar să mergem undeva mai la o parte, căci aici poate să ne audă cineva.

Şi aşa l-a luat şi au mers afară într-un loc mai la o parte şi i-a spus:

– Este aici, şi două zile în rând a venit la tine o femeie tânără, căci glasul ei e foarte dulce şi-ţi spune: „Nu te trezeşti, iubitul meu de zahăr?! Nu vrei să mă auzi, nu-ţi pare rău de mine, care am suferit atâtea pentru tine până să te fac om?! Căci ţări şi mări am umblat şi m-am chinuit, numai şi numai să te văd, şi acum, când te-am găsit, nu vrei să-mi grăieşti? Nu-ţi e milă de mine?“ Şi multe altele ţi le-a mai spus; şi plângea şi glasul ei era aşa de plin de durere, că şi eu din camera mea am plâns.

Atunci împăratul s-a mirat mult şi a spus:

– Cum de nu am auzit-o, eu, nenorocitul de mine, că mai bine n-aş mai trăi?!

– Doamne fereşte, măria ta! Că îţi pun în vin o băutură, de dormi adânc şi nu poţi auzi! Dar ştii ce să faci? La masă să nu mai bei vinul, ci în sân să ai un burete şi să-ţi torni vinul în barbă cu băgare de seamă, şi să te faci că ai adormit, ca să nu se bage nimic de seamă.

Împăratul i-a mulţumit şi i-a spus:

– De acu' înainte am să te am ca pe un frate şi nu ca sfetnicul cel dintâi.

Apoi au plecat şi fiecare a mers în camera lui.

Iar călugăriţa şi-a zis în gândul ei: „Să-l mai văd o dată, chiar dacă nu mă va auzi!...“ Şi apoi s-a îmbrăcat şi cu cea din urmă rochie, marea cu peştii de aur. Slujnica iar a mers şi a văzut-o:

– Aa, îi spune, ce rochie e asta iarăşi?

– Alta nu mai am; iar dacă împărăteasa vrea să mă mai lase o dată la împăratul, i-o dau şi pe asta.

Atunci slujnica s-a dus la împărăteasă şi i-a spus:

– Ah, măria ta, ce să-ţi mai spun? O rochie şi mai frumoasă are călugăriţa ceea. Rochia e marea cu peştii de aur şi ochii peştilor numai diamante.

– Da' unde naiba a găsit ea rochiile astea?!

– Le are de la mama ei şi spune că nu mai are alta de dat; să rămână şi astă-seară cu împăratul şi după aceea ţi-o dă şi pe asta; şi apoi pleacă.

Atunci împărăteasa i-a spus:

– Bine, spune-i să vină deseară! Dar, neroadă mai e; ce bucurie are ea, de vreme ce el n-o vede?

S-a dus slujnica la călugăriţă şi-i spune să fie gata pe deseară, ca să rămână cu împăratul şi să-i dea rochia ceea

şi să plece cu bine. Făt-Frumos din zahăr a mers la cină şi iarăşi i-au pus în vin băutură adormitoare. El însă s-a făcut că-l bea, dar l-a vărsat în sân, unde avea burete, şi apoi s-a făcut că adoarme. Atunci împărăteasa a spus:

– Luaţi-l acuma şi duceţi-l în iatacul lui şi spuneţi-i călugăriţei să vină să stea cu el.

Împăratul le-a auzit toate, dar n-a zis nimic. Îndată după aceea a venit sus şi călugăriţa şi a început iarăşi să spună că e cea din urmă seară când îl vede, că îşi ia lumea în cap şi pleacă; şi că nenorociţii ei de părinţi în zadar vor aştepta-o, că ea se va arunca în mare, deoarece fără el nu poate să trăiască... Şi multe de acestea i le-a spus, încât a început şi el să plângă; s-a sculat şi i-a spus:

– Cine-mi eşti tu, dacă nu iubita mea soţie?!

Şi şi-au povestit nenorocirea lor şi s-au înţeles a doua zi să fugă. Fata de împărat i-a spus că are la malul mării o corabie şi că pânzele de la corabie sunt gălbui.

– Eu am să mă urc în corabie şi tu să vii ca să fugim.

I-a dat apoi sfatul să se prefacă mai departe că doarme, că ea se duce jos în camera ei. S-a sculat şi a mers jos în camera ei, s-a îmbrăcat în zdrenţele ei, a dat rochia marea cu peştii de aur, s-a ridicat şi a plecat şi a intrat înăuntru în corabie. A desfăcut pânzele şi a început să-l aştepte. Iar împăratul s-a sculat dis-dimineaţă şi s-a gândit să-şi vadă prietenul, pe feciorul celui dintâi sfetnic împărătesc. I-a spus că aceea care plângea şi se tânguia era nevasta lui, care l-a plăsmuit din zahăr şi l-a făcut om şi i-a dat viaţă şi grai, şi că el caută acum să fugă,

şi dacă vrea să vină şi dânsul cu el. Acela însă i-a spus:

– Acum nu pot să plec, căci rămâne tatăl meu, şi au să-l ucidă, dar cu timpul am să merg să te văd.

Atunci şi-a luat rămas bun de la prieten, i-a spus în ce parte vine împărăţia lui şi s-a ridicat şi a plecat. Dis-dimineaţă, înainte încă de a se fi trezit stăpâna, a mers şi şi-a găsit nevasta în corabia care era gata de plecare cu pânzele întinse. Şi au luat-o la drum.

Corabia a ajuns acasă; şi văd palatul tot cernit, căci trecuse anul de când a plecat fata de împărat şi ei credeau că s-a prăpădit. Puteţi să vă închipuiţi ce bucurie a trezit în întreaga împărăţie venirea lor! S-a făcut o mare serbare şi apoi s-a ridicat împăratul cel bătrân şi a grăit:

– Fătul meu, tu să cârmuieşti de acum împărăţia, căci eu am îmbătrânit şi vreau să mă odihnesc; nu mai pot mai mult.

Şi aşa omul cel plăsmuit din zahăr a ajuns împărat şi a stat pe tron şi a condus împărăţia cu multă dreptate şi înţelepciune; şi aceia au trăit bine şi noi şi mai bine.

Motanii năzdrăvani

ÎNCEPUTUL POVEŞTII: bună seara, boieri dumneavoastră!

A fost odat' într-o vreme o cerşetoare bătrână şi toată ziua umbla cerând milostenii, iar seara se întorcea acasă şi se odihnea. Într-o zi s-a întâmplat să nu-i dea nimeni nimic; toţi i-au spus: Dumnezeu să te aibă în mila lui! S-a înnoptat, s-a întors acasă nenorocita de ea, umblând prin întuneric. Maţele îi chiorăiau de foame. În sfârşit, s-a hotărât să-şi ia bâta-n mână şi să iasă din nou la drum. A umblat, a umblat, nici ea nu ştia unde merge, toate uşile încuiate, pretutindeni întuneric.

Într-un loc îndepărtat zăreşte de departe o zare de lumină. Spune: „Ce să fie acolo? Poate se întâmplă să fie o nuntă?! Să mă duc să văd". Merge, vede o poartă mare; bate, bate, nu răspunde nimeni; nu se arată nici un suflet de om. A început să bată încă şi mai tare. Atunci poarta se deschide; vede că i se înfăţişează un motan negru şi începe a mârâi: „Mâr, mior, mâr, mâr". Întinde mâna: „Miluieşte-mă, boierule!" De sus de la scară sare încă un motan, care făcea pe uşierul: „Miau, miau!" Iar baba spune încă o dată: „Să vă fie milă de mine, boieri dumneavoastră; miluiţi-mă cu ceva!" Motanul de pe scări face: „Mâr, mâr, mâr, mâr". Baba atunci se apropie şi urcă pe scări. Cum nimeni n-a oprit-o, a urcat până la capăt şi a intrat în odaia care era în faţa ei. Acolo erau două canapele cu totul de aur; pe fiecare stătea câte un pisoi mare; pe o canapea era unul alb, iar pe cealaltă, altul cenuşiu. Unul, cel alb, avea un ciubuc frumos de argint şi fuma, iar celălalt, cenuşiu, avea o narghilea, împodobită cu diamante şi corali şi fuma şi el. Bătrâna, cum a intrat înăuntru, se pleacă înaintea lor şi spune:

– Să mă miluiţi, boieraşi dumneavoastră, că sunt lihnită de foame.

Un pisoi face către celălalt: „Mâr, mâr? Mâr, mâr?" „Mâr, mâr, mâr", răspunde celălalt. Atunci pisoiul, acela care a fost la scară, îi spune cu glas de om:

– Mergi, de adă-ţi de acasă un sac!

Pleacă repede nenorocita, dar acasă nu avea nici un sac; a mers la o vecină, altă femeie nevoiaşă, şi i-a cerut.

– La ce-ţi trebuie? i-a zis aceea.

– Am să capăt puţină făină; să am în ce-o pune.

A luat sacul şi s-a înapoiat la motani; în sac i-au pus destul de mulţi galbeni şi i l-au dat; le-a mulţumit de multe, multe ori, a pus sacul pe umăr şi a plecat. A ajuns acasă, a pus galbenii într-o lădiţă veche ce-o avea; sacul l-a dus înapoi la vecină şi a plecat.

Atunci vecina a băgat mâna în sac, să vadă ce a fost în el; şi găseşte în fundul sacului un galben. Ia galbenul, se duce la bătrână şi-i spune:

– Unde ai găsit galbeni?

– Ce galbeni? zice aceea.

– Ce? Galbenii pe care i-ai pus în sac!

– Zău, n-am pus nici un galben, a grăit dânsa.

– Sau îmi spui unde i-ai găsit, sau o să merg să te pârăsc că i-ai furat.

Atunci bătrâna cerşetoare s-a speriat şi i-a povestit cum în casa ceea, acolo, departe – i-a spus unde – a fost şi ce i-au dat. Atunci vecina nu pierde vremea, îşi împătureşte şi dânsa un sac mare; şi una, două, a şi ajuns. Bate, bate la poarta palatului; motanul cel negru îi deschide.

– Ptiu, ardă-te-ar focul, m-ai vârât în toate boalele! Mi-ai deschis poarta, de parcă ai fi om.

Apoi sare celălalt motan, care era sus la scară: „Mâr? Mâr? Mâr? Mâr?"

– Ptiu, duce-te-ai pe pustii, spune; apoi urcă scările şi intră de-a dreptul în sala unde erau pisoii cei mari, şi cum i-a zărit trăgând din ciubuc, le spune: Ptiu, lua-v-ar dracii! Iacătă, pisoi care trag din narghilele şi ciubuce! Dar oare cine să prindă pe aici şoarecii?

Pisoii cei mari spun: „Miau, miau, miau".

Iar dânsa spune:

– Iacătă... acuma o să pornesc să deprind graiul pisicesc, să vin să vorbesc cu voi! Şi a izbucnit în hohote de râs.

Vine atunci celălalt pisic, care era pe scară şi-i spune:

– Ce vrei?

– Ei, ce vreau? Să-mi umpleţi şi mie sacul cu galbeni,

precum aţi umplut celeilalte bătrâne, iar de nu, am să o pârăsc că i-a furat, s-o arunce la închisoare!

Atunci pisoii cei mari au spus pisicului care a fost pe scară: „Miau, miau, miau!" Bătrâna a izbucnit în hohote de râs din toată inima şi spuse:

– Să nu mai ajungă nimeni să aibă un lucru cu voi!

Pisoiul, care a fost pe scări, îi spune:

– Dă-mi sacul, să merg să ţi-l umplu de galbeni!

L-a luat şi s-a dus jos în beci şi a pus în sac ceea ce i-a cerut stăpâna lui; l-a legat bine strâns şi-i dă sacul, spunându-i:

– Aici, cucoană, sunt galbeni, dar nimeni nu trebuie să-i vadă, ci numai să mergi acasă, să încui bine uşile, să te dezbraci goală nap şi apoi să-ţi dezlegi sacul cu galbeni.

Aceea i-a luat şi le-a spus noapte bună, boieri dumneavoastră. A râs cu poftă şi a plecat.

A ajuns acasă, a închis uşa şi fereastra, s-a dezbrăcat, cum i-a spus, şi la urmă a dezlegat sacul. Cum l-a dezlegat, au zbughit din el şerpi, şopârle, gândaci, iar şerpii i s-au încolăcit în jurul grumazului şi au înăduşit-o; s-au năpustit şi celelalte gângănii, de a rămas numai scheletul din baba cea rea.

Cealaltă nenorocită, toată noaptea n-a dormit, deoarece se temea ca vecina să nu o pârască. Aştepta, în fiece clipă, să se deschidă poarta şi uşa, să o cheme să-şi ia pedeapsa. Dar nu s-a deschis nici poarta, nici uşa. Atunci merge, deschide încet-încetişor uşa vecinei şi o vede

moartă. Ea închide iarăşi încet-încetişor uşa; se ridică şi pleacă şi merge la coliba ei; îşi ia galbenii şi toată rufăria, pleacă din casa ceea şi se mută în alt sat. Acolo şi-a clădit o căsuţă şi şi-a dus bătrâneţele în îndestulare.

Făt-Frumos cel adormit

ÎNCEPUTUL POVEŞTII: bună seara, boieri dumneavoastră.

A fost odată un împărat şi avea o fată foarte frumoasă, pe care o iubea foarte, foarte mult. Când a născut-o, maică-sa a murit; şi aşa nu avea pe nimeni pe lume decât numai pe această copilă. Şi i-a venit ştirea că trebuie să pornească la război şi-l băteau gândurile şi era amărât; cum să-şi lase copila singură? Când fata de împărat a intrat la el, îl vede îndurerat şi-i spune:

– Ce ai, tăticule drag, de eşti supărat?

– Ce să am, draga mea, mi-a venit ştirea să plec la război şi durerea mi-i mare, cum să te las singurică?!

– Tăticule, să mergi cu bine şi să te întorci cu bine! Iar eu am să stau cu dădaca şi am să te aştept; numai să te întorci repede, că n-am pe nimeni altul în casă.

Tatăl a plecat la război, iar ea şi-a pus la gherghef o năframă de aur şi a început s-o brodeze, ca să i-o dea când se va întoarce de la război. Pe acolo, la geam, unde broda, a trecut un vultur de aur, grăindu-i:

– Brodezi, brodezi?!... Ai să iei de bărbat un mort!

Fata de împărat nu i-a răspuns nimic, ci numai s-a ui-

tat la el. A doua zi, iarăşi a trecut vulturul şi a spus aceleaşi vorbe. Atunci fata de împărat i-a spus dădacăi:

– Aici unde stau şi-mi fac broderia, trece un vultur şi-mi spune: „Brodezi, brodezi?! Ai să iei de bărbat un mort".

– De mai vine iarăşi, îi spune dădaca, răspunde-i: Ia-mă şi mă du să-l văd!

Iarăşi a trecut vulturul, de i-a grăit aceleaşi vorbe.

Atunci dânsa-i spune:

– Ia-mă şi mă du să-l văd!

Atunci vulturul şi-a întins aripile şi i-a spus:

– Urcă-te pe aripile mele, să te duc să-l vezi!

S-a urcat pe aripile vulturului şi a luat-o şi a zburat. După ce a zburat o bucată de vreme, vulturul a ajuns la un puţ adânc şi a intrat înăuntru cu fata de împărat. Acolo au dat peste o ogradă mare; atunci vulturul a lăsat-o acolo pe fata de împărat şi a plecat. În mijlocul ogrăzii era o curte frumoasă. În ogradă, câinii dormeau. Merge mai departe, vede cai; şi aceia dormeau. Intră sus în palat; slugile le vede dormind şi ele. Mai intră într-o cameră cu totul de aur şi zăreşte pe un fecior frumos de împărat; şi acela dormea dus, de parcă era mort. Aproape de patul lui era o masă şi pe masă o hârtie care spunea: „Cine a intrat aici şi i-a părut rău de tinereţele feciorului de împărat, să stea de veghe lângă el trei luni, trei săptămâni, trei zile, trei ore, trei minute, fără să aţipească, deoarece, când o să strănute prinţul, trebuie să-i spună: «Pentru tine, măria ta, să trăieşti mulţi ani, am stat eu lângă tine,

de am vegheat trei luni, trei săptămâni, trei zile, trei ore şi trei minute». Atunci feciorul de împărat o să se trezească; şi pe aceea care a avut răbdarea să facă aceasta, o să o ia de nevastă; şi deodată cu feciorul de împărat se vor trezi şi toţi câţi dorm în curtea şi palatul lui".

Fata de împărat a citit hârtia şi şi-a spus în sinea ei: „Ce să fac?! Acum trebuie să stau de veghe, ca să-i spun când o să strănute: «Pentru tine, măria ta, să trăieşti mulţi ani, am vegheat lângă tine trei luni, trei săptămâni, trei zile, trei ore şi trei minute»". Seara, cum s-a înnoptat, toată casa s-a luminat, fără să se vadă cine aprinde lumina. Înaintea ei a zărit masă întinsă cu tot felul de bucate; a cinat, fără să vadă cine i le aduce. Şi aşa îşi petrecea viaţa. Se chinuia să nu adoarmă, ca să-i poată spune: „Pentru tine, măria ta, să trăieşti întru mulţi ani..." Şi au trecut cele trei luni, cele trei săptămâni şi trei zile. Am uitat să spun că acolo, unde şedea, aude într-una din zile un glas: „Aveţi nevoie de ţigănci roabe?" Fata strigă:

– Stai, stai, că iau una! Să se plece toate asupra puţului să le văd faţa, ca să-mi iau una de tovărăşie. A văzut una, care i-a plăcut, una micuţă, frumoasă. Şi a grăit atuncea: Sloboziţi-mi-o în jos pe ţigăncuţa aceea!

I-au slobozit-o în jos şi de aceeaşi funie fata de împărat a legat năframa cu bani; iar ei au luat-o şi au plecat. Pe ţigăncuţă a îmbrăcat-o în haine frumoase şi i-a spus că o s-o aibă de tovărăşie. După un timp de la această întâmplare, fata de împărat, doborâtă de somn şi oboseală, i-a grăit:

– O să cad aici pe genunchii tăi să dorm şi peste o jumătate de oră să mă trezeşti, ca să-i spun aşa feciorului de împărat în clipa când o să strănute: „Pentru tine, măria ta, să trăieşti mulţi ani, am stat lângă tine, de am vegheat trei luni, trei săptămâni, trei zile, trei ore şi trei minute".

Iar ţigăncuţa i-a spus:

– Pleacă-ţi capul, stăpâna mea, aici pe genunchii mei, şi peste o jumătate de oră o să te trezesc.

Când somnul a apucat-o bine pe fata de împărat, a şi strănutat feciorul de împărat. Şi aşa, ţigăncuţa îi spune atunci: „Pentru tine, măria ta, să trăieşti mulţi..."

Feciorul de împărat s-a trezit îndată şi a îmbrăţişat-o şi i-a spus:

– Tu vei fi soţia mea şi ai să fii cea mai bogată împărătească din lume. A alergat repede şi a luat apă şi a stropit pe toţi oamenii, toate animalele şi toţi câinii săi. Apoi se întoarce înapoi la soţia sa şi vede jos dormind o copilă. Spune: Dar aceea cine e?

– Ce să-ţi spun, dragă împărate?! Au trecut ţigani pe afară şi le-am spus şi mi-au slobozit-o în fântână, ca să o am de tovărăşie. Acum am să o trezesc.

– Nu! Las-o să doarmă, nenorocita de ea, şi apoi o trimitem să păzească gâştele.

Cum s-a trezit fata de împărat, se uită în jurul ei, nu vede pe nimeni, nici un fecior de împărat, nu zăreşte nimic. Spune:

– Ce s-a făcut cu feciorul de împărat? Unde e?

– Ce să-ţi spun? îi întoarce vorba ţigăncuţa, a strănutat feciorul de împărat, s-a trezit şi ne-a zărit pe amândouă şi a zis că vei rămânea şi tu, să mergi să păzeşti gâştele.

Atunci fata de împărat n-a mai zis nimic, ci s-a sculat şi s-a dus să păzească gâştele. După o vreme de câteva zile, împăratul s-a gătit să meargă la război. Atunci a grăit soţiei sale:

– Ce voieşti să-ţi aduc din călătoria mea unde plec?

– Să-mi aduci o coroană bătută cu diamante, i-a spus.

Mai apoi a văzut-o şi pe fata de împărat păscând gâştele şi-i grăieşte:

– Tu ce vrei să-ţi aduc?

– Să-mi aduci, măria ta, piatra răbdării, funie de spânzurătoare şi un iatagan ucigător. Iar de nu-mi aduci cele ce ţi le-am spus, corabia ta să nu poată pleca nici înainte, nici înapoi.

A plecat împăratul; a mers; războiul l-a săvârşit, a cumpărat împărătesei coroana şi s-a urcat în corabie, ca să se întoarcă în ţara sa. Corabia, cum s-a pus în mişcare, nu merge nici înainte, nici înapoi. Toţi nu mai ştiau ce să facă, trăgeau încoace, trăgeau încolo, nu-şi dădeau seama ce se petrece. Atunci un moşneag, care era în corabie, grăieşte:

– Măria ta, să trăieşti întru mulţi ani, nu cumva ţi-au spus să mai cumperi ceva şi ai uitat?

– Bre!... Într-adevăr, o fată ce o am de-mi paşte gâştele mi-a spus să-i iau piatra răbdării, funia spânzurătorii şi sabia uciderii.

– Măria ta, eu mă duc să ţi le cumpăr, zise moşnea-

gul, numai că acea fată are mare foc şi durere la inima ei; şi să bagi de seamă să vezi ce o să facă.

Moşneagul le-a cumpărat şi cum le-a adus la împăratul, corabia a şi plecat, de parcă ar fi avut aripi. Şi a ajuns împăratul la palatul său; a dat soţiei coroana şi-apoi i-a dat fetei celelalte lucruri. Seara, din curiozitate, împăratul trece afară, şi sub fereastră, unde dormea fata, a auzit cum grăia cu sine însăşi: «Eu am fost fată de împărat, tatăl meu a plecat la război, îi brodam o năframă de aur şi pe fereastra mea a trecut un vultur şi mi-a spus: „Brodezi, brodezi?! Ai să iei de bărbat un mort". Eu i-am spus: „Ia-mă şi mă du să-l văd!" Vulturul m-a luat pe aripile lui şi m-a slobozit în puţ şi m-a adus la palatul acesta. Am stat de veghe, fără să aţipesc trei luni, trei săptămâni... Atunci au trecut pe deasupra ţigănci roabe şi am cumpărat o ţigăncuţă să-mi ţie de tovărăşie. În clipa când împăratul era să se trezească, să strănute, ţiganca i-a spus: „Pentru tine, măria ta, să trăieşti mulţi ani..." Acum, când n-am pe nimeni cui să-i spun necazul meu, pe voi v-am adus, să văd ce-o să-mi spuneţi. Din fată de împărat ajung să păzesc gâştele?! Iatagan ucigător, ce-mi spui să fac? „Să te ucizi!" Funie de spânzurătoare, ce-mi spui să fac? „Să te spânzuri!" Piatra răbdării, ce-mi spui să fac? „Să ai răbdare!"».

Feciorul de împărat se uita prin gaura cheii de la uşă, şi vedea şi auzea ce se petrece înăuntru. Atunci împăratul dă o izbitură cu piciorul în uşă, şi intră înăuntru; o îmbrăţişează şi-i spune:

– Tu eşti aceea care m-ai izbăvit! Şi de ce nu mi-ai spus, când te-am rânduit la gâşte?! Tu eşti împărăteasa, tu eşti soţia mea şi pe aceea, de îndată mă duc s-o spânzur aici de funia care ai legat-o să te spânzuri tu însăţi.

Atunci dânsa i-a spus:

– Nunta noastră nu vreau să înceapă cu un omor, ci numai dă-i drumul să plece în plata domnului, deoarece la grele încercări m-a pus şi nu mai voiesc s-o văd în ochi. Iar noi să mergem la tatăl meu, la curţile noastre, să-i sărutăm mâna şi să se facă nunta noastră.

Şi s-au dus şi nu de multe zile venise şi tatăl ei de la război; şi feciorul i-a spus că voieşte să-l facă să-i fie şi lui tată. Şi cântări, şi muzică, şi bucurie! Şi nuntă mare s-a făcut şi aceia au petrecut bine şi noi şi mai bine.

Zmeul

A FOST ODATĂ, într-o vreme, un împărat şi o împărăteasă şi aveau o fată foarte frumoasă. Şi voiau să-şi mărite fata, ca să lase ginerelui tronul, căci nu aveau nici un băiat. Dar în împărăţia aceea se găsea şi un zmeu; şi zmeul acela nu lăsa pe nici un fecior de împărat să vină să ia pe fata împăratului. Şi s-au pornit din toate împărăţiile, pe unde s-a auzit de frumuseţea ei, să vină să o ia, dar zmeul le ieşea înainte şi pe unul îl mânca, pe altul îl fugărea, şi aşa nimeni nu putea să ia de nevastă pe fata împăratului. Zmeul se purta cu gândul să fure pe fata împăratului şi după moartea acestuia să pună mâna pe împărăţie. Şi-i făcea mari pagube împăratului. Îi pârjolea viile, înainte de culesul lor; îi pustiia ogoarele înainte de seceriş şi, în sfârşit, s-a apucat să dea foc până şi palatului. Şi atunci împăratul a trimis veste că cine are să poată ucide zmeul, îi dă fata de nevastă şi-l face chiar din clipa aceea împărat. Atunci toţi feciorii de împărat s-au bucurat de vestea aceea, dar le era frică de zmeu, căci pe mulţi îi mâncase.

Dar departe, într-o împărăţie era un fecior de împărat foarte frumos şi viteaz. Acesta şi-a zis în sinea lui: „Eu

m-am hotărât să mă duc! Se poate să las un zmeu să ne ia toate împărăţiile şi să ne facă atâtea pagube şi un rău atât de mare!? E ruşine de capul nostru!“ S-a pornit deci să meargă şi a dat de veste împăratului, că Florea, feciorul cutărui împărat, are să vină să ucidă zmeul şi să ia pe fata împăratului de nevastă. Dar iată că şi zmeul a prins de veste şi s-a făcut luntre şi punte să nu lase pe Florea să intre în hotarul împărăţiei.

A venit Florea, dar, de cum a văzut că zmeul stă de pază pe acolo, n-a putut trece mai departe. Atunci s-a dus la un cioban, îi dă bani mulţi şi-şi cumpără un rând de straie ciobăneşti. Le îmbracă, ia şi o bâtă ciobănească şi un vas cu lapte acru într-o căruţă. Şi aşa, a trecut prin faţa zmeului şi merge la împăratul. Cum a intrat înăuntru şi a zărit pe împăratul, aruncă hainele ciobăneşti, rămâne în straiele lui frumoase şi-i spune:

– Înălţate împărate, eu sunt fecior de împărat şi am venit să-mi dai fata de nevastă!

Dar împăratul i-a spus:

– Bine, fătul meu; vreau însă mai întâi să te duci să-mi aduci ochelarii zmeului.

Căci ochelarii aceia, cine îi avea, vedea dintr-un capăt al împărăţiei până în celălalt, dacă se întâmpla să fie război. Şi Florea a făgăduit că îi va aduce. A plecat şi, de unde până unde, a aflat că zmeul este treaz şase luni întregi şi că apoi alte şase luni doarme. Dar nimeni nu poate să-l cunoască, dacă doarme ori este treaz, pentru că ochii, tot timpul, îi ţine deschişi. Feciorul de împărat îşi zice în

sinea lui: „Am să merg şi, de-l găsesc dormind, bine, iar dacă nu, am să mă lupt cu el, chiar de ar fi să şi mor! Ori aşa, ori aşa, m-am hotărât!"

Într-o vreme însă, zmeul răpise o fată de împărat şi a prefăcut-o într-o potârniche. Şi aceasta îi păzea casa; cum intra cineva în casa zmeului, potârnichea începea a vorbi. Florea a deschis poarta şi a intrat în ogradă. Norocul lui. Zmeul dormea. Potârnichea însă începe a striga:

– Tătucule, poarta s-a deschis!

– Spune, spune, potârnichea mea, grăi zmeul prin somn.

– Tătucule, vine asupră-ţi!

– Spune, spune, potârnichea mea!

– Tătucule, ţi-a luat ochelarii!

– Spune, spune, potârnichea mea!

– Tătucule, i-a luat şi fuge!

– Spune, spune, potârnichea mea!

Şi Florea a adus împăratului ochelarii. Dar împăratul îi spune:

– Să mergi şi să-mi aduci şi calul zmeului!

Căci avea zmeul un cal care fugea ca săgeata. Şi Florea s-a dus iarăşi. A intrat în curtea zmeului. Cum s-a deschis poarta, potârnichea a început iarăşi:

– Tătucule, a intrat în curte un străin!

– Spune, spune, potârnichea mea! grăi zmeul prin somn.

– Tătucule, a intrat în grajd!

– Spune, spune, potârnichea mea!

– Tătucule, a luat calul şi fuge!

– Spune, spune, potârnichea mea!

Şi a luat calul şi l-a dus la împăratul.

– Înălţate împărate, îi spune, ţi-am adus şi calul!

– Ei, acuma, îi spune, să mergi să-mi aduci şi potârnichea!

A mers deci Florea iarăşi; şi deschide poarta.

Potârnichea începe iară:

– Tă... tă... cu... le, s-a... des... chis... poar... ta...!

– Spune, spune, potârnichea mea, grăi iarăşi zmeul în somn.

– Tătucule, a intrat un străin.

– Spune, spune, potârnichea mea!

– Tătucule, vine asupra mea!

– Spune, spune, potârnichea mea!

– Tătucule, m-a luat şi pleacă!

– Spune, spune, potârnichea mea!

Şi a luat-o deci Florea şi a dus-o la împăratul şi i-a spus:

– Să trăieşti mulţi ani, împărate, ţi-am adus şi potârnichea!

– Ei, fătul meu, ca să avem pace întru împărăţia noastră, să-mi prinzi şi pe zmeu şi să mi-l aduci aci în palat!

Atunci, Florea s-a gândit ce să facă. La urma urmei, s-a chibzuit într-un fel să-l vâre într-un poloboc.

În timpul acesta îi veni zmeului vremea să se trezească. Când s-a trezit, ce să vadă?! Casa goală! Caută să-şi găsească ochelarii, să vadă ce se mai întâmplă în lume.

Dar ia-i de unde nu-s! Coboară în grajd să-şi vadă calul, să-l încalece să plece. Dar nici calul nicăieri! Atunci abia a priceput că sunt isprăvile lui Florea; şi zice în sinea lui: „Ah, Florică, Floreo, mi-ai luat ochelarii – ochii mei; calul – picioarele mele; potârnichea – limba mea! Ah, Florică, Floreo, de mi-ai pica în mână!“ Şi a ieşit zmeul în ogradă şi s-a dus încolo şi încoace, până sus în munţi, ca să-i mai treacă de necaz şi să-i vină în cap cum să se răzbune pe Florea.

Florea însă s-a hotărât să se prefacă într-un moşneag; şi şi-a pus barbă albă şi păr alb, o cocoaşă şi haine vechi; şi-a mai luat încă doage şi cercuri, un ferăstrău şi o bărdiţă şi s-a dus la munte, unde era zmeul. Acolo a început să facă un poloboc. Începe deci să bocănească, boc! boc! şi să strângă doagele poloboculuí. Zmeul vede de departe un om lucrând şi a venit aproape să vadă ce este. Vede un moşneag făcând un poloboc.

– Noroc bun, spune zmeul moşneagului.

– Noroc, fătul meu, răspunde Florea zmeului.

– Dar ce faci acolo?

– Ce să fac? un poloboc, ca să pun puţin must de struguri, să-mi fac vin.

– Ce vin, moşule, vrei să pui în butoiul ăsta? Încap eu prin găurile ce le are şi tu vrei ca mustul să ţi-l ţii în el?

– Dar unde ţi-s găurile?

– Iată-le! Pune mâna şi vezi-le!

– Ah, vai! Păi să iau nişte lemn să le astup!

– Iată şi o gaură mare acolo pe fundul poloboculuí!

– Dar unde e? Eu nu o văd, grăieşte Florea.

– Uite, colo jos, răspunde zmeul. Dă-mi mâna să ţi-o arăt!

Dar Florea se face că nu ajunge.

– Nici nu o văd, nici nu o ajung. Nu mi-ai face un bine, să intri înăuntru să mi-o astupi însuţi tu?

Şi i-a mai spus şi multe altele, până ce l-a făcut să intre în poloboc. Odată ce a intrat în poloboc, i-a dat o pană de lemn şi tot ce a cerut, ca să astupe gaura. Dar cum a intrat zmeul înăuntru, Florea nu pierde vremea, ci poc! poc! închide polobocul bine. Şi cum bocănea, zmeul strigă:

– Ei, ce faci! Deschide! Doară-s înăuntru! Deschide, să ies!

– Am ajuns să te văd în poloboc şi acuma să te las să ieşi?!

Şi atunci şi-a dat jos părul şi barba şi straiele cele vechi; şi a rămas Florea în straiele lui aurite. Şi a început a da polobocul de-a dura şi a spune:

– Dura, dura, polobocule, să mergem la curtea împăratului, să-i iau fata de nevastă!

Abia atuncea zmeul a înţeles că acela este Florea.

– Ah, Florică, Floreo, spune zmeul, mi-ai luat ochelarii – ochii mei; calul – picioarele mele; potârnichea – glasul meu; şi acum şi pe mine în poloboc! Ah, ai să-mi pici odată în mână.

Dar Florea de afară:

– Dura, dura, polobocule, să mergem la curtea împăratului să-i iau fata de nevastă!

Şi l-a dus la împăratul şi atunci împăratul a spus zmeului:

– Mi-ai dat foc la ale mele, dar acu' am să te ard şi eu pe tine!

A pus de au aprins un foc mare şi l-au ars. Şi aşa au scăpat de zmeu. Iar pe Florea l-a urcat pe tron şi l-a făcut împărat, după cum i-a făgăduit. Şi a fost muzică şi bucurie mare şi i-a dat fata de nevastă. Şi în loc să ia zmeul bogăţiile împăratului, împăratul a luat averea zmeului. Iar Florea a trăit cu nevasta în bine şi fericire.

Tichia fermecată

A FOST ODATĂ într-o vreme un împărat foarte bogat, şi avea o fată frumoasă şi chipeşă ca o zână; mulţi feciori de împărat au peţit-o, dar ea nu voia să se mărite. În fiecare seară spunea să i se pună sub pernă o pereche de papucaşi de mătase, iar în zorii zilei aceştia erau găsiţi umblaţi şi tociţi. Şi câţi au umblat după ea, le-a spus:

– Cine-mi va afla taina, cum de mi se rup papucaşii, pe acela mi-l voi lua de bărbat; de altcum voi da poruncă să-l ucidă.

Au venit feciori de împărat din toate patru marginile lumii, ca să-i descopere taina şi să o ia de nevastă, dar vai de capul lor!... Nimeni n-a putut să o descopere şi aşa i-a ucis pe toţi.

Dar un fecior de împărat, foarte frumos şi singur copil la părinţi, într-o zi spune:

– Am să merg şi eu, să văd cum se face de i se rup papucii de sub pernă.

Părinţii însă i-au spus:

– Ah, dragul nostru, ce vrei să faci? Unde vrei să mergi? Nu vezi câţi feciori de împărat şi-au prăpădit viaţa?

Dar nenorocitul de el o ţinea mereu:

– Vreau să mă duc, vreau să mă duc!

Părinţii au mai încercat cât au mai încercat, apoi i-au spus numai atât:

– Du-te cu norocul şi binecuvântarea noastră!

El le-a sărutat mâna şi a plecat. Şi cum merge pe drum, îi iese în cale o bătrână.

– Bună ziua, măicuţă!

– Să ai parte de bine, fătul meu! N-aş putea şti, unde şi la ce te duci? îi spune bătrâna.

– Ce să-ţi spun, măicuţă?! Mă duc şi eu la cutare fată de împărat, care a omorât atâţia feciori de împărat, pentru că n-au putut dezlega rămăşagul la care s-au prins.

– Dar la ce rămăşag îi pune? întrebă bătrâna.

– Apoi în fiecare seară aşază câte o pereche de papuci de mătase sub pernă şi a doua zi dimineaţa sunt rupţi; cum se face treaba asta?

– Oh, fătul meu, ca să descopere cineva cum de se întâmplă, trebuie să aibă cap şi picioare!

– Eu, măicuţă, am şi minte şi picioare bune; şi hotărât mă duc sau că voi lua-o de nevastă, sau că mă vor ucide.

– Mie-mi pare rău de tinereţele tale, i-a spus bătrâna, şi-ţi voi spune un lucru, ca să nu te poată omorî. Uite, ia cu tine această tichie! Şi-i dă o tichie albă, de abă, spunându-i: Să ştii, cum o pui în cap şi o porţi nu te mai vede nimeni. Iacătă, stai să vezi; să mi-o pun eu!

Cum a pus-o bătrâna, s-a şi făcut nevăzută.

– Ei, ai văzut, fătul meu? Aceasta e tichie fermecată. Fata aceea de împărat, la care te duci, umblă cu feciori de împărat care-s fermecaţi. Şi cum vei ajunge, te va aşeza la masă şi va avea două sticluţe cu vin. Aceea care îţi va pune-o înaintea ta, e cu farmece; şi să faci chip şi fel şi să nu bei din ea. Ea îţi va spune: „bea, bea!“ Iar tu să o iei în mână, ca şi cum ai vrea să bei vinul, dar sub barbă să ai un burete şi, făcându-te că bei vinul, să-l torni în burete şi să te prefaci că ai şi adormit. Mai departe, bagă de seamă ce o să facă! Poate că o să vezi cum iese pe uşă afară; îţi pui şi tu în cap tichia, care te face nevăzut şi încetişor, încetişor, mergi pe urma ei. Cât despre celelalte, fătul meu, vei avea tu atâta minte! Eu, una, cred că o să izbuteşti!

– Cum să-ţi răsplătesc, măicuţă, pentru povaţa ce mi-ai dat-o? a spus feciorul de împărat.

– Nimic nu vreau de la tine, fătul meu, căci eu sunt ursitoarea ta cea bună, i-a spus şi s-a făcut nevăzută.

Feciorul de împărat a luat tichia şi a ascuns-o în sân. A pornit la drum şi merge înspre curţile fetei de împărat. Se înfăţişează la tatăl ei şi-i spune:

– Să trăieşti întru mulţi ani, împărate; eu am venit de dragul fetei tale, să-mi spui ce trebuie să fac, ca să mi-o pot lua de nevastă.

– Mai întâi, fătul meu, să-mi spui cine eşti.

– Eu sunt fecior de împărat şi singur la părinţi, băiatul cutărui împărat, a răspuns el, şi am auzit de frumuseţea fetei tale şi am venit: ori s-o iau de nevastă, ori să mor.

– Ce să-ţi spun, dragul meu, păcat de tinereţele tale, îi spune împăratul.

– Ei, spune-mi ce trebuie să fac? Şi poate că am noroc.

– Ce să-ţi spun, fătul meu? Sunt trei ani acuma, avea cincisprezece ani atuncea, grăi împăratul; în fiecare seară îi punem sub pernă câte o pereche de papuci şi dimineaţa îi găsim umblaţi şi rupţi. Şi nimeni nu poate afla cum de se face lucrul ăsta; şi spre marea noastră durere, mulţi feciori de împărat am ucis.

– Să încerc şi eu, cum mi-a fi ursita, a vorbit feciorul de împărat.

Atunci împăratul a bătut din palme şi a chemat o slugă, care l-a dus la fata de împărat. Aceasta, cum l-a văzut, se ridică şi spune către slugă:

– Nu s-a mai săturat încă tatăl meu să mi-i trimită pe cap? Apoi a grăit către feciorul de împărat: Şezi!

Şi a poruncit să fie pusă masa, ca să mănânce. Au intrat mai multe roabe şi au aşternut masă frumoasă cu mâncăruri şi dulciuri şi fel de fel de fructe; şi au adus şi două butelii frumoase cu vin. Apoi i-a spus:

– Fii bun, să ne aşezăm la masă, dragul meu!

Şi s-au aşezat la masă; şi ea râde şi glumeşte şi-i spune mereu:

– Dar de ce nu bei vin?

– Ei, încetul cu încetul, îl voi bea, răspunde el.

Şi dânsa şi-a turnat din sticla ei şi a băut. Apoi a luat şi sticla lui şi i-a turnat în pahar.

– Hai să bem în sănătatea ta, îi spune ea.

Şi s-a prefăcut acela că a băut, dar aşa că şi l-a turnat pe sub barbă şi nici un strop nu i-a venit în gură. Cum a golit paharul, spune:

– Ah, am ameţit! Trebuie să ies niţel afară! A ieşit afară, a stors cu băgare de seamă buretele şi l-a pus la loc sub barbă. Apoi intră şi spune: Nu mai pot!

Şi cum a rostit: „nu mai pot", s-a şi prăbuşit jos, ca şi cum ar fi fost leşinat. Atunci fata de împărat a spus către slujnice:

– S-a dus şi ăsta! Luaţi-l şi aruncaţi-l în pat colea!

Cum s-a făcut noapte bine, de dormeau cu toţii în palat, se scoală fetişcana mea de împărat, îşi ia papucii cei frumoşi de sub pernă, deschide apoi un dulap şi ia două vărguţe, una de argint şi cealaltă de aur, se întoarce şi şopteşte către feciorul de împărat.

– Îţi va merge şi ţie capul să caute pe ceilalţi feciori de împărat.

Dar cum s-a depărtat şi s-a îndreptat spre uşă, s-a sculat şi el şi şi-a pus tichia fermecată, pornindu-se agale, agale, în urma ei. Iar fata de împărat a atins uşa cu vărguţa cea de argint şi uşa s-a deschis de la sine. A coborât scările palatului şi a ajuns la poarta cea mare; o atinge cu vărguţa de aur, iar poarta se deschide. Apoi pornesc amândoi; ea înainte şi el după dânsa, cu tichia fermecată în cap. Merg ei ce merg, prin locuri neumblate şi hăţişuri întunecoase ca noaptea. Din când în când, aude ea înapoia ei trosnind câte o crenguţă; se întoarce, nu vede pe

nimeni şi-şi vede din nou de drum. Au mers, au mers, în sfârşit, feciorul de împărat zăreşte un palat mare, cu totul luminat de sus până jos; totul strălucea. Şi cum au văzut-o că vine, apar trei feciori frumoşi de împărat, fiecare cu o făclie în mână, coborând întru întâmpinarea ei, ca să o primească.

Aceştia erau trei feciori de împărat şi au fost fermecaţi. Au văzut-o o dată la o horă şi s-au îndrăgostit tustrei; şi de aceea nici unul n-a luat-o, ci au plecat în lumea largă, de li s-a pierdut urma. Cum au văzut-o, s-au îmbrăţişat şi i-au spus:

– Ce ai întârziat, iubito, să vii în astă-seară?

– Ce să vă spun? Taică-meu iar mi-a adus un nătărău de fecior de împărat şi am stat până ce a adormit, iar mâine va pleca şi el să-şi găsească tovarăşii. Dar pe drum, cum veneam, parcă auzeam ceva în urmă-mi şi m-am speriat. Să fi fost un şarpe? Oare ce a fost?

– Nu, nu, n-a fost nimic, vorbiră feciorii de împărat, pentru că noi îi ţinem legaţi pe toţi cei omorâţi! A fost numai închipuire!

Şi au luat-o şi au dus-o în sus pe scări, iar în urma lor, el, cu tichia fermecată. Sus, sus de tot, după cea din urmă treaptă, se găsea un ghiveci mare cu totului tot de aur; iar în ghiveciul de aur era un pomişor ca un leandru, peste tot cu diamante şi rubine. Când ei mergeau înăuntru, acela, cu tichia, a tăiat o crenguţă şi a ascuns-o în sân. Şi s-au aşezat la masă, iar deasupra lumina un policandru frumos din diamante. Farfuria fetei de împărat din care

mânca ea, furculiţa, lingura ei, toate erau de aur cu diamante şi rubine. După ce au mâncat bine, i-au adus un lighean şi i-au turnat apă de s-a spălat şi s-a şters cu un şervet de aur; iar după ce s-a şters, l-a aruncat pe speteaza unui scaun; cel cu tichia însă, dindărăt, l-a şi apucat. Au trecut apoi într-o sală mare şi frumoasă, ca să petreacă; acela însă ia farfuria, furculiţa şi cuţitul ei şi le ascunde bine în sân.

Târziu, după petrecere, cei trei feciori de împărat au luat fiecare câte o făclie şi au petrecut-o pe fata de împărat până la poartă; şi dânsa a plecat. Feciorul de împărat cu tichia fermecată s-a luat şi el, singur, singurel, pe urma ei; şi au ajuns iarăşi la palat. Scoate ea vărguţa cea de aur, deschide poarta; hop şi el după dânsa. Urcă scările, iar deschide uşa cu vărguţa cea de argint şi în urma ei intră şi dânsul. Cât s-a dus ea să se dezbrace, acela se urcă în pat, se acopere cu plapuma şi face pe mortul. Fata de împărat, între timp, s-a dezbrăcat, şi-a strâns podoabele de diamant, şi-a ascuns vărguţele, şi-a scos papucii, rupţi acu', şi i-a pus sub pernă la loc. Merge apoi, se uită la el şi se face a râde:

– Mâine te dau gata şi pe tine!

A dat Dumnezeu de s-a făcut ziuă; împăratul repede a trimis să vadă papucii de sub pernă: rupţi şi tociţi! Atunci împăratul trimite doi oameni, de-l cheamă pe feciorul de împărat şi-i spune:

– Ei, fătul meu, papucii s-au rupt; poţi să ne spui cum s-a întâmplat aceasta?

– Să trăieşti întru mulţi ani, împărate! Cheamă-ţi

divanul, să-ţi vină toţi sfetnicii şi logofătul cel mare şi atunci o să-ţi spun.

Şi când s-a strâns de jur-împrejur sfatul cel mare, atunci feciorul de împărat a spus:

– Fiţi buni, de mai împliniţi-mi o dorinţă încă!

– Spune-mi, vorbi împăratul, ce doreşti?

– Acolo, în geamlâcul cel de sus, să fie bună să vină fata de împărat, să asculte şi dânsa.

Împăratul a şi poruncit îndată să-i vină fata şi să se aşeze în geamlâc. Cum a venit, feciorul de împărat a şi început:

– Măria-ta eşti nedumerit cum de se rup papucaşii cei de mătase?! Cum să nu se rupă, dacă toată noaptea aleargă prin coclauri şi locuri neumblate?!

– Bagă de seamă, i-a spus împăratul, să nu îndrugi la minciuni, căci o să te pun la chinuri, înainte de a-ţi tăia capul.

– Un om care s-a hotărât, îi răspunde feciorul de împărat, să-şi pună capul, pentru a scăpa de moarte atâţia feciori de împărat, acela nu spune minciuni niciodată!

– Ei, dar despre ce coclauri vorbeşti, despre ce coclauri neumblate? îl întreabă împăratul.

– Apoi, aseară, când măria ta m-ai trimis la fată, masa era pregătită, şi pe masă era o sticlă cu vin. După aceea însă fata a bătut din palme şi au mai adus încă una, pentru mine. Atunci am căzut la bănuială, că de ce adică mie să-mi aducă alt vin şi dânsa să bea din altul. Am făcut chip şi fel de mi-am pus batista sub barbă şi am turnat vinul într-însa şi nu l-am băut. Şi le-a povestit toate câte le ştim, despre vărguţe, cum au ieşit din palat, cum au

plecat şi pe ce drum, cum au ajuns la celălalt palat! Puteţi să vă închipuiţi ce feţe făcea fata împăratului, care asculta de sus din geamlâc! Şi cum au întâmpinat-o cei trei feciori de împărat şi au dus-o la palat.

Iar sus de tot, după cea din urmă treaptă, le spune feciorul de împărat, era un ghiveci frumos de aur, şi în el un pomişor, leandru, tot cu diamante şi rubine, poftim şi o crenguţă, pe care am tăiat-o drept mărturie! Nu e aşa că e din leandru ce era sus pe scară? O recunoşti? se îndreaptă către fata de împărat. Dar aceea nu scoate nici un cuvânt! Iar împăratul nu-şi găsea loc pe tron, nici linişte, şi mereu se trăgea de barbă.

Şi apoi, urmează feciorul de împărat, s-au aşezat la masă să mănânce. Apoi au adus un lighean şi un ibricel de aur, ca să se spele pe mâini; şi unul îi ţinea ligheanul, altul îi turna cu ibricul, iar cel de al treilea i-a adus un şervet de aur, ca să se şteargă. Şi după ce s-a şters, l-a aruncat pe spetează unui scaun ce era acolo pe aproape; şi, poftiţi, şervetul încă l-am luat cu mine! Apoi s-au dus într-o sală mare să petreacă, şi atunci eu am luat farfuria ei, lingura ei, cuţitul şi furculiţa ei, toate cu diamante, drept mărturie. Şi în vreme ce spunea acestea, scoate din sân farfuria şi celelalte, câte le-a spus, şi le arată. Fata de împărat face feţe, feţe şi nu spune nimic, numai stă ca pe ace, de neliniştită ce era. Iar împăratul scoate sabia din teacă şi fuge la dânsa s-o omoare.

– Sunt trei ani de zile, de când ne ţii în chin, şi ai ucis atâţia feciori de împărat şi mai trăieşti încă!?

Mare tulburare s-a făcut şi au sărit cu toţii, de l-au oprit pe împărat şi i-au spus:

– Împărate, măria ta, vrei să-ţi omori copilul? Nu te gândeşti că nu mai ai altul? Mărit-o mai bine!

– Să mai vedem, dacă vreau şi eu s-o iau, se face a spune feciorul de împărat.

– Asta nu se poate, au spus toţi ceilalţi, de vreme ce ai câştigat prinsoarea, o vei lua-o de nevastă!

– O primesc de nevastă, dar cu o învoială: să-şi ardă toate vrăjitoriile, să-şi arunce în foc, de să le topească, vărguţele, cea de argint şi cea de aur, şi apoi o iau acasă la părinţii mei, să văd cum mă are de drag. Şi de nu se va mulţumi să şadă acolo, să nu vă fie cu supărare, v-o trimit înapoi.

Atunci au întrebat-o pe ea:

– Primeşti toate acestea?

– Le primesc, a răspuns fata.

Atunci au trimis crainic, de au dat de ştire: „A scăpat de farmece prinţesa şi a luat de bărbat un fecior frumos de împărat". Cântări şi timpane, bucurie mare. Şi-a luat nevasta şi s-a dus la părinţii lui. Trei zile şi trei nopţi a ţinut masa. Şi m-au poftit şi pe mine, dar n-am apucat să mă duc, ci mi-au trimis un os de ros, încât mi-am scrântit fălcile, şi l-am dat încolo, de l-am aruncat peste casă. Şi nici eu n-am fost pe acolo şi nici tu să nu mă crezi numaidecât!

Fapta corbului

DEMULT DE TOT, în vremuri îndepărtate, pe când lumea trăia în întuneric, era un Uriaş îmbrăcat în pielea lui de corb, care zbura de ici-colo, să risipească icrele de păstrăvi prin ape şi seminţele roadelor pe pământ. Adesea el se gândea: „De-ar fi în fiecare apă şi pârâu feluri şi feluri de peşti... De-ar avea fiecare munte, deal, vale, câmpie, întregul pământ tot felul de roade!" Da' asta era fără nici un folos. Nu exista lumină cu ajutorul căreia să găseşti hrană. Chiar şi noaptea, când răsăreau stelele, dăruiau prea puţine raze.

Uriaşul îşi aminti de cerurile din care coborâse şi de lumina puternică ce dăinuia peste ele şi se hotărî să aducă lumina şi să o dea lumii.

Înveşmântat în pielea-i de corb, zbură într-o bună dimineaţă drept în sus şi în cele din urmă descoperi o gaură în cer.

Îşi scoase pielea de corb şi numaidecât ajunse la un izvor din apropierea casei în care trăia mai-marele cerurilor. Se aşeză şi aşteptă.

Nu peste mult, fiica acestuia ieşi purtând în mână o găleată pe care se pregătea să o umple. Coborî la izvorul

din faţa casei. Când Uriaşul o văzu venind singură, se preschimbă într-o frunză de cedru şi pluti pe apă. Fata coborî găleata în apă, luă frunza cu apă în găleată şi până să bage de seamă, o sorbi. Îndată căzu grea şi născu un băiat. Atunci părinţii fetei se bucurară. Cât ai clipi din ochi, băiatul începu să crească şi să cotrobăie pe unde ce apuca. Mai-marele cerurilor curăţa podelele casei şi le netezea să nu i se rănească nepotul.

Dar într-o zi băiatul începu să strige: „Hama, hama!" Striga întruna şi marea căpetenie era necăjită, şi chemă câţiva robi să plimbe copilul. Robii îl plimbară toată noaptea, dar el nu voia să doarmă şi striga: „Hama, hama!" La care bătrânul chemă pe toţi înţelepţii şi le ceru să-l ajute, deoarece nu ştia ce vrea băiatul şi de ce plânge.

Băiatul plângea după o cutie ce atârna pe un perete din casa căpeteniei. Aceasta era cutia în care se păstra lumina zilei şi numele ei era Ma. Băiatul nu era altul decât Uriaşul renăscut şi ştiuse despre „Ma" înainte de a fi coborât pe pământ prima oară. În cele din urmă, unul dintre înţelepţi înţelese ce trebuie să însemne strigătul băiatului: „Hama, hama!" şi îi spuse căpeteniei: „Strigă după cutie. De ce nu i-o dai?"

Prin urmare, căpetenia ceru ca să fie coborâtă cutia. Fu pusă lângă foc şi băiatul se aşeză alături de ea şi încetă să plângă. Apoi rostogoli cutia prin casă. Se jucă timp de patru zile. Câteodată o căra până la uşă. Marea căpetenie se obişnui atât de mult să vadă băiatul jucându-se

cu cutia, încât aproape că nu îl mai lua în seamă. Apoi băiatul luă cutia cu lumină şi-o puse pe umeri şi fugi cu ea din casă. Cineva îl văzu şi strigă:

„Uriaşul fuge cu cutia!" şi toţi cei din ceruri îl urmară. Dar nu-l putură prinde pe Uriaş care, când ajunse la gaura din cer, se înveşmântă cu pielea de corb şi zbură în jos, aducând lumina şi căldura lumii noastre.

Manabozho cel isteţ

CÂNDVA, pe când Manabozho mergea de-a lungul ţărmului unui lac, ostenit şi înfometat, văzu un banc îngust şi lung de nisip, înţesat de sute de păsări de apă. Hotărî să mănânce împărăteşte. Pătrunzând în adâncul desişului, îşi atârnă sacul de vraci într-un pom şi culese bucăţi de scoarţă de copac, pe care le îndesă într-o legătură. Se întoarse pe mal şi merse de-a lungul lui, în aşa fel încât să fie văzut de păsări. Câteva dintre lebede şi raţe îl recunoscură şi zburară înfricoşate.

Una din lebede strigă:

– Hei, Manabozho, unde mergi?

Manabozho răspunse:

– Mă duc să cânt. După cum vezi, îmi duc cântecele cu mine.

Apoi chemă păsările:

– Veniţi cu mine, fraţilor, şi hai să cântăm şi să dansăm!

Păsările se întoarseră pe pământ şi se depărtară puţin de lac până unde găsiră un loc mai deschis pentru a putea dănţui. Manabozho puse legătura jos, îşi scoase beţele de bătut toba şi spuse păsărilor:

– Acum dansaţi în jurul meu, în timp ce eu bat toba. Cântaţi cu ochii închişi cât vă ţin puterile şi ficaţii. Dacă se întâmplă ca vreuna să-i deschidă, i se vor înroşi pentru tot restul vieţii şi o vor durea.

Porni să bată tactul în legătura cu bucăţi de scoarţă de copac, pe când păsările, cu ochii închişi, îi dădeau ocol, cântând cât le ţinea gura. Bătând măsura cu o mână, cu cealaltă Manabozho apucă, pe neaşteptate, gâtul unei lebede şi-l suci, nu înainte ca ea să apuce să ţipe.

– Aşa, frate, spuse Manabozho, cântă cât poţi de tare!

Curând altă lebădă căzu în mâna lui Manabozho, apoi o gâscă, şi aşa mai departe, până ce numărul păsărilor se micşoră simţitor. Atunci un cufundac îşi deschise ochii, să vadă de ce cântă tot mai puţine păsări, şi îl zări pe Manabozho şi grămada de păsări ucise lângă el.

– Manabozho ne ucide! strigă el. Manabozho ne omoară! şi pe dată fugi spre apă, urmat de restul păsărilor.

Cufundacul fugea greoi şi Manabozho îl ajunse curând din urmă.

– N-o să te omor, îi spuse Manabozho, dar, pentru că ai deschis ochii, o să-i ai întotdeauna roşii şi vei fi bătaia de joc a tuturor păsărilor.

Şi spunând aceasta, îl lovi în ochi, azvârlindu-l departe, în mijlocul lacului şi îi smulse coada.

De aceea cufundacul are ochii roşii şi e lipsit de coadă.

Cheag-de-Sânge

A FOST CÂNDVA un tânăr care se purta cu multă cruzime cu socrul şi cu soacra sa, care aveau trei fiice. Nu le dădea nimic să mănânce bătrânilor. Nici măcar după o vânătoare prielnică, la care îl punea pe bătrân să-l ajute la tăiatul animalelor, tot nu le dădea nici un pic de carne. Bătrânul şi soţia lui nu primeau decât oasele.

Într-o zi, tânărul ucise un bizon. Murind, bizonul lăsă să-i scape pe gură un cheag de sânge. Bătrânul îl ascunse în tolba de săgeţi.

– Ce-ai luat de jos? îl întrebă tânărul.

– Mi-am smuls un spin din picior, răspunse bătrânul.

Tânărul, ca de obicei, luă toată carnea, iar bătrânul duse soţiei sale cheagul de sânge. Îi spuse să facă o supă de sânge şi ea zvârli cheagul într-o oală cu apă ce fierbea. Deodată, auziră ţipete de sugaci venind din oală şi bătrânul spuse:

– Scoate copilul din apă. Va fi fiul nostru.

Aşa făcu soţia lui şi pruncul se adeveri să fie băiat.

Din cortul său de alături, ginerele auzi scâncetele copilului şi îşi trimise una din cumnate să-l vadă.

– Dacă e băiat, îl omor, spuse el.

Fata trimisă era cea mai tânără dintre fiicele celor doi bătrâni şi, spre deosebire de celelalte, întotdeauna s-a purtat frumos cu părinţii săi. Îi întrebă pe părinţi ce era copilul. Tatăl ei îi spuse:

– E băiat, dar tu să spui că e fată.

Aşa şi făcu. Când ginerele auzi aceasta, trimise câteva oase şi puţină zeamă bătrânei ca să aibă lapte să hrănească copilul.

Bătrânul ştia că copilul nu venise de pe meleaguri pământene, aşa că îl ridică în mâini şi îl duse în cele patru colţuri ale cortului: răsărit, miazănoapte, miazăzi şi apus. De fiecare dată copilul creştea tot mai mare. Şi nu trecu mult şi se făcu un flăcău de toată frumuseţea. Îi cuvântă bătrânului:

– Eu sunt Stea-Fumegândă. Am coborât să te ajut. După ce voi face aceasta, mă voi întoarce iar în cer.

Dar bătrânul îl numea tot Cheag-de-Sânge.

În ziua următoare, Cheag-de-Sânge îl luă pe bătrân, cu care se purta precum cu un tată, la vânătoare, şi uciseră un bizon de parte femeiască. Când ginerele ieşi să-l caute pe bătrân, se înfurie aflând că bătrânul nu e acasă. Cheag-de-Sânge îi dădu bătrânului rinichii bizonului.

– Fă în aşa fel ca să te vadă mâncând rinichii, îi spuse, pe când se apropia ginerele.

Iar el se ascunse în spatele bizonului ucis.

Ginerele veni, cu o falcă-n cer şi alta-n pământ, vrând să afle ce mânca bătrânul. Bătrânului aproape că îi scăpară rinichii din mână, dar Cheag-de-Sânge îi strigă:

– Ţine-i bine şi mănâncă-i.

Şi el ieşi dindărătul bizonului.

– Aşadar, iată-mi cumnatul, spuse sfidător celălalt tânăr şi Cheag-de-Sânge îi răspunse:

– Da, am aşteptat mult până să te întâlnesc, şi îşi potrivi o săgeată în arc.

Ţinti pe ginere într-o parte, apoi în cealaltă. Rănitul încercă să-şi scoată săgeţile din trup, dar nu izbuti, deoarece ele creşteau pe măsură ce trăgea de ele. Ginerele cel rău îşi dădu duhul, în cele din urmă.

Apoi Cheag-de-Sânge plecă de la tatăl său, pentru a călători şi pe la alte triburi şi trecu prin multe peripeţii. Făcu dreptate, omorând mulţi asupritori ai poporului.

Altă dată, pe când mergea la un sat de piei-roşii, simţi pe neaşteptate un vînt puternic, care părea să-l atragă. Vântul, de fapt, era respiraţia unui mare peşte de pradă, care-l înghiţi pe Cheag-de-Sânge în pântecul său. Acolo mai zăceau o mulţime de oameni. Cheag-de-Sânge le spuse cu înţelepciune:

– Să dansăm. Trebuie să fie pe undeva în peştele ăsta şi vreo inimă.

Gătindu-se de dans, Cheag-de-Sânge îşi vopsi faţa în alb şi îşi făcu în jurul ochilor şi gurii cercuri mari, negre. Îşi legă, de asemeni, în creştetul capului, un cuţit din piatră albă, cu vârful drept în sus. Astfel, cuţitul pătrundea întruna în peşte. În cele din urmă Cheag-de-Sânge îl izbi chiar în inimă şi o despică. Apoi tăie o deschizătură între coastele peştelui şi ieşiră afară cu toţii.

– Am scăpat lumea de monştri, spuse Cheag-de-Sânge. Mă întorc la bătrânii mei părinţi.

Se întoarse, într-adevăr, la coliba bătrânilor, dar, după ce stătu acolo câtăva vreme, le spuse:

– O să urc în locul de unde am venit. Dacă aflaţi vreodată că am fost ucis, nu vă necăjiţi, pentru că eu redevin Stea-Fumegândă.

Cheag-de-Sânge îi părăsi încă o dată şi călători până ce fu ucis de mai mulţi indieni războinici din neamul Corbilor. Dar trupul lui dispăru pe dată, pe când Steaua-Fumegândă apăru pe cer, unde mai poate fi văzută şi astăzi.

Căciula, punga și trâmbița

A FOST OARECÂND pe lume un om bătrân care avea trei feciori. Doi din ei erau tare cuminți și așezați, dar al treilea era cam sturlubatec. Când îi veni ceasul să moară, bătrânul lăsă cu limbă de moarte copiilor lui să pună mâna pe toate, dar să nu se atingă de o ladă decât numai la nevoie mare. Abia închise el ochii și gospodăria lui încăpu pe mâini străine.

Atunci cei doi feciori de treabă își făcură parte din averea moștenită și s-au dus să-și caute norocul aiurea. Numai cel mai mic rămase lipcă[1] acasă. Nu se îndura să se desprindă de la vatra părintească.

Într-o zi, cum cotrobăia prin toate colțurile, dădu de lada cu pricina. Înăuntru găsi o căciulă. O luă, o îndesă în cap și ieși să se plimbe. Pe drum întâlni un om și-i dădu bună ziua.

– Bună ziua, îngăimă acesta, dar nu te văd la față.

– Ce, ești orb, de nu mă vezi?

– Nu sunt orb, dar nu te văd, grăi omul speriat și se grăbi s-o ia la sănătoasa.

[1] Lipcă (din ucraineană) – a se ține mereu de cineva.

Dar sturlubatecul, minte ușoară cum era, scoase căciula și vru să-i ardă una. Cum se descoperi la cap, omul îl recunoscu:

– Tu ești, măi! M-au luat toți sperieții. Mi s-a părut că ești ucigă-l toaca din vale. Da, acum te văd bine, dar adineauri te auzeam și nu te zăream deloc.

Ușor-Ușurel prinse la minte, îndată înțelese că nu era văzut cu căciula trasă peste urechi.

Nu se mai codi, ci odată îi veni să dea fuga la nemernicul care pusese stăpânire pe gospodăria lor. Dintr-o goană ajunse în curte. Cu căciula în cap intră neluat în seamă de nimeni și se plimbă peste tot până nimeri în camara tinerei fete, Pirușana. Ea, cum îl simți, dete țipete de spaimă, crezând că e cine știe ce.

– Aoleu și vai de mine! Om străin în odaia mea!

Auzind-o părinții și oamenii din curte, săriră în picioare și dădură buzna la ea.

– Unde-i omul neînfricat, care a cutezat să calce aici?

– Nu știu, răspunse ea, parcă s-a dosit undeva.

Căutară în sus, căutară în jos, întoarseră lucrurile pe dos, dar nimeni și nimic. Ușor-Ușurel cu cușma tuflită pe urechi, stătea ghemuit într-un ungher, nu sufla și nu crâcnea deloc.

Ce și-au spus ei? Poate i s-a năzărit fetei în somn și fiecare a plecat din odaie. Dar nu trecu mult și fata din nou strigă:

– Aoleu și vai de mine! E cineva în odaia mea!

Când se duc înăuntru, mama sa, tatăl său, se uită la dreapta, se uită la stânga, nimic!

Atunci tatăl, pălit de ciudă, bombăni la fiică-sa:

– Ţi se nălucesc tot felul de vedenii. Să nu-ţi mai aud gura, că-i vai de pielea ta!

Atâta vru şi Uşor-Uşurel. Cum plecară toţi se înveseli-de credea că a lui e lumea. Dar şi fata, hoţomană, îl luă cu binişorul, îl descusu şi-l înduplecă să-i spună cum face el de nu i se vede faţa.

Uşor-Uşurel râse ca un copil şi îi desluşi cum. Atâta aşteptă şi fata; se făcu că vrea să-i vadă cuşma, i-o smulse şi începu să ţipe din răsputeri, de răsuna casa de ţipetele ei.

Tatăl, scos din fire, apucă ciomagul şi când intră în odaie, văzu că sărmana fată avea dreptate să ţipe. Puseră mâna pe băiat, îi argăsiră pielea să-şi aducă aminte câte zile o trăi. Şi fiindcă îl ştiau cât era de şui, nu au vrut să-şi mai pună mintea cu el, ci l-au lăsat să meargă oriîncotro.

Uşor-Uşurel, bucuros că se alesese numai cu atâta, se întoarse acasă şi se duse oblu spre ladă. Acolo găsi o pungă. O luă, o îmbăieră la gât şi strecură un gologan în ea. Dar ce să vadă? Într-o clipă toată punga se umplu de gologani. Fuga la zaraf, gologanii se prefăcură într-un galben. Puse galbenul în pungă şi punga se îndoldoră de galbeni. Şi tot aşa sporiră galbenii, că tot satul se mira de unde îi scotea.

Tocmai în anul acela nu se făcuseră bucate şi era o scumpete că aproape nu mai aveau oamenii cu ce se hrăni. De unde să le vină scăparea, că nimeni nu se gândea la Uşor-Uşurel. Numai Piruşana îşi aminti de el

şi de punga lui. Ea îl chemă, îl luă cu binişorul şi el, minte-scurtă, îi spuse cum stă treaba.

Asta voise şi fata; se prefăcu că se uită la pungă, s-o vadă cum este, i-o răpi şi o zbughi cu pungă cu tot.

– Hoţomano, să nu-mi mai zici pe nume, dacă nu ţi-o iau înapoi, îi strigă el, izbindu-se cu pumnul în piept.

Se înapoie acasă, merse de-a dreptul la ladă şi mai găsi acolo o trâmbiţă. Prinse să sufle din ea şi nu apucă a suna o dată: tu-tu-tu! că pe loc se pomeni cu o oaste întreagă.

Hai cu ea la curte. Cu toţii încremeniră când văzură oaste multă înglodită; oastea ţării nu era nimica pe lângă oastea lui Uşor-Uşurel, care foia câtă frunză şi iarbă, fiindcă el cânta mereu zorind din trâmbiţă.

Tot Piruşana scăpă pe tatăl ei de pacoste. Se duse la Uşor-Uşurel, care, cum o zări, prinse a râde cu goarna în mână:

– Nici naiba nu vă mai poate scăpa cu viaţă

– Şi dacă aşa ne-o fi sfârşitul, ce o să fie? Pesemne aşa ne-a fost scris. Vreau numai să te întreb, zise fata, de unde scoţi duiumul de armie?

– De unde? Iată cum! Tu-tu-tu-tu! şi am câtă oaste vreau. Şi când nu mai am nevoie de ea, suflu din goarnă pe dos şi mi-o aduc toată înapoi.

– Dă-mi-o şi mie să suflu o dată, îl rugă fata.

– Ia, dar fiecare trâmbiţare o plăteşti cu o sărutare.

Apoi ea trâmbiţă o dată tare din coada trâmbiţei şi adună toată oastea.

Şi cu trâmbiţa în mână dispăru.

Din nou se bătu fluieră-vânt cu pumnul în piept şi-i zise:

– Hoţomano, să nu-mi mai zici pe nume, dacă nu ţi-oi lua-o înapoi.

Ce să facă acum? Şi-a pus nădejdea în tălpile lui şi a întins-o spre pădure, în voia întâmplării. Acolo zări un smochin, şi cum era flămând şi supărat, hai să-şi scoată focul pe smochin. Rupse două smochine şi nu apucă să le înghită bine, că-i răsăriră două coarne mai mari ca la bou.

– Măre! Măre! Sunt pedepsit, fiindcă până acum am fost mai dobitoc ca un bou!

Şi în halul ăsta nu mai vru să iasă din desiş, că aşa încornorat, numai de văzul lumii nu mai era. Dar, cum păşi mai încolo, iată un alt smochin.

„Ce s-a făcut, s-a făcut, socoti el. Am să gust şi din smochinul ăsta, iar dacă e să-mi iasă, să-mi iasă şi patru sute de coarne. Doar n-am să mor de foame!"

Dar cum înghiţi o smochină îi căzu un corn, mai înghiţi una şi-i căzu şi celălalt. Culese într-o basma smochine cornute şi în alta smochine ciute. Porni apoi spre cetate, îmbrăcat ca un negustor, spre a nu fi recunoscut, şi începu a striga:

– Hai la smochine!

Când trecu pe la curte, ieşi Piruşana, se grăbi să cumpere şi, sărmana, nu le înghiţi bine, că-i şi crescură două corniţe. Începu a se căina şi a se văieta, de-ţi venea să-i plângi de milă.

Chemă tatăl vraci vestiţi, şi nici unul nu-i da de leac.

Uşor-Uşurel, ca să nu fie dat de gol, se înţolise cu alte veşminte şi strigă prin cetate:

– Vraciul vestit, vraciul vestit!

Iute l-au chemat în casă să vindece fata. Toţi ceilalţi, cum îl văzură pe netotul ăsta, începură a se ţine de pântece de prea mult râs:

– Nu putem noi, ziceau ei, oameni învăţaţi şi umblaţi, şi va putea tontul ăsta să afle leacul fetei?

Dar Uşor-Uşurel, cum auzi ocara, zise:

– O vindec numai dacă mi-o daţi de nevastă şi îngăduinţa să le trag o mamă de bătaie la toţi zodierii de pe aici.

– Bine, răspunse tatăl, dar dacă nu o scapi pe fata mea, îţi vom da noi ţie o mamă de bătaie.

– Aşa să fie! încheiară meşterii vindecători, care nu ştiau ce îi aşteaptă.

Scoate Uşor-Uşurel două smochine, le dă fetei să le înghită şi dintr-o dată ia coarnele de unde nu-s. Şi năzdrăvan cum era, le-a dat o mamă de bătaie la toţi vracii, pe rând. Apoi se căsători Uşor-Uşurel cu Piruşana şi făcură o nuntă care a rămas de pomină de la un capăt la celălalt al lumii.

Am fost şi eu ca nuntaş la sărbătoarea lor şi la plecare nimic alta nu cerui decât smochine de cele cornute, ca să le dau copiilor neascultători. Dar cum toţi copiii mei sunt tare cumsecade, le-am dat juncanilor să le rumege şi le crescură coarnele şi mai mari şi mai îmbelşugate şi aşa frumos se isprăviră toate.

Birbicuşa

A FOST ODATĂ un celnic[1], care cu soţia sa se bucurau de o avere foarte mare în turme de oi şi capre, de nu le mai ştiau numărul. Stânele erau răzleţite pe munţi şi munţii întregi erau tot avutul lor. Se bucurau de o viaţă tihnită în largul pajiştelor înflorite şi al cerului înstelat.

Singurul lucru ce le învenina sufletul era că nu aveau copii. Nu avea cine să moştenească tot ce agonisiseră ei o viaţă de om şi nici cine să le poarte numele mai departe.

Între multele lor fapte bune, era şi o fântână zidită chiar de mâna celnicului şi pe care sta scris numele său. O înălţase pentru ca orice trecător prin faţa locului să-şi poată astâmpăra setea. Şi fiecare trecător prin faţa acestei fântâni se oprea şi bea din apa strălimpede ca cleştarul şi rece ca gheaţa şi ura numai bine înfăptuitorului unui aşa de minunat izvor.

Într-una din zile, pe când soţia celnicului veni la fântână, găsi aci, trudită de drum, o bătrână. Aceasta, după ce îşi umplu ulciorul, o văzu supărată pe femeie şi o întrebă care îi este supărarea.

[1] Celnic – căpetenie de păstori.

– Cum să nu fim mâhniţi şi eu şi soţul meu, că ni se stinge neamul fără de urmaşi?

Bătrâna îi răspunse:

– Să ştii că ţi se va împlini ceea ce doreşti. Îţi dau mărul acesta roşu, să-l mănânci şi această floare s-o răsădeşti în glastră şi s-o păstrezi până ce va înflori. În ziua când va îmboboci şi va da în floare vei avea un băiat.

Într-adevăr, când floarea prinse să se deschidă, celnicul cu soţia sa avură un fecior cu obrazul alb ca floarea şi roşu ca mărul. Se născuse cu soarele pe piept şi cu luna în frunte. Acest fecior fu botezat cu numele de Birbicuşa şi creştea ca floarea, învăţa tot ce era de învăţat. Ajunse fecior mare şi frumos şi mintos. Cum părinţii voiră ca, înainte să moară, să-l vadă aşezat la casa lui, îi găsiră o fată potrivită pentru ei cu numele Livina şi făcură o nuntă, de veniră oaspeţi din cele patru părţi ale lumii.

Pe pajiştea mare, la lumina soarelui şi a lunii, serbară cununia timp de şapte zile şi şapte nopţi cu cântec şi joc. Fetele se încinseră în cor şi împrejurul lor făcură cerc feciorii cu un cor şi mai mare. În vreme ce fetele cântau, băieţii se învârteau în joc, iar în vreme ce ei cântau, ca nişte porumbiţe se învârteau fetele.

În clipa când se apropiară mirele şi cu mireasa să se alăture în hora lor, deodată se lăsară nişte nori negri ca păcura şi ca vântul de repede zburară peste capul tuturor nouă zâne albe ca zăpada şi răpiră pe mire.

Uimiţi de această întâmplare rămaseră cu jalea în

suflet părinţi şi prieteni şi neamurile toate. Soţia rămase ca marmura.

Dar după ce se zbătu şi plânse amarnic vreo câteva zile, ea zise soacrei:

– Nu mai pot să stau să jelesc înainte de a şti dacă Birbicuşa e mort sau viu. Dacă el a murit, voi muri şi eu. O să merg din sat în sat şi din casă în casă să-l caut.

Soacra îi răspunse:

– Nu mai plânge atâta, să nu-ţi strici faţa de prea mult plâns. Poate că el se va întoarce şi nu ne va lăsa să închidem ochii fără a avea această bucurie. Nu pleca de lângă noi, căci tu eşti de-acum şi fata noastră şi feciorul nostru.

Ce nu au făcut socrii s-o întoarcă din drum? Livina i-a rugat să-i facă rost de opinci şi de un toiag de fier şi o porni.

Cutreieră tot locul: întrebă peste tot de soţiorul ei. Când ajunse în satul cel mai depărtat, tocmai la cel din urmă bordei din margine, zări o bătrână uitată de moarte, care îi zise:

– Oricât îl vei căuta pe Birbicuşa, nu-l vei găsi pe acest pământ. Ci mergi până la luminatul Soare, căci el, cum luminează peste tot, va fi văzut pe unde l-au dus zânele.

– Dar pe unde e drumul către Soare? întrebă Livina.

– Palatul lui este pe culme de munte. Ia-o peste râpe.

Livina mulţumi şi porni cu răsuflarea întretăiată către dealul râpos. Mai pe drum neted, mai cu umbletul pe

urcuş peste stâncărie, tot sui din greu munţii, zile întregi şi nopţi întregi, până ce ajunse sus pe creastă la poarta palatului Soarelui. Bătu la poartă şi-i deschise o bătrână, care o întrebă:

– Ce cauţi pe meleagurile astea, unde nici pasărea nu ajunge, nici picior de om nu calcă?

– Vai, că durerea mea mă aduse încoace! zise cu lacrimi în ochi Livina.

Şi-şi spuse povestea. Vorbele îi alunecau ca mărgăritarul, mărturisindu-şi tot focul inimii.

Bătrânei i se făcu milă de ochii ei frumoşi şi plânşi şi zise:

– Intră, draga mea, şi ţine firul ăsta de păr în mână. Deseară, când fiul meu va bate la poartă, abureşte firul de păr, să te faci mătură ascunsă pe după uşă, că el cum va veni obosit şi flămând, şi va simţi un om, numaidecât va fi gata să-l mănânce.

Către amurg, încins de osteneală, Soarele intră pe uşă şi zise mamei sale:

– Mamă, mamă, miroase a om pe aici!

– Fiul meu, ce om prin locurile astea, unde nici pasărea nu zboară?

Apoi, ca un lup înghiorţăi trei cuptoare de pâine şi bău trei butoaie de apă rece şi, după ce se sătură, înainte de culcare, bătrâna suflă firul de păr şi aduse pe fată înaintea fiului său. Ea îi spuse şi lui păţania ei. Soarele, fermecat de frumuseţea de fată, zise:

– Fată dragă, îmi pare rău că nu pot să ştiu unde e Birbicuşa. Eu luminez numai ziua şi el a fost luat noap-

tea. Dar te învăţ cum să ajungi la sora mea, Luna, care şade pe cealaltă parte a crestei muntelui mare.

Livina îşi luă rămas bun de la ei şi porni pe drumul arătat, până ce ajunse la muntele mare. Acolo se întâmplă tot ca la Soare: tot aşa bătu la poartă şi-i deschise bătrâna mamă, care mai întâi o ascunse pe după uşă, iar după cină îi dete drumul.

Luna îi zise:

– Draga mea, eu am ştiut şi am văzut, când l-au furat zânele pe Birbicuşa; dar nu ştiu încotro l-au dus. Te-oi învăţa însă cum să ajungi la Mai-marele-Vânturilor. Nu se poate să nu-ţi spună el unde se află soţul tău.

Plângând, nenorocita de nevastă o porni către Vânt. După multă şi lungă cale ajunse la palatul Vântului cel mare. Bătu la poartă şi bătrâna mamă îi deschise şi o pofti înăuntru.

Tot aşa, către amurg, veni vâjâind Vântul, înhăpăi trei cuptoare de pâini şi sorbi trei butoaie de apă, apoi se puse să spargă alune.

În vremea asta bătrâna suflă firul de perişor şi scoase fata de după uşă. Cu lacrimi în ochi ea îşi povesti din nou durerea.

Vântul, cu surâsul pe buze, îi alinta pletele cu adiere blândă şi-i susură:

„Curând vei afla,
Te vei bucura
Lângă-al tău Birbicuşa!“

Cu toate lacrimile de pe faţa ei, Livina se înroşi, începu să râdă şi se făcu şi mai frumoasă de cum era.

– Rămâi la mine vreme de patruzeci de zile. De câte ori voi cina, să rupi câte o muşcătură din pâine şi s-o pui într-o oală. De câte ori voi bea vin, împarte cu mine câte o picătură şi pune-o în ulcior. De câte ori îmi voi pieptăna mustăţile, rupe câte un fir şi păstrează-l. Când vei aduna patruzeci de bucăţele de pâine, patruzeci de picături de vin şi patruzeci de fire de mustaţă, să ştii că vei găsi pe frumosul tău soţ Birbicuşa.

Fata făcu tot după sfatul Vântului.

– Acum, zise Mai-marele-Vânţurilor, leagă-ţi bine opincile şi ia-ţi toiagul de fier şi porneşte-o la drum către mare. De câte ori vei avea nevoie, gândeşte-te la mine şi te voi ajuta în clipele cele mai grele. După zile de mers vei întâlni patruzeci de căţele turbate, moarte de foame. Ele vor năvăli dinaintea ta să te sfâşie, dar să nu te sperii, ci să le arunci câte o bucată de pâine la fiecare. Numai aşa ele se vor da la o parte şi vei trece nevătămată. Mai încolo ţi se va pune stavilă un puhoi de apă mare ca marea: patruzeci de râuri. Dacă vei picura în fiecare vin, ele vor seca dintr-o dată şi vei putea trece dincolo. Tot străbătând cale lungă, vei ajunge, în sfârşit, la palatul de fildeş al zânelor, înalt până la nori, cu patruzeci de încăperi, cu uşi şi ferestre de diamant. Cu firul de mustaţă vei deschide fiecare uşă, până la cea din urmă, în care vei găsi pe Birbicuşa.

Livina mulţumi pentru sfaturile date, sărutând mâna Vântului şi porni cu inima deschisă iarăşi la drum.

Trecu cu bine prin toate încercările grele la care a fost supusă, scăpă de căţele, râuri şi ajunse la palatul zânelor.

Rămase uimită dinaintea porţii aurite a palatului strălucitor ca soarele, nestematele ferestrelor îi luară ochii. Deschise pe rând uşile, una câte una, şi ceea ce văzu înăuntru nici cu vorba nu se spune, nici cu condeiul nu se scrie. Toate frumuseţile lumii erau înşirate în acele odăi şi în cea din urmă era Birbicuşa.

Cum se văzură, se îmbrăţişară şi plânseră de bucurie. Nici unul nici celălalt nu aveau glas şi nu credeau ochilor că erau împreună.

În cele din urmă Birbicuşa zise:

– Cum de ai venit, iubită, în locurile astea, unde nici pasărea nu zboară? Zânele se vor întoarce către miezul nopţii şi ne vor face praf şi pulbere. Dar să ne luăm curajul că poate ne vom mântui din locurile acestea ca din lumea cealaltă şi vom ieşi la lumină.

El întrebă de bătrânii lui părinţi, sperând că-i va revedea şi-şi va trăi zilele în toată fericirea cu toţi împreună. În vremea asta Livina era cu gândul la Mai-marele-Vânturilor.

Nu isprăviră vorba, că el şi veni în ajutor. Livina îi simţi adierea. De trei ori suflă el puternic şi frumoasa fată pieri din vederea lui Birbicuşa. O prefăcuse într-un ban şi o ascunse în punga lui.

Ca totdeauna zânele veniră către miezul nopţii şi se uitară pe fereastră să vadă dacă Birbicuşa este la locul

lui; după ce se asigurară că este în odaie, plecară din nou cine ştie pe unde. Birbicuşa scoase punga, Vântul suflă din nou de trei ori şi banul se făcu om ca mai înainte. Tot Vântul le aduse calul zburător. Călare pe el, zburară ca gândul şi ajunseră la vatra părintească.

Când l-au văzut părinţii, îşi îmbrăţişară feciorul, pe care-l crezuseră pierdut pe totdeauna.

Birbicuşa le zise:

– Iute căutaţi peste tot pe cele nouă surori cu numele de Maria, pricepute în ţesătura de in cu fir neînnodat şi aducătoare a cântărilor din cer; să-mi ţească o cămaşă să fie gata până la miezul nopţii, să mă îmbrac cu ea, spre a mă feri de zâne. Ele mă vor căuta în odaie şi dacă nu mă vor găsi, vor colinda toate ţările în lung şi în lat; le-am auzit vorbindu-se că va trebui să fiu îmbrăcat cu cămaşa de in, altminteri ele mă vor descoperi şi mă vor face praf şi pulbere.

După multă căutare şi întrebare fură aduse cele nouă surori călare pe calul zburător al lui Birbicuşa. Le-au pus război de ţesut, şi ele se străduiră până în miez de noapte să isprăvească lucrul. Ţesătura pe urzeală de fier de in cu fir de soare şi fir de stele strălucea şi lumina ca ziua în toiul nopţii. Birbicuşa ieşi în ogradă şi se îmbrăcă cu cămaşa cea nouă. Pe lângă strălucirea îmbrăcăminţii, mai lucea soarele de pe piept şi luna de pe frunte. De sus de la înălţime mare, zânele rele crezură că e vreo stea căzătoare şi nu-l putură descoperi pe Birbicuşa. Cum puterea lor de vrajă nu dura decât până la miezul

nopţii, el se văzu mântuit pentru vecie, căci ele se zvârcoliră în chinuri de moarte de părere de rău că-l pierduseră.

Astfel fiul argintat şi luminat al munţilor scăpă de răutatea lor şi trăi o viaţă ca de împărat cu toate bunurile şi cu frumoasa lui Livina.

Lacul din Gramoste

MAI DEMULT, pe când mândrele plaiuri ale Gramostei albeau de puzderia turmelor de oi ce le păşteau, vieţuia un zmeu, care apăra satul Gramoste cu muntele lui, de-l făcea să fie avut şi pizmuit de toate celelalte sate împrejmuitoare.

Numele Gramoste ajunsese aşa de vestit, că la mulţi zmei le părea rău că nu domnesc peste un ţinut frumos şi îmbelşugat ca acesta.

Zmeul din Moscopole, vecin şi oaspe cu cel gramostean, îşi puse în minte să-l doboare pe acesta din urmă şi să-l şteargă de pe faţa pământului cu sat cu tot. Astfel, într-o noapte se urcă pe creasta muntelui şi începu să strige gramosteanului cu un glas care cutremura pădurile şi văile:

– Hei! Hei! Fârtate! Prea te făleşti că eşti voinic şi că ţi-ai făcut ţara vrednică de lauda lumii! Îmi vin toate nebuniile când te aud cu grozăvirea ta năroadă!

Şi rânjind cu gura până la urechi, îl luă în batjocură:

– Mare scofală de voinic, care doarme o dată cu găinile!

La auzirea acestor înfruntări înjositoare, zmeul gra-

de când eu bucătăresc, n-am mai gătit o mâncare aşa de grozavă".

Zis şi făcut. Se culcă fără grijă.

Dafina iar glăsui:

„Deschide-te, dafine, să zbor afară,
ca fluturaşul de uşoară".

Şi tot ca mai înainte, fata trânti foaia de dafin în bucate. Când veni flăcăul de la vânătoare, găsi pe bucătar cufundat în somn, sforăind. Îl clinti din loc şi-l scuală:

– Ce trăsnaie ţi-a venit să torni atâtea mirodenii? Nu vezi că mâncarea e foc de iute?

– Cum aşa? Asta nu mi s-a întâmplat în viaţa mea!

– Gustă să vezi ce otravă e!

Când dădu să guste bucătarul, scuipă din gură şi zise:

– De bună seamă ăsta e un loc fermecat sau necurat. Hai s-o ştergem de aici, unde şi-a băgat dracul codiţa. Numai el putea să vină şi să azvârle pipărătură în fiertură, pe când eu dormeam.

– De ce, omule, stai adormit şi nu ai grijă la gătit? se răsti voinicul-voinicilor.

– Iartă-mă şi nu te supăra, că om sunt şi eu şi pot greşi!

Flăcăul rămase şi în ziua aceea nemâncat ca lumea, săturat numai cu pâine goală. Dimineaţa, când se trezi, grăi bucătarului:

– Astăzi veghez eu la mâncare şi tu mergi la vânătoare. Poate aflu ce se întâmplă aici.

Şi aşa a făcut. Bucătarul aruncă puşca pe umăr, deşi nu era deprins s-o poarte şi înaintă spre pădure, iar vânătorul se apucă de bucătărit, măcar că nu ştia cum să umble cu polonicul. Dar lui îi ardea să afle ce vietate, ce jivină sau gânganie vine tiptil, de-i otrăveşte bucatele. Se strârci după o tufă de jnepeni şi pândi. Pe la prânz hop şi Dafina:

„Deschide-te, dafine, să zbor afară,
ca fluturaşul de uşoară".

Dafinul se deschise şi Dafina se desprinse din copac. Roti ochii în jur, să vadă dacă n-o adulmecă cineva, dar nu zări ţipenie de om. Şi parcă dusă în zbor, zvârli doi pumni de frunză în mâncare. Dar când fugi spre copac, flăcăul sosi din urmă, o cuprinse blajin spre a nu o înspulbera de firavă ce era şi o sărută.

Apoi Dafina, îmbujorată, căută a se încopăci, dar tulpina se închise şi zise:

„Pentru fată
sărutată
dafinul se strânge;
Afină, Dafina
În zadar mai plânge".

Dafina iar se milcui dragului dafin spre a se cuibări în culcuşul ei, dar dafinul tot inimă înlemnită: nu vru să-i deschidă.

Feciorul îi şterse ochii înlăcrimaţi cu năframa-i de mătasă, o netezi uşor pe frunte şi o învălui cu tot farmecul veseliei şi drăgălăşiei sale tinereşti. Zilele albe ce le-au trăit împreună s-ar fi prelungit, dacă fericitul călător în raiul trecător nu şi-ar fi amintit că trebuie să se înapoieze acasă. Dar inima i se strângea grozav, că nu-i venea să se despartă de iubita în cale-i răsărită. Nu îndrăznea să-i spună că părinţii săi îl logodiseră de copil şi că acasă îl aştepta logodnica. Se zbătea bătut de gânduri de ruşine faţă de părinţi, din dragoste pentru ei ca şi pentru Dafina.

Într-o zi, umblând pe pajiştea frumoasă, el se sili să-i culeagă flori de tot felul, şi albe, şi roşii, galbene şi albastre, vineţii şi verzui, şi mai mari şi mai mărunte şi i le înmănunche în poală. Şi Dafina prinse a se alinta cu ele, a le înviora stropindu-le cu apă şi a se pierde de drag în tovărăşia lor; le săruta şi le sorbea mireasma, până ce ameţită şi fericită adormi între floricele.

Ajutat de bucătar, vânătorul desfăcu şi ridică cortul şi plecă, după ce mai întâi îl puse să îngroape vatra din pădure, pentru ca atunci când se va trezi Dafina, să i se pară că totul a fost o nălucire de vis.

Dormi ea cât dormi, dar când deschise ochii, se văzu biata de ea singură. Începu să suspine din adâncul sufletului şi să se jăluie:

– Ce rău a fost voinicul-voinicilor, ce inimă împietrită a avut! Cum de s-a îndurat să-şi lase pustie pe Dafina lui?

Şi-i tot picurau lacrimi peste floricele, le înmănun-

chea la sânu-i, le strângea şi le cânta:

„Florilor, dragilor mele,
peste foi de rămurele,
voi, surori de ale mele,
nu ştiţi unde mi-e odorul
după care duc eu dorul?“

Cu totul nemângâiată şi cu faţa înlăcrimată se întoarse la dafin, doinindu-i cu duioşie:

„Dafine mult căutat,
dafine mult lăudat,
tu din nou desfă-te-n două,
că pe Dafina o plouă“.

Dar dafinul înlemnit nu se mai mlădia.

Şi se mistuia Dafina ca ceara, când ursitoarea ei trimise un pustnic la pajiştea cea frumoasă. Acesta, apropiindu-se, o întrebă:

– De ce plângi, florioară?

– Cum să nu-mi plâng soart-amară?

Eu sunt Dafina-nfloritã
de-un voinic iubită
şi de dânsul părăsită.

Când îi auzi jalnica poveste, pustnicului i se făcu milă de ea. Numaidecât o îmbrăcă cu straie de ale lui, ca să nu fie cunoscută, şi o luă cu dânsul spre cetate, unde locuia voinicul-voinicilor. Nimeriră tocmai la nunta lui. Când lumea dimprejur văzu un pustnicel aşa de mărunţel, începură unul

şi altul a râde de el. Prin acele locuri era datina ca la nuntă să cânte fiecare. După ce cântară toţi, veni şi rândul pustnicului.

Dar el numai un cântec ştia:

„Florilor, dragilor mele..."

Iar voinicul asculta,

lacrima-i pica
şi aşa zicea:
– Drag pustnicel,
eu nu mă înşel,
că-i şi al meu cântecel.

Şi pustnicul se descoperi şi aruncă de pe el straiele negre şi rămase Dafina împăunată într-o rochie de flori de parcă era o minunăţie întrupată din poveste. Ai fi vrut să ai mii de ochi, să stai s-o tot priveşti.

Voinicul-voinicilor se desprinse de la ai lui şi cuprinse cu drag pe Dafina, juruindu-i că de aci înainte nimeni şi nimic pe lume nu-l va despărţi de mireasa ce-i fusese sortită după dorul sufletului său!

Somnul, Şobolanul şi Gândacul

ERA ODATĂ un romînaş, care, fiind sărac lipit pământului, se tocmi cioban la un celnic.

Trei ani de zile păscu oiţele celnicului, nedespărţit de ele, cu aşa credinţă şi dragoste, că auzea numai laude de la domnul său.

După trei ani i se făcu dor de casă şi de neamuri şi vru să se întoarcă în satul lui. Celnicului îi venea greu să se despartă de un astfel de slujitor, dar tot nu-l putea sili să rămâie. Şi, cum îi pusese la păstrare deoparte trei mii de galbeni, câte o mie pe an, şi trei oi bârsane, tot câte una pe an, când feciorul îşi ceru simbria, el îi zise.

– Fiule, nu am de ce să mă plâng de tine, că mi-ai lucrat cu prisosinţă şi cu toată inima. Aş fi dorit să te mai ţin la mine, dar peste voia ta nu te mai pot ţinea. Dar ce-i veni lui, că-i mai adăogă: Simbria ta asta e: sau trei mii de galbeni, sau trei oi.

Ciobănaşul rămase pe gânduri: „Ce fel vorbeşte stăpânul meu dacă vreau trei mii de galbeni sau trei oi? Pesemne că ştie el cât preţuiesc oile".

Aşa că slab de minte, dar şi de dragul oilor, el alese oile.

Şi cu caţa[1] în mână le porni înainte spre satul lui. Pe drum întâlni un moşneag. Acesta era Somnul. Păstorul, care se tot ducea fluierând ca în zi de sărbătoare, se opri şi-i dădu bineţe.

– Bună ziua şi noroc, fârtate! îi ură Somnul. Încotro cu oile?

– Acasă, moşule! Ele îmi sunt simbria pe trei ani de zile!

– Nu tai una, s-o frigem şi să ne ospătăm să ne facem fârtaţi, că eu mă voi plăti vreodată?

– Dacă vrei tu, moşule, fac cum zici.

Şi ciobanul nostru înjunghie o oaie, o înfrigări şi o făcură lată amândoi, cu cântece şi voie bună. La rămasul bun, Somnul apucă urcuşul şi ciobănaşul valea spre sat. Cum era în toiul verii şi era o arşiţă şi o mare zăpuşeală, se întinse undeva la umbră. Pe când se odihnea, ieşi un chiţoran, care nu-l lăsă în pace cu chiţăitul:

– Nu tai o oaie s-o ronţăim, că la vreme te-oi răsplăti şi eu îndoit.

Ciobănaşul, ori din prostie, ori fiind cu inimă largă, tăie oaia ca să facă pe voia şoarecului. O pârjoli bine la jăratic şi prăznuiră.

Apoi, cu singura lui oaie, merse spre sat până îi ieşi în cale un gândac meşter în cocoloaşe de balegă.

Gândacul se ţinu grapă de el să taie oaia, că-i va face şi el un bine la rândul său. Ciobanul se purtă la fel şi

[1] Caţă – băţ lung, cu cârlig la vârf, cu care ciobanii prind oile.

mulţumi pe Gândac cu un praznic tot aşa de bun. Şi rămase bietul de el numai cu caţa. O luă razna tot fluierând şi ajunse într-o cetate. Acolo era zarvă de mare sărbătoare. Ce se sărbătorea? Fata craiului ajunsese în anii măritişului şi tatăl ei voia s-o mărite.

– Mă voi căsători, zicea ea, numai cu acela care ca nici unul altul mă va face să râd din toată inima. Şi cine va cuteza asta cu mine şi nu va izbuti, nu va mai avea zile!

De la toate hotarele ţării au dat iureş băieţi voinici şi frumoşi, cu soarele în frunte, dar nici unul n-a fost în stare să înseninеze faţa domniţei.

La sosirea ciobanului băteau tobele, de se zguduia tot pământul, ca să se adune lumea şi cine voia să-şi încerce norocul. Flăcăul, care muncise trei ani în şir pe trei oiţe şi acelea duse de pomană, se grăbi şi el să-şi măsoare puterile, că nu ştii de unde sare iepurele!

Se înfăţişă craiului şi-i aduse la ştiinţă vrerea lui.

Când logofătul îl însemnă la catastif, suspină şi zise:

– Ia-ţi nădejdea, băiete! Numai că nu piere lumea fără d-alde tine, că până acum au pierit voinici, nu glumă!

Ciobănaşul merse în grădina palatului. Domniţa şedea la ostreţe şi aştepta să vadă dacă el o va înveseli. Dar ciobanul nu ştia măcar o şotie. Făcu el câteva boscării cu mâinile, strâmbături şi schimonoseli, se suci, se învârti, dar unde voia să ştie fata asta boieroasă de hazuri nesărate? La mai mult, el nu se pricepu şi, cum obosi, se lungi pe iarba verde. Şi-l apucă un somn, de dormi buştean ca pe lumea cealaltă. Căzuse în braţele Somnului, fârtatul său.

În clipă sosiră şi ceilalţi doi, Şobolanul şi Gândacul. Şi ce crezi că fac? Şobolanul se caţără pe un măr şi se pune să culeagă mere şi să le arunce jos Gândacului.

Iar Gândacul prindea mărul şi cu el de-a dura până la gura ciobanului, iar ciobanul le mesteca şi le mânca prin somn.

Fata craiului se ţinu cât putu, dar în cele din urmă izbucni în hohote de râs, să-i vie leşin, gata-gata să-şi rupă băierile inimii. Râde fata craiului, după ea craiul, de la crai hohotiră de râs curtenii, de la aceştia oamenii dinafară, se molipsiră cu toţii, că numai un râs şi un haz era cetatea toată.

De-abia atunci se trezi ciobanul din somn şi deodată tresări văzând fata care hohotea nebună de râsete. Iar lumea dimprejur îi ura: „A ta să fie, cu noroc!"

Cum se brodi că tocmai atunci trecu pe acolo şi un prinţ şi cum craiului îi venea greu să-şi mărite fata cu un cioban, scorni că prinţul stârnise râsul domniţei. Ce mai tura-vura, ba că unul a făcut-o a râde, ba că celălalt, craiul, fu tot de partea prinţului. Îşi cunună fata cu prinţul şi sărmanul cioban rămase cu buza umflată. Vezi însă că ciobanul nostru era bărbat, nu glumă! Nu se lăsa cu una, cu două. Ţinu sfat cu Somnul, cu Şobolanul şi Gândacul şi se vorbiră între ei.

– Nu te pierde cu firea, că până la urmă tot tu ai să pui mâna pe fată, zise Somnul.

Când prinţul s-a dus în odaie să se culce, iată că Somnul îl cuprinse în braţe şi-l ţinu o zi şi-o noapte în

adormire, ţapăn, de ai fi zis că e mort. Îl mişcă fiica craiului, îl stropi cu apă rece să se deştepte, dar el tot ţapăn. La urmă, ostenită, fata adormi şi ea. Atunci vine Şobolanul la patul nesuferitului mire şi ronţ! ronţ! îi roade cămaşa, cioarecii şi hainele. Apoi cu ajutorul Gândacului se pun să-i astupe gura cu scărmănătura, ba îi unseră şi toată faţa, de-ţi era mai mare greaţa.

Când se trezi mireasa şi-l văzu în halul ăsta, se răsti la el:

– Să-ţi fie ruşine, nesimţitorule, că te laşi să te înghită şobolanii şi gândacii de viu şi stai neurnit!

A doua zi, nenorocitul se trezi după somnul adânc şi se răcori cu apă rece şi încercă să îmbrace cămaşa şi cioarecii. Dar în zadar, că erau numai zdrenţe. Nu te poţi pune cu Şobolanul şi cu Gândacul şi nici cu Somnul.

Şi tot aşa, noapte după noapte, o păţi bietul mire din ce în ce mai rău, de rămase numai cu pătura şi până la urmă i-o sfârtecară şi pe asta, încât după multe mai poznaşe păţanii se mânie craiul. Socotind că la mijloc a fost un blestem că l-a năpăstuit pe ciobanul fără de vină, l-a gonit pe ginere şi în locul lui aduse pe norocosul păstor şi-l făcu moştenitor de împărăţie de sta lumea toată cu gura căscată de minunăţie.

Șase frați

CEEA CE VĂ VOI POVESTI s-a întâmplat demult, demult. Cândva trăia o fată harnică de n-avea pereche.

Cât ar fulgera de trei ori, prăjea boabele de soia. Într-o singură dimineață topea inul, îl răsucea, iar din el țesea un sac atât de fin, ca mătasea. În aceeași dimineață mai pregătea și mâncarea și o ducea oamenilor la câmp. Faima ei de fată harnică se răspândise până departe.

Peţitoarele veneau neîncetat s-o peţească; de atâta du-te-vino se tocise pragul casei. Fata nu se învoia cu nici una din ele. Firește, unei fete atât de harnice îi trebuia un soț deopotrivă. Dar unde să-l găsească?

Într-o zi veni un flăcău și o ceru în căsătorie. El îi spuse că într-o singură dimineață poate planta orez pe zece mu[1]. Fata, de cum îl auzi, se și hotărî să-l pună la încercare.

A doua zi, când se lumină de ziuă, flăcăul ieși la câmp. Sădi orezul atât de repede în apă, încât în jurul lui se făceau numai valuri. Nici nu se uscase bine roua de pe

[1] Cincisprezece mu sunt egali cu un hectar.

frunze și de pe iarbă, că el și terminase de plantat cei zece mu cu lăstari de orez și era gata de plecare. Dar când întoarse capul, văzu că în locul în care își pusese pălăria de paie uitase să sădească.

Fata atunci își zise: „E harnic, nimic de zis, dar încă nu mă învoiesc să-l iau de bărbat".

Flăcăul a plecat supărat.

A doua zi a venit altul. Și acesta a spus că poate planta zece mu de orez într-o singură dimineață.

Fata a zis:

– Bine! Încearcă să văd și eu și să mă încredințez.

Flăcăul a lucrat foarte repede. După ce a terminat de plantat, a ieșit din apă și chiar atunci a văzut un lăstar pe suprafața apei, pe care-l uitase. Fata i-a arătat lăstarul și nu s-a învoit nici cu el.

După aceasta nimeni n-a mai îndrăznit s-o ceară de nevastă.

Cât era să mai aștepte fata singură în casă? S-a îmbrăcat în haine bărbătești și a pornit în căutarea unui soț după vrerea ei, colindând peste tot. Într-o zi, când era aproape de vârful unui munte, pe o stâncă de câteva sute de metri, a văzut venind spre ea unul din flăcăii pe care nu-i vrusese de bărbat. Urând-o atât de mult, el a vrut să folosească prilejul ca să se răzbune:

– Ce bine îmi pare că mi-ai căzut în mână! Am să-ți arăt eu ce pot!

Și lupta începu. Se luptară cu dârzenie până când

fata, sleită de puteri, se prăvăli din înălțimea stâncii.

La poalele stâncii se afla un sat și în sat era o fierărie. În fierărie lucra un tânăr fierar, care tocmai făcea o seceră. Înălțându-și capul, văzu cum de pe stânca înaltă de câteva sute de metri cade un om. „Dacă-l las să cadă, praful se alege de el. Cu mâinile nu pot să-l prind. Dacă aș avea un coș..."

Fulgerător, fierarul a isprăvit secera, a fugit în muntele Tingan și a tăiat un braț de crengi, a împletit un coș mare și a luat-o la goană spre stâncă. Tocmai când ființa care cădea era gata să atingă pământul, el a ridicat coșul și a prins-o. Fata a căzut în coș și a leșinat. După puțin timp și-a revenit.

Nu știa cum de a rămas în viață. Când a deschis ochii, l-a văzut pe tânărul fierar, care i-a povestit din fir-a-păr ce s-a întâmplat cu ea. După ce l-a ascultat, ea, la rândul ei, i-a povestit câte a avut de pătimit. Atunci fata i-a mărturisit:

– Tu ești omul pe care-l caut!

Și pe el îl frământa gândul că nu poate găsi o soție pe potrivă. Așa că s-au bucurat amândoi foarte mult și s-au căsătorit și au trăit fericiți laolaltă.

Împreună munceau cât zece, nu se temeau de greutăți și lucrul le mergea din ce în ce mai bine. Nu după mult timp, au avut un băiat și bucuria lor a fost nemărginită. Au dat copilului numele Lao Da, care înseamnă primul fiu.

De la câțiva anișori, Lao Da se descurca de minune

și știa de toate.

Părinții s-au sfătuit și au hotărât că numele care i s-ar potrivi cel mai bine ar fi: Sai Pan-sien – „Mai înțelept decât un sfânt".

Al doilea fiu pe care l-au avut a fost parcă și mai isteț decât primul. Într-o zi, când s-au întors de la câmp, părinții au văzut că lacătul de la hambar era descuiat și s-au mirat. Mama l-a chemat pe fiul mai mare, l-a bătut și l-a întrebat:

– Cine a deschis lacătul?

El a răspuns:

– Nu l-am deschis eu, frățiorul meu l-a deschis.

Mama n-a crezut, a închis lacătul și l-a chemat pe al doilea fiu. Cum a venit al doilea fiu, a atins lacătul și îndată s-a auzit un zgomot, iar lacătul s-a deschis. Părinții, văzând năzdrăvănia, l-au numit Iao Si-tun – „Cel care poate să deschidă orice ușă".

Și au avut șase băieți. Fiecare era înzestrat cu câte un dar și fiecare se deosebea de ceilalți. Părinții le-au dat numele ținând seama de darul fiecăruia. Al treilea fiu se numea Kan Bu-tsive – „Cel care nu poate fi tăiat de sabie". Al patrulea, Tan-Bu-pa – „Cel care nu se teme de căldură" – Gerilă. Al cincilea, Ien Bu-sî – „Cel care nu se teme de apă". Al șaselea, Ia Bu-bien – „Cel care se strecoară pretutindeni". Timpul a trecut repede și cei șase frați au crescut mari. Familia se înstărise și averea ei creștea văzând cu ochii, și toți munceau ca niște furnici.

Atunci, în ţinutul lor a venit un nou jude. Acesta era fiul unui cărturar, ştia carte şi mânuia bine arcul. Părea deschis, sever şi cinstit, dar sufletul lui era hrăpăreţ şi hain. Cum şi-a luat slujba în primire, a chemat la el pe toţi slujitorii şi pe toţi gospodarii mai cuprinşi. Tatăl celor şase fraţi, care acum trecea printre oamenii înstăriţi, fusese şi el chemat. Dar cum bătrânul fierar nu a arătat stăpânului prea multă umilinţă şi supunere, acesta, înfuriindu-se, a dat imediat ordin să fie arestat. Fiul cel mare, Înţeleptul, când a aflat şi-a dat seama că judele voia bani ca să-i dea drumul. De aceea şi-a chemat fraţii, să se sfătuiască cu toţii cum ar putea să-şi scape tatăl.

S-au dus la casa judelui cu banii. Judele a găsit suma prea mică şi în faţa copiilor i-a tras bătrânului o bătaie.

Cei şase fraţi, întorcându-se acasă, s-au sfătuit din nou şi au văzut că acuma n-au altă scăpare decât să recurgă la pricepérea lor, pentru a-şi salva tatăl.

În seara aceleiaşi zile, Înţeleptul s-a gândit: «Peste puţin timp paznicii se vor duce să bea vin, este un moment prielnic ca al doilea frate, „Cel care deschide toate uşile" şi cel mai mic, „Cel care se strecoară pretutindeni", să-l elibereze pe tata».

Cel mic l-a dus în spate pe celălalt frate şi au pătruns îndată în închisoare. Atunci, într-adevăr, nu se afla nici un paznic. „Cel care deschide toate uşile", cum a pus mâna pe lacătul mare de la poarta închisorii, l-a şi

deschis. „Cel care se strecoară pretutindeni" şi-a luat tatăl şi fratele în spinare şi au fugit acasă.

De-abia au intrat pe uşă şi au auzit copitele cailor. Paznicii au venit în goană, l-au luat pe bătrânul fierar şi l-au legat ca să-l ducă iar la închisoare. Judele a hotărât ca pentru vina de a fi fugit din închisoare să i se taie capul a doua zi.

În seara aceleiaşi zile, Înţeleptul a prevăzut ce se va întâmpla cu tatăl său şi a trimis pe „Cel care se strecoară pretutindeni", pe „Cel care deschide toate uşile" şi pe „Cel care nu poate fi tăiat de sabie" la închisoare. „Cel care deschide toate uşile" a deschis lacătul, „Cel care se strecoară pretutindeni" a luat în cârcă pe tatăl său, pe fratele „Care deschide toate uşile", iar „Cel care nu poate fi tăiat de sabie" a rămas la închisoare în locul tatălui. A doua zi trebuia să aibă loc execuţia. De cum l-au scos din închisoare, soldaţii au observat că nu este bătrânul fierar, ci unul din fiii săi. Judele s-a înfuriat, a dat ordin să fie ucis fiul şi apoi tatăl.

După puţin timp călăul s-a plâns că acestui om, după ce i se taie capul, îi creşte altul la loc.

Atunci judele s-a dus la locul pedepsei şi s-a convins de adevărul celor spuse de călău, s-a speriat şi a poruncit să-l ducă înapoi la închisoare. Apoi a hotărât să-l ardă de viu.

A spus oamenilor să facă un cuptor mare şi să pună multe lemne pe foc. Înţeleptul a ştiut şi îndată l-a înlocuit cu „Gerilă". Şi astfel, în cuptorul încins a

fost aruncat Gerilă, ca să nu mai rămână din el nici oasele. După ce a ars un timp, au deschis cuptorul. Mare le-a fost mirarea când au văzut pe o parte a cuptorului scris: S I U E – zăpadă, în altă parte: P I N – gheaţă, iar flăcăul stătea înăuntru şi clănţănea de frig.

Văzând aşa minunăţie, judele a făcut feţe-feţe, dar nu s-a lăsat. S-a gândit să-l înece. Înţeleptul a ştiut şi l-a trimis în loc pe „Cel care nu se teme de apă".

Credea judele că de astă dată flăcăul nu va mai scăpa cu viaţă.

A dat ordin oamenilor să-l lege burduf şi să-l azvârle în apă, însă apa râului îi ajungea numai până la glezne, iar el se plimba prin valuri.

Supărat, stăpânul a poruncit să fie aruncat unde-i apa mai adâncă. Dar oricât era de mare adâncimea, flăcăul nu era acoperit de apă. Când a văzut asta, înverşunatul s-a făcut foc şi pară; a ordonat imediat ca toată familia bătrânului fierar să fie adusă, să fie legată la un loc şi apoi să se prăvale o stâncă, care să-i îngroape de vii pe toţi. Însă „Cel care se strecoară pretutindeni" a ridicat stânca mare cât casa şi toţi şapte au rămas în viaţă. Întreaga familie s-a întors acasă după ce „Cel care se strecoară pretutindeni" a împins stânca dincolo de oraş.

Judele, care făcuse tot ce putuse, numai să-i omoare şi ei nu muriseră, crăpa de ciudă şi învia. Ştia că nu-i va putea învinge, dar nici nu voia să se dea bătut. Ridicând capul, văzu o stâncă mare care astupase

drumul şi, nemaifiind în jur nici unul din familia bătrânului fierar, îşi zise: „Dacă nu se mai zăresc, înseamnă că au murit", şi s-a întors pe furiş acasă.

Tabloul cel din mătase ţesut

DEMULT, la poalele Muntelui Mare, se afla o câmpie. Pe câmpie erau aşezate câteva colibe. Într-o colibă locuia mătuşa Tan Bu, căreia îi murise soţul şi rămăsese cu trei copii. Copilul cel mai mare se numea Lă Mo. Cel mijlociu se numea Lă Dui-ă, mezinul se numea Lă Nă. Tan Bu era foarte îndemânatecă la ţesut mătasea. Florile şi animalele ţesute de ea din mătase parcă erau vii.

Oamenii cumpărau ţesăturile ei pentru haine, pentru feţe de plapumă şi pentru cuverturi. Toată familia trăia din ceea ce câştiga ea.

Într-o zi Tan Bu a luat câteva suluri din mătasea pe care o ţesuse şi s-a dus să le vândă în bazar. Într-una din prăvăliile bazarului a văzut o pictură înfăţişând un peisaj de la ţară. O casă mare, o grădină frumoasă cu flori, o câmpie largă şi o livadă, o grădină de zarzavaturi şi un bazin cu peşti. Se mai vedeau o mulţime de păsări şi multe vite.

Tan Bu nu se mai sătura uitându-se şi sufletul i se umplea de bucurie. Banii luaţi pe mătase erau pentru orez. Dar atât de mult i-a plăcut peisajul, încât a cumpărat mai puţin orez şi a plătit şi tabloul.

În drum spre casă s-a oprit de câteva ori, a desfăcut tabloul, l-a privit şi şi-a zis în sinea ei: „Ce bine ar fi dacă aş putea trăi şi eu într-un sat ca acesta!“

Când a ajuns acasă a dat tabloul fiilor ei, ca să-l vadă, şi fiii s-au bucurat. Tan Bu i-a spus băiatului cel mare:

– Lă Mo, ar fi bine dacă noi am putea să locuim într-un astfel de sat!

Lă Mo a strâmbat din buze şi a zis:

– Astea sunt basme, mamă!

Atunci Tan Bu zise fiului mijlociu:

– Lă Dui-ă, ar fi bine să locuim într-un asemenea sat!

A strâmbat şi el din buze şi a zis:

– Asta nu se poate, mamă.

Tan Bu, încreţindu-şi sprâncenele, i-a spus mezinului:

– Lă Nă, dacă nu voi reuşi să trăiesc într-un asemenea sat, mai bine să mor!

Zicând acestea a oftat adânc.

Lă Nă s-a gândit ce s-a gândit şi căutând s-o împace i-a zis:

– Mămico, tu ţeşi foarte bine mătasea, lucrurile ţesute de tine parcă-s vii. Cel mai bine ar fi să lucrezi din mătase acest tablou şi punându-l în cui să-l priveşti mereu şi să crezi că trăieşti chiar în aceste locuri frumoase.

Tan Bu a stat puţin pe gânduri, apoi a încuviinţat:

– Tu ai dreptate. Aşa am să fac, altfel voi muri de supărare.

A cumpărat fire de mătase colorată, a potrivit războiul şi a început să ţească tabloul.

A ţesut o zi, a ţesut două, a ţesut o lună, a ţesut nouă. Lă Mo şi Lă Dui-ă erau foarte nemulţumiţi de ceea ce făcea mama lor şi într-o zi, trăgând-o de mână, i-au zis:

– Mamă, tu ţeşi numai la tabloul acesta şi pe noi ne-ai uitat. Iar noi căpătăm orez numai dacă tăiem lemne, pentru care trudim din greu şi suntem tare obosiţi.

Lă Nă a zis fraţilor săi mai mari:

– Lăsaţi-o pe mama să ţească satul acela frumos, dacă mama nu-l va ţese va muri de supărare. Dacă voi socotiţi că sunteţi prea obosiţi pentru că tăiaţi lemne, atunci am să mă duc eu singur să tai!

De atunci Lă Nă tăia lemne din zori până-n noapte, ca să întreţină familia. Tan Bu ţesea şi ziua şi noaptea. Seara lucra la lumina răşinii de brad. Răşina făcea prea mult fum şi ochii ei se înroşiră, însă Tan Bu nu voia să lase lucrul. După un an de zile, lacrimile lui Tan Bu picurau pe mătase şi pe unde cădeau lacrimile izvorau pe mătase pârâiaşe limpezi şi bazine rotunde cu peştişori. După doi ani începu să picure sânge pe mătase din ochii lui Tan Bu. Şi unde cădeau picăturile de sânge răsărea un soare aprins şi flori vii. Abia după trei ani a reuşit să termine de ţesut tabloul. Era mai mult decât minunat. În tablou se vedea o casă mare acoperită cu ţiglă albastră, cu ziduri verzi, cu stâlpi roşii şi cu poarta galbenă.

În faţa porţii era o grădină mare cu flori, iar în grădină un bazin cu peşti de aur care înotau.

În stânga casei era o livadă cu pomi roditori încărcaţi cu fructe roşii şi galbene. Printre pomi zburau tot felul de păsări. În dreapta casei era grădina de zarzavat, plină de verdeţuri şi de pepeni galbeni. În spatele casei era o pajişte şi pe pajişte erau grajdul, staulul şi coteţul. Vacile şi oile păşteau iarba, păsările ciuguleau tot felul de gângănii.

Nu prea departe de casă, la poalele muntelui, se întindea un câmp mare cu porumb, orez şi grâu.

Apa limpede a râului trecea prin faţa satului, soarele privea de pe cer.

– Ce frumos e tabloul acesta din mătase ţesut! au zis cei trei copii admirând tabloul.

Tan Bu şi-a dezdoit spinarea, şi-a şters ochii înroşiţi şi-a râs în hohote de bucurie.

Deodată s-a stârnit un vânt de la apus, s-a auzit un vâjâit şi tabloul a fost smuls de vânt şi dus pe cer spre răsărit. Tan Bu l-a urmărit, în grabă a întins mâinile spre cer şi-a strigat ţinând capul sus:

– Vai!

Şi într-o clipă tabloul a dispărut. Tan Bu a căzut în faţa uşii. Cei trei fraţi au dus-o în casă, au culcat-o în pat, i-au dat să bea o cană cu ceai, iar ea şi-a revenit cu greu. Când s-a trezit, i-a spus fiului cel mare:

– Să te duci spre răsărit şi să-mi aduci înapoi tabloul cel din mătase ţesut, el e viaţa mea!

Lă Mo s-a învoit, s-a încălţat cu pantofii de paie şi a pornit spre răsărit. A mers o lună şi a ajuns la Cheia Muntelui Mare. La gura Cheii era o casă de piatră, în dreapta casei era un cal mare de piatră. Calul de piatră

ţinea gura deschisă, ca şi cum ar fi vrut să mănânce căpşuni. În faţa casei stătea o bătrânică cu părul alb. Cum l-a văzut pe Lă Mo trecând prin faţa casei l-a întrebat:

– Copilule, unde te duci?

Lă Mo i-a răspuns:

– Mă duc după tabloul cel din mătase ţesut, care a fost lucrat de mama mea în trei ani şi pe care vântul l-a luat şi l-a dus spre răsărit.

Bătrânica i-a lămurit:

– Tabloul cel din mătase ţesut a fost râvnit de mai multe zeiţe care se află la răsărit de Muntele Soarelui. Ele au văzut că mama ta a ţesut atât de frumos tabloul şi l-au luat ca model să ţească şi ele unul. Nu-i uşor ca să ajungi la ele. În primul rând trebuie să-ţi scoţi doi dinţi şi să-i pui în gura calului meu de piatră. Atunci calul de piatră se va putea mişca, va putea mânca căpşuni. După ce va mânca căpşuni, tu vei putea să-l încaleci şi tot el te va duce la Muntele Soarelui. Pe drum veţi trece peste Muntele de Foc, calul de piatră trece prin foc, tu vei trebui să scrâşneşti din dinţi, să rabzi de durere şi să nu ţipi. Dacă vei scoate un ţipăt, atunci vei fi ars de viu. După ce vei trece Muntele de Foc vei ajunge la mare. Pe mare vântul şi valurile sunt foarte puternice şi ele vor izbi în tine cu bucăţi de gheţari, tu va trebui să strângi tare din dinţi, fără să tremuri. Dacă ai să tremuri o dată, valul te va arunca în fundul mării.

După ce vei trece marea şi-i ajunge la Muntele Soarelui, vei cere zeiţelor să-ţi înapoieze tabloul cel din mătase ţesut.

Lă Mo şi-a pipăit dinţii, s-a gândit că ar putea fi ars de viu, că ar putea muri înecat şi s-a făcut alb ca varul. Bătrânica s-a uitat la faţa lui schimbată şi râzând a spus:

– Copilule, dacă nu eşti în stare să înduri greutăţi, nu trebuie să te mai duci! Îţi dăruiesc o cutie cu aur, întoarce-te acasă şi trăieşte-ţi din plin viaţa.

Bătrânica a luat din casa de piatră o cutie de fier plină cu aur şi i-a dat-o lui Lă Mo. Lă Mo a primit cutiuţa şi s-a întors. Pe drum mergea şi se gândea:

– Am această cutiuţă, viaţa mea va fi îndestulată, la ce să mă mai întorc acasă şi să împart cu ei tot ce am?

În grabă s-a hotărât să păstreze totul pentru el, să nu se întoarcă acasă şi să plece la oraş.

Tan Bu a stat bolnavă în pat şi aşteptat două luni, şi dacă nu l-a văzut pe Lă Mo întorcându-se acasă, atunci i-a spus celui de al doilea fiu:

– Lă Dui-ă, du-te după tabloul cel din mătase ţesut, căci acel tablou este viaţa mea!

Lă Dui-ă s-a învoit, şi-a încălţat pantofii de paie şi a pornit-o spre răsărit. După ce a mers o lună a ajuns la Cheia Muntelui Mare şi a văzut-o pe bătrânică stând în faţa casei de piatră. Bătrânica l-a sfătuit şi pe el ca pe frate-său.

Lă Dui-ă şi-a pipăit dinţii, s-a gândit că ar putea fi ars de viu, că s-ar putea îneca în mare şi s-a făcut alb ca varul.

Bătrânica i-a dat şi lui o cutie de fier plină cu aur. El a luat cutiuţa şi a făcut la fel ca fratele cel mare, nemaivrând să se întoarcă acasă şi îndreptându-se spre oraş.

Tan Bu, bolnavă în pat, a aşteptat iar două luni şi a slăbit ca un ţâr. În fiecare zi privea uşa şi plângea. Ochii i s-au înroşit de plâns, a plâns atât de mult, până n-a mai putut să vadă nimic.

Într-o zi Lă Nă i-a spus mamei:

– Mamă! Nu cred să se mai întoarcă fraţii mei. Li s-o fi întâmplat ceva rău pe drum. Eu am să plec şi neapărat voi aduce tabloul cel din mătase ţesut.

Tan Bu s-a gândit şi a zis:

– Lă Nă, ai grijă de sănătatea ta. Vecinii vor avea grijă de mine.

Lă Nă a încălţat pantofii de paie, şi cu paşi mari s-a îndreptat spre răsărit. După două săptămâni a ajuns la Cheia Muntelui Mare. Acolo s-a întâlnit cu bătrânica, cea care stătea în faţa casei de piatră. Bătrânica i-a dat aceeaşi povaţă ca şi fraţilor lui:

– Copilule, fraţii tăi mai mari au luat câte o cutiuţă cu aur şi au plecat. Ia şi tu o cutiuţă şi pleacă.

Lă Nă, cu mâna la inimă, a spus:

– Nu, eu trebuie să iau înapoi tabloul cel din mătase ţesut.

Apoi şi-a scos doi dinţi şi i-a pus în gura calului mare de piatră. Calul mare de piatră s-a mişcat, a deschis gura şi a mâncat căpşuni. Lă Nă, cum l-a văzut că a mâncat zece căpşuni, a încălecat şi s-a prins de coama lui. Calul a ridicat capul, a nechezat lung şi a luat-o la goană spre răsărit. După ce a gonit trei zile şi trei nopţi, a ajuns la Muntele de Foc. Flăcările i-au învăluit şi dogorea ca jarul.

Lă Nă s-a făcut una cu calul, scrâşnea din dinţi şi răbda. Abia după o jumătate de zi au trecut Muntele de Foc şi au intrat în mare. Valurile mării şi bucăţile mari de gheaţă izbeau cu furie şi Lă Nă suferea şi de frig şi de durere. Iarăşi s-a făcut una cu calul, a scrâşnit din dinţi şi a răbdat. După o jumătate de zi au ajuns pe celălalt mal, unde era Muntele Soarelui. În vârful Muntelui Soarelui era un palat mare, care strălucea ca aurul şi dinăuntru se auzeau cântecele şi râsetele fetelor.

Lă Nă a strâns din călcâie, calul de piatră s-a ridicat în cele patru picioare şi a zburat şi într-o clipă au ajuns în faţa palatului.

Lă Nă a coborât de pe cal, s-a îndreptat spre poartă şi a văzut multe zeiţe frumoase stând în cerc şi ţesând cu fire de mătase.

Tabloul ţesut din mătase de mama lui era în mijloc şi toate ţeseau după el. Cum l-au văzut pe Lă Nă intrând pe neaşteptate, s-au speriat toate. Lă Nă le-a spus pentru ce a venit. O zeiţă a zis:

– Bine, noi astăzi vom termina de ţesut. Mâine dimineaţă ţi-l vom da. Te rugăm să aştepţi aici o noapte.

Lă Nă s-a învoit. Zeiţa i-a dat să mănânce multe fructe cereşti, foarte bune la gust. Lă Nă era obosit şi a adormit stând pe scaun. S-a înnoptat, zeiţele au agăţat în mijlocul sălii o perlă, care lumina noaptea şi sala era plină de lumină. Ele chiar şi noaptea ţeseau. O zeiţă îmbrăcată în roşu, foarte îndemânatică, a terminat prima de ţesut. A luat tabloul ţesut de ea şi cel ţesut de Tan Bu şi

le-a comparat. Şi-a văzut că Tan Bu a ţesut mult mai bine. Soarele ardea, bazinul cu peşti era limpede, florile erau proaspete şi vitele erau vii. Zeiţa îmbrăcată în roşu şi-a zis: „Ce bine ar fi dacă şi eu aş fi în acest tablou!" Văzând că celelalte n-au terminat încă de ţesut, a luat fire de mătase şi şi-a ţesut portretul pe tabloul lui Tan Bu. În portret fata sta lângă bazin şi se uita la flori. Lă Nă s-a trezit la miezul nopţii şi a văzut că toate zeiţele s-au culcat. La lumina perlei, tabloul ţesut de mama lui era pe masă şi el se gândi: „Ce-am să fac mâine, dacă ele nu-mi vor da tabloul? Mama e de mult bolnavă şi nu mai pot zăbovi. Cel mai bine ar fi să iau tabloul şi să plec cu el chiar în noaptea asta". Lă Nă s-a sculat, a luat tabloul mamei, l-a împăturit şi l-a pus în buzunarul hainei, la piept. A ieşit pe poartă, a încălecat pe cal, a strâns din călcâie şi calul de piatră a luat-o la goană sub lumina lunii.

Lă Nă a scrâşnit din dinţi, s-a făcut una cu calul, a trecut marea nemărginită, a trecut peste Muntele de Foc şi îndată a ajuns la Cheia Muntelui Mare. Bătrânica sta în picioare în faţa casei şi râdea în hohote, zicându-i:

– Copilule, descalecă!

Lă Nă a descălecat. Bătrânica a scos dinţii din gura calului şi pe îndelete i-a pus în gura lui Lă Nă. Calul de piatră stătea acum în picioare lângă căpşuni, nemişcat. Bătrânica a luat din casa de piatră o pereche de pantofi din antilopă, pe care i-a dat lui Lă Nă şi i-a zis:

– Copilule, încalţă pantofii de antilopă şi întoarce-te repede! Mama e pe moarte!

Lă Nă a încălţat pantofii de antilopă, a plecat şi într-o clipă a ajuns acasă. Şi şi-a văzut mama bolnavă în pat, slabă ca o stafie, răsuflând rar, gata, gata să moară. A mers în faţa patului şi a strigat-o:

– Mamă!

Din buzunarul de la piept a scos tabloul cel din mătase ţesut şi l-a desfăcut în faţa ei. Tabloul strălucea de-ţi lua ochii şi atunci ochii mamei s-au înseninat. S-a sculat deodată din pat şi râzând privea tabloul pe care-l ţesuse cu mâna ei trei ani de zile şi zise:

– Copilule, e întuneric, să mergem afară la soare şi să-l mai privim.

Mama şi fiul au ieşit afară şi au întins tabloul pe pajişte. Deodată s-a stârnit un vânt parfumat şi cât ai clipi tabloul se mări, întinzându-se pe câţiva kilometri de câmpie şi prinse viaţă. Coliba lui Tan Bu nu se mai zărea, se vedea doar un palat care strălucea ca aurul, înconjurat de un parc, de o livadă, de o grădină de legume, de un câmp şi de vite aşa cum fuseseră ţesute în tablou.

Tan Bu şi Lă Nă tocmai şedeau în faţa palatului. Deodată, Tan Bu a văzut lângă bazinul de peşti din parc o fată îmbrăcată în roşu, care privea florile. Tan Bu s-a dus în grabă s-o întrebe cine e. Fata i-a spus că-i zeiţă şi fiindcă şi-a ţesut portretul pe tablou a fost adusă acolo. Tan Bu a invitat-o pe zeiţă în palat, ca să locuiască împreună.

Lă Nă s-a căsătorit cu ea şi au dus o viaţă fericită.

Tan Bu a mai chemat şi oamenii săraci din apropiere, care avuseseră grijă de ea când a fost bolnavă, să

locuiască în acel sat de basm.

Într-o zi, doi cerşetori au trecut pe lângă sat. Cerşetorii erau Lă Mo şi Lă Dui-ă.

Ei au primit aur de la bătrânică şi au fugit să trăiască la oraş, ca să se distreze, să mănânce bine şi să bea bine. Nu după mult timp au cheltuit banii şi au ajuns cerşetori.

Când ei au ajuns în acest sat minunat, au văzut pe mama lor şi pe Lă Nă cu soţia cântând de bucurie în parc.

Ei şi-au adus aminte de trecut, le-a fost ruşine să intre, şi au fugit.

Cele două curcubeie

JU-MO ERA UN TIRAN foarte crud, care cu ostaşii săi jefuia pretutindeni oamenii după bunu-i plac, îi omora în bătăi fără ca cineva să îndrăznească să ridice glasul împotrivă-i.

Trăia pe atunci un tânăr Dou Găgă-judo, un flăcău frumos, bun, cinstit, harnic şi cumpătat. Tânăra sa soţie era frumoasă ca o floare de ceai. Înţelegătoare, deşteaptă, gospodină şi ştia să brodeze minunat. Trăiau fericiţi în bună înţelegere. Judo avea o soră mai mică tot foarte frumoasă. Neamurile, prietenii şi vecinii îi lăudau adesea pe toţi trei.

Dou Găgă-judo, ca toţi ceilalţi ostaşi, îl slujea pe Ju-Mo, iar în războaie era nevoit să-l însoţească pretutindeni.

Soţia sa lucrând trei zile în şir, i-a ţesut un chimir cum nu s-a mai văzut, şi cu inima plină de dragoste i l-a dăruit, spunându-i:

– Când ai să-l întâlneşti pe Ju-Mo, ascunde chimirul, când îţi vei întâlni prietenii să-l laşi la vedere.

El s-a învoit:

– Aşa voi face!

Într-o dimineaţă, Dou Găgă-judo făcea curăţenie în

camera lui Ju-Mo şi un colţ din chimir i s-a văzut de sub haină, luminând dintr-o dată jumătate din cameră. Ju-Mo, nedumerit, l-a întrebat:

– Ce ai acolo? Ia să vedem!

Tânărul, neavând încotro, a fost nevoit să i-l arate. Ju-Mo, de cum a văzut chimirul, a holbat ochii, a dat din cap, l-a mirosit şi după mult timp a spus:

– Dacă l-a lucrat soţia ta, atunci vreau să fie soţia mea, dacă l-a lucrat mama ta, atunci să devină mama mea.

Dou Găgă-judo a vrut să-l facă să creadă că e lucrat de sora lui, dar şiretul de Ju-Mo i-a zis:

– Adu-ţi soţia şi sora, văzându-le mâinile voi afla cine e meştera.

Dou Găgă-judo, cu inima grea, s-a dus acasă. Acolo a povestit ceea ce i s-a întâmplat. Sora i-a spus:

– Am să mă duc şi am să iau totul asupra mea.

A doua zi, s-a spălat, s-a pieptănat frumos, s-a îmbrăcat cu ce a avut mai bun şi s-a gătit cu bijuterii. Cumnata sa, cu mâinile nespălate, aşa cum pregătise mâncarea, negătită, a venit şi ea în faţa lui Ju-Mo.

De după un paravan, printr-o ferăstruică, ele şi-au întins mâinile pentru ca Ju-Mo să ghicească cine a lucrat chimirul. Ju-Mo şi-a dat seama îndată. Le-a dat drumul să plece, dar în sinea lui se gândea ce şi cum să facă.

La miezul nopţii, un sol i-a transmis lui Dou Găgă-judo ordinul lui Ju-Mo: „În această noapte Dou Găgă-judo să-şi pregătească îndată calul, căci armata lui Ju-Mo are să pornească la luptă".

Dou Găgă-judo, văzând ce nenorocire a căzut pe capul lui şi neavând nici o scăpare, şi-a întrebat soţia:

– Mai avem încă merindele şi băutura de acum trei ani?

Ea i-a răspuns:

– Nu mai avem.

El a întrebat-o iar:

– Mai avem perele şi nucile de acum trei ani?

Ea era cu gândul la nenorocirea care se abătuse asupra soţului ei, care tot n-ar fi putut mânca nimic, chiar dacă i-ar fi adus câte ceva din merindele cerute. De aceea a răspuns:

– Nu avem!

A doua zi, dis-de-dimineaţă, tânărul îşi întrebă soţia:

– Pe ce cal să încalec?

Atunci înţelegând durerea soţului, i-a spus adevărul:

– Cel mai frumos e cel tărcat: alb cu pete negre, cel mai voinic e cel cafeniu şi cel mai bun de călărit e cel negru.

Dou Găgă-judo a pus şaua pe calul negru, a luat suliţa şi îndată şi-a luat rămas bun. Inima soţiei sale era ca sfârtecată de un cuţit. Dorea să mai stea puţin de vorbă cu el:

– Aşteaptă puţin, mai avem merindele, băutura, perele şi nucile de acum trei ani. Ţi le aduc să mănânci şi pe urmă poţi pleca.

Dar el nu putea înghiţi nici o îmbucătură.

Dou Găgă-judo a încălecat calul negru şi a plecat. Cu cât mergea mai departe, cu atât nu se mai zărea. Soţia lui privi tot timpul după el, până nu se mai zări, şi izbucni în plâns.

De fapt, nici nu era vorba de război. Ju-Mo, în fruntea oastei, a mers aproape o poştă, când a ajuns lângă o prăpastie şi acolo a oprit calul, dând ordin oamenilor:

– Omorâţi-l îndată!

Multe săbii strălucitoare începură să se agite. Viteaz, chipeş, iubit de toţi, Dou Găgă-judo s-a luptat din toate puterile, dar n-a răzbit. Nevinovatului i s-a tăiat capul. Înainte de a muri au văzut însă cum şi-a rupt o bucată din cămaşa albă, pe care a scris cu sângele lui o scrisoare şi a pus-o sub şa. Iar calul negru a luat-o la goană spre casă. Ju-Mo a lăsat câţiva oameni să-i păzească trupul, iar cu ceilalţi s-a întors. Soţia lui Dou-Găgă-judo era adânc îndurerată. Stătea tot timpul pe câmp şi privea pierdută către munţii, văile şi norii spre care-i plecase soţul. Calul negru se înapoie singur în amurg. Stătea în faţa ei şi nu făcea nici o mişcare. Ea îi vorbi cu nerăbdare:

– Dacă mi-ai adus o veste bună, să nechezi de trei ori, dacă mi-ai adus o veste proastă, să te învârteşti de trei ori.

Abia a terminat de vorbit şi calul negru s-a învârtit de trei ori. De îndată ce s-a scuturat, de sub şa a căzut o bucată de pânză albă însângerată. Ridicând-o cu amândouă mâinile, ea şi-a dat seama că este scrisoarea de despărţire scrisă cu sânge de Dou Găgă-judo, pentru ea. Plângând, s-a prăbuşit la pământ şi şi-a venit în fire când sosi cumnata ei. S-a ridicat, n-a mai plâns, i-a lăsat cumnatei în grijă gospodăria, iar ea s-a dus să vadă ce s-a întâmplat. S-a oprit pe marginea drumului întrebând pe cei din armata lui Ju-Mo, care tocmai se întorceau:

– L-ai văzut pe Dou?

Toţi răspundeau:

– Nu l-am văzut!

La asfinţit, când Ju-Mo s-a întors cu ultimii oameni, ea l-a întrebat pe unul din ei:

– L-ai văzut cumva pe Dou, soţul meu?

Ostaşul i-a zis:

– Tot omul ştie să ţină sabia, numai el nu: o ţinea cu vârful aiurea. Calul s-a speriat şi a sărit, atunci sabia i-a străpuns gâtul şi a murit.

În nemărginita ei durere, văduva şi-a dat jos basmaua şi s-a îndreptat spre creanga unui copac, să se spânzure. Ju-Mo i-a dezlegat însă repede basmaua, sfătuind-o:

– Dacă vei veni să-l slujeşti pe Ju-Mo, nu vei avea grijă cu ce să te îmbraci, ce să mănânci şi nu vei mai fi tristă.

Ea i-a spus:

– Tu eşti împărat, eu sunt o fată din popor, fetele din popor nu se căsătoresc cu un împărat.

Apropiindu-se de ea, Ju-Mo îi spuse cu înfrigurare:

– Dacă eşti frumoasă, harnică şi îndemânatică, nu ţiu seama că nu eşti de viţă nobilă.

Abia acum a înţeles ea adevărul, a înţeles cine i-a ucis soţul.

Atunci i-a venit un gând şi pe ocolite îi răspunse:

– Dacă-i aşa, eu nu îndrăznesc să mă împotrivesc şi totuşi îţi cer trei dovezi, ca să te slujesc din toată inima; dacă nu mi le dai, mă spânzur în faţa ta.

Ju-Mo îi răspunse în grabă:

– Da, orice ai să-mi ceri, am să-ţi dau.

– Prima dovadă, zise ea: Pentru a-i face soţului meu parastas, îmi trebuiesc atâţia berbeci ca să acopăr cu ei o parte a muntelui, atâţia ţapi, cât să acopăr cealaltă parte a muntelui, şi atâţia boi, ca să acopăr încă o parte a muntelui.

Ju-Mo a încuviinţat:

– Da, şi acum spune mai departe.

– A doua dovadă: îmi trebuie mătăsuri colorate pentru 99 de costume, 99 de perechi de pantofi, 99 de baticuri, îmi trebuie aur şi argint pentru 99 de brăţări, 99 de inele şi 99 perechi de cercei şi 99 coşuri împletite din sălcii cu sare în ele.

Ju-Mo a primit şi a întrebat-o ce mai doreşte încă.

– A treia dovadă: în a o suta zi de la parastas, la asfinţit, îmi va trebui 99 de legături cu surcele, ca să-i ard cadavrul şi va trebui să mă duc eu însămi; în viaţă mi-a fost soţ, trebuie să-l văd ultima dată.

Ju-Mo i-a răspuns:

– Bine, bine, cum doreşti tu aşa om face!

Ju-Mo, bucuros foarte, a trimis un om să îndeplinească cele cerute şi a ales douăzeci şi patru de fete ca să o slujească. I s-au dat rochii şi sare, după cum ceruse. Ea a înmuiat rochiile în apa cu sare şi apoi le-a pus la uscat. Au trecut o sută de zile. Şi-a pus rochiile cele noi, bijuteriile, iar cele de prisos le-a aşezat într-o ladă. A poruncit slujitoarelor să ridice lada şi să o urmeze la locul unde va arde cadavrul. Ju-Mo era deja acolo şi el, iar călugărul făcea slujba de parastas. Au fost tăiaţi atâţia boi şi atâţia berbeci şi ţapi, încât au acoperit cele trei părţi ale muntelui. Pe câmp au strâns grămezi de surcele. Călugărul a făcut semn şi câţiva bătrâni au luat cadavrul lui Dou Găgă-judo şi l-au aşezat pe grămada de surcele. Focul s-a aprins dintr-o dată, flacăra a ajuns până la cer şi surcelele sâsâiau. Când călugărul s-a apropiat de foc, a văzut că Dou Găgă-judo nu ia foc. Nici un fir de păr de pe el nu se aprindea. Ju-Mo s-a speriat tare, i-a cerut călugărului să facă repede rugăciuni, să cheme pe zeul focului, dar toate au fost în zadar. Ju-Mo a întrebat atunci degrabă pe soţia lui Dou Găgă-judo:

– De ce nu arde?

– Focul o doreşte pe soţia dumitale, îi răspunse aceasta.

Ju-Mo a ordonat să-i dea foc soţiei sale. Focul a mistuit-o numaidecât pe soţia lui Ju-Mo. Însă trupul lui Dou Găgă-judo, ca şi mai înainte, tot nu se aprindea. Ju-Mo a cerut din nou călugărului să se roage zeului focului, dar iarăşi a fost în zadar. Neavând încotro, a întrebat iar

pe soţia lui Dou Găgă-judo ce să facă.

Ea i-a răspuns:

– Îl doreşte pe fiul dumneavoastră.

Ju-Mo a primit:

– Îl dau!

Şi focul l-a mistuit şi pe fiul lui Ju-Mo.

Trupul lui Dou Găgă-judo tot nu se aprindea. Ju-Mo a întrebat-o încă o dată pe soţia mortului ce e de făcut. Ea zise:

– Inima lui o doreşte pe mama dumneavoastră.

Ju-Mo şi-a trimis mama în foc. Bătrâna lui mamă fu cuprinsă de vâlvătăi. Astfel întreaga familie a hainului Ju-Mo arse de vie; totuşi, cadavrul lui Dou Găgă-judo rămase neatins de foc. Ju-Mo a întrebat-o iar pe văduvă de ce s-a întâmplat aşa şi i-a cerut să-i spună fără ocolişuri adevărul. Atunci ea s-a apropiat de foc, a aruncat un smoc de păr în flăcări şi s-a rugat singură. Îndată trupul lui Dou Găgă-judo a început să ardă. Ju-Mo, văzând aceasta, s-a bucurat foarte mult. Apoi văduva a scos bijuteriile din ladă şi le-a aruncat mulţimii. Când slujitoarele se înghesuiau să le culeagă, ea s-a aruncat în flăcări. Ju-Mo a strigat în grabă:

– Salvaţi-o! Salvaţi-o!

Slujitoarele au fugit într-un suflet, trăgând-o din răsputeri, dar o prindeau numai de câte un colţ al bluzei sau al fustei, şi de aceea nu reuşeau s-o salveze. Hainele îmbibate cu sare putreziseră şi atunci când erau trase se rupeau.

Ju-Mo, mânios, holba ochii şi tuna:

– Omorâţi slujitoarele!

Oamenii nici n-au apucat să le omoare, că au rămas înmărmuriţi când au văzut pe Dou şi pe soţia sa arzând îmbrăţişaţi şi mistuindu-se într-o clipă. Din flăcări au ieşit doi pomi cu crengile şi frunzele verzi împletite, legându-se în bătaia vântului şi crescând tot mai falnici. Ju-Mo s-a mâniat şi mai tare poruncind oamenilor să-i taie cu toporul. Când i-a tăiat, pomii, în loc să se prăvălească, s-au înălţat, transformându-se într-o pereche de cocori care zburau laolaltă. Deodată, cerul s-a întunecat şi a început furtuna. Ju-Mo, tare mânios, şi-a scos arcul şi a tras în cocori, omorându-i. S-a auzit un geamăt îndelung, încât s-a cutremurat pământul şi cerul, într-o clipă a început să tune şi să fulgere, iscându-se un uragan. Ceaţa era atât de mare, încât totul se întunecase. La lumina fulgerului oamenii l-au văzut pe Ju-Mo prăbuşindu-se fulgerat la pământ.

După ce a stat vântul şi a încetat ploaia, cerul s-a înseninat la apus şi a ieşit soarele. La răsărit cei doi soţi s-au transformat în două curcubeie strălucitoare.

Melodia păsării Fenix

ÎN ZILELE DIN URMĂ ale vieţii sale, prinţul Mu De-tsin a avut o fată. Curând după venirea ei pe lume i-a murit soţia.

La naşterea copilei i s-a dăruit prinţului o piatră în mijlocul căreia se afla o minunată nestemată, un mare jad de culoare verde lucitoare. Când, după vechiul obicei, din primele zile i s-a înfăţişat pruncului o tăblie cu nenumărate lucruri, ca să apuce vreunul, fata luă giuvaerul, de unde fu botezată cu numele de Liang Yu, adică jucăria de jad.

Liang Yu creştea de minune, frumoasă trupeşte şi bogată cu mintea, de nu credeai că mai era pe lume o alta asemenea ei. Pe neînvăţate sufla ea în naiul cel greu şi născocea mereu alte melodii. Prinţul atunci puse a se făuri un nai din nestemate de jad. Cântecul prinţesei semăna acum cu cântecul păsărilor. Prinţul mai puse să se clădească un castel înalt şi încăpător, unde prinţesa să-şi poată desfăta nestingherită tinereţea cu muzica ei, iar dinaintea castelului să se ridice un turn înalt, de unde prinţesa să poată asculta mai bine cântecul păsărilor. Castelul a fost numit după regele

păsărilor, castelul Fenix.

Liang Yu crescu şi tatăl ei dori s-o mărite, căutându-i soţul cel mai bun. Prinţesa l-a rugat să aibă răbdare că ea s-a jurat să-l aleagă numai pe acela care ştie cânta măiestrit din nai. Pentru asta s-a dus prinţul în căutarea unui cântăreţ din nai, dar n-a găsit pe nici unul.

Într-o seară Liang Yu trase perdeaua, păşi în pridvor şi rugă pe slujitoarea ei să aprindă căţuia. Noaptea era plină de mireasmă, cerul curat şi fără nori, luna plină semăna cu oglinda, lumina-i se vădea argintie peste parcul înflorit şi strălumina până la fund lacul cu peştişori de aur. Liang Yu şi-a luat naiul şi răzimându-se de balustrada de bambus răspândea din nai sunete fermecătoare. Melodia era aşa de înălţătoare de parcă trebuia să răzbată cerul. Adierea vântului întorcea sunetele şi atunci ea simţea ca şi cum auzea din depărtare o a doua melodie; ba aproape, ba departe, ca şi când cineva îi însoţea cântarea. Liang Yu încetă de a mai cânta şi ascultă încordată, dar şi a doua melodie amuţise, vibrând încă în ea depărtatul cântec. Liang Yu fu cuprinsă de un dor ca după ceva pierdut. Cufundată în sine, stătu mult timp proptită de balustradă. Luna asfinţise şi sfeşnicul se stinsese.

Pe nevrute, Liang Yu merse la culcare, punându-şi naiul drept căpătâi. Şi visă. Poarta cerului se deschidea departe şi ziua apărea în cinci culori. Un tânăr cu faţa luminoasă, cu o îmbrăcăminte şi o pălărie din pene de cocor, călărea în jos spre pământ pe o pasăre fenix. La turnul Fenix se opri, scoase din brâul său un flaut de pia-

tră prețioasă roșie. Apoi răsună un cântec așa de minunat, încât pestrițul Fenix își întinse aripile și cântă și dănțui după flaut. Plin de ritm și armonie era jocul. Melodia înfiora adâncul sufletului și cerul se deschidea celei care asculta.

Visătoare, Liang Yu întrebă:

– Cum se cheamă melodia?

Tânărul îi răspunse:

– Este cântecul muntelui Tai Hua.

– Vrei să mă înveți și pe mine?

Tânărul zise:

– Prin frumusețea cântecului sunt legat de-acum de tine. În miez de toamnă ne vom revedea.

Apoi păși spre dânsa și o luă de mână. Uimită de bucurie, Liang Yu se trezi, dar gândurile ei încă mai stăruiau în visul ce-l povesti și tatălui ei.

Prințul s-a sfătuit cu sfetnicul Mong Ming și după aceea a trimis să-l caute pe flăcău. În apropierea muntelui Tai Hua află, de la o bătrână din sat, că de câteva luni un tânăr ciudat locuiește într-o colibă așezată pe o creastă de stea lucie, că el șade singur și arareori coboară ca să aducă vin de orez, și în fiecare seară doinește din flautul al cărui sunet se aude de foarte departe și este așa de minunat, că poți uita orice trudă și grijă. Nimeni nu știe de unde vine și nimeni nu poate să-l întrebe despre asta, încheie bătrâna.

Mong Ming se călători spre steaua țuguiată a muntelui. Aici găsi pe necunoscut aidoma cum îl descrisese

prințesa. Ceva nepământean, nu părea să fie din lumea asta. Marele sfetnic se înclină adânc în fața lui și-l întrebă de nume.

– Numele meu e Flaut, dar al tău? Ce te aduce în singurătatea mea?

– Eu sunt sfetnicul țării. Fiica prințului dorește un însoțitor pentru naiul din care ea cântă măiestrit; prințul mă trimise să te caut, fiindcă el a auzit de arta ta.

– Cântecul meu e foarte modest, cunosc numai câteva melodii și nu cutez să mă supun poruncii, răspunse tânărul.

– Vino cu mine, la domnul meu, se rugă sfetnicul, va judeca el însuși.

La turnul Fenix prințul primi pe flautist, care i se aruncă dinainte și-i zise:

– Eu sunt crescut sălbatic în munte, străin obiceiurilor voastre, aveți milă și iertați-mi neștiința.

Prințul privi nobila înfățișare și apoi îl pofti să se așeze lângă dânsul.

– Aud că a ta cântare e o frumusețe. Poți cânta și din nai.

Tânărul îi mărturisi că nu știe.

Atunci prințul îi răspunse dezamăgit:

– Eu nu caut un flautist.

Și întors către sfetnicul său, zise:

– Duceți pe tânăr înapoi, nu e cântărețul dorit de fiica mea.

În vremea asta se ivi însoțitoarea prințesei.

– Doamne, stăpâna vă roagă să dați voie tânărului

să-şi arate arta sa, întrucât meşteşugul flautului e acelaşi cu al naiului.

Prinţul încuviinţă fiicei sale această rugăminte, şi tânărul luă în mână flautul, a cărui lucoare roşie răsfrântă în ochii oamenilor îi făceau şi mai sticlitori. La întâia parte a melodiei Tai Hua adia o lină şi domoală boare înspre oameni.

La a doua parte din cele patru laturi ale cerului coborau nouri colorati, şi oamenii vedeau la sunetele muzicii minunate culori, iar la a treia parte, cocori dansau în aer un dant ritmic, păuni se aşezau câte doi, mii de păsări înviorau rămurişul şi cântecul lor era o necontenită armonie.

Atras de magia sunetelor, prinţul tăcu multă vreme, apoi zise:

– Lămureşte-mi deosebirea dintre nai şi flaut; de unde vin amândouă? De ce melodia ta are putere asupra păsărilor?

Tânărul începu:

– Nu Wa, cea care a descoperit naiul, după munca ei grea se odihnea cu muzica. Naiul, după cum ştiţi, e ca şi fluierul. Flautul însă a fost născocit de domnitorul Fu Hi. Naiul are forma aripilor păsării Fenix. Flautul uneşte tonurile naiului într-o singură ţeavă, însă le acordă aşa deplin, că păsările cred că-l aud pe Fenix, regele lor. În nenumărate stoluri ele vin încoace, spre a-l preamări pe regele lor şi a-i cânta cele mai frumoase cântece. Dacă tonurile flautului îl farmecă pe regele păsărilor, dar pe

celelalte păsări cum nu le-ar putea ademeni?

Vocea tânărului suna clară ca apa izvorului; fericit îl asculta prinţul, apoi vorbi şi el:

– Eu am o fată care iubeşte mai presus de toate armonia tonurilor, şi adaose cu modestie: Ea cântă puţin din nai şi nu-i voi putea da un soţ pe care nu-l farmecă sunetele. Doresc să fii soţul fiicei mele, Liang Yu.

Tânărul se înclină adânc şi cu o înfăţişare demnă răspunse:

– Eu sunt crescut sălbatic în munţi, cum aş putea să-mi ridic ochii spre fiica celui mai mare om al ţării?

– Fiica mea jură că nu-şi va alege alt bărbat, decât pe acela care poate stăpâni naiul. Flautul tău face mai multe minuni decât naiul, el pătrunde în adâncul cerului şi pământului şi mişcă toate fiinţele. Suntem în miezul toamnei şi visul fiicei mele merge azi spre împlinire.

Străinului i s-a pregătit apoi ceremonia băii de nuntă. L-au îmbrăcat în veşminte scumpe şi l-au condus în castelul Fenix al prinţesei.

A doua zi tânărul a fost numit dregător al curţii, totuşi această cinstire nu-l schimbă. Curând prinţesa învăţă melodia păsării Fenix de la dânsul.

După o jumătate de an, într-o noapte cu lună plină, când Liang Yu şi Siau Schi cântau cântecele lor dumnezeiesc de frumoase, se făcu un mare vuiet în văzduh şi un Fenix vioriu se lăsă în jos pe stânga turnului, apoi pe dreapta se roti în sus un balaur roşu. Prinţesa nu pricepu nimic din toate astea.

– Eu nu sunt din lumea aceasta, zise Siau Schi. Am venit pe pământul vostru să alung minciuna şi neorânduiala. S-au scurs peste o sută de ani de când sunt spiritul muntelui Tai Hua. Curat şi înălţător e cugetul tău şi dragă ţi-e muzica, de aceea m-am călăuzit spre tine. Acum s-a dus pentru noi timpul trăit pe pământ. Fenix şi balaurul aşteaptă să ne îndrume spre ţărmurile cele luminate ale cerului.

Liang Yu voi să-şi ia rămas bun de la tatăl ei. Siau Schi zise numai:

– Cine vrea să vină cu mine nu trebuie să-şi poarte gândul la nimic pământesc.

Apoi Liang Yu încălecă pe Fenix şi Siau Schi pe balaur, şi aşa zburară ei din turnul Fenix prin norii împestriţaţi către depărtarea nemărginitului. Minunat se auzea în noaptea aceea cum cânta Fenix pe muntele Tai Hua.

În zori, însoţitoarea prinţesei se grăbi să meargă la prinţ spre a-i anunţa taina acestei nopţi. Amuţit de durere o înţelese prinţul.

De atunci sta zilnic în turnul Fenix, întru amintirea copiilor săi. Aci auzi într-o bună seară melodia păsării Fenix. Fericit ascultă sunetele ei, care îl chemau parcă din alte tărâmuri.

Fântâna-de-la-capătul-lumii

A FOST ODATĂ ca niciodată, şi a fost tare demult, când trăia o fată, pe nume Rosemary. Era o fată bună, dar nu deosebit de iscusită, şi veselă era, dar nu putem spune că strălucea prin frumuseţe; şi, după cum se vede, toate ar fi fost aşa cum trebuie, de n-ar fi avut o mamă vitregă, rea. Aşa că în loc de a se bucura de rochii frumoase, de prăjituri dulci şi de prieteni cu care să se joace, ea trebuia să facă gospodărie: să stea în genunchi şi să cureţe cu peria lespezile de piatră de pe jos, să-şi suflece mânecile până la coate şi să spele. Şi cu cât făcea mai mult amar de treabă, cu atât mai mult o ura mama ei vitregă. Dacă se trezea cu noaptea-n cap, tot nu era destul de devreme; dacă gătea prânzul, nu era destul de bine gătit. Sărmana Rosemary! Trebăluia cât era ziulica de lungă şi toate câte le făcea, i se spunea că sunt făcute anapoda.

Ei, şi într-o bună zi, mama ei vitregă hotărî să se descotorosească de ea.

– Copilule, îi spuse, ia de colo ciurul cela şi mergi la Fântâna-de-la-capătul-lumii; când o s-o găseşti, umple ciurul cu apă şi adu-mi-l înapoi. Şi, bagă de seamă, să nu

risipeşti nici o picătură. Drum bun şi cale bătută!

Aşa că Rosemary, care niciodată nu i-a întors vorba mamei sale, n-a întrebat-o de nici unele, a luat ciurul şi a plecat în căutarea Fântânii-de-la-capătul-lumii. Nu peste mult a întâlnit un căruţaş, care oprise ca să strângă chingile calului.

– Încotro ai pornit-o? o întrebă el. Dar acolo în mână ce ai?

– Încerc să găsesc Fântâna-de-la-capătul-lumii, îi răspunse ea, şi acesta e un ciur pe care sunt datoare să-l umplu cu apă.

Căruţaşul râse din inimă şi spuse că era prostuţă dacă-i trece prin minte să caute o astfel de fântână. Spunând acestea, sări înapoi în căruţă, dădu bici calului şi o lăsă pe biata Rosemary în picioare, în mijlocul drumului. Merse ea cât merse şi, curând, văzu trei băieţi jucându-se cu bilele în curtea unui han.

– Încotro ai pornit-o? strigă unul dintre ei. Dar acolo, în mână, ce ai?

– Încerc să găsesc Fântâna-de-la-capătul-lumii, rosti ea, şi acesta e un ciur pe care sunt datoare să-l umplu cu apă.

Toţi trei băieţii râseră cât putură de tare şi o făcură proastă. Nu există o astfel de fântână pe lume.

Aşa că Rosemary îşi târî picioarele mai departe, întrebând pe oricine întâlnea dacă ştie unde se află fântâna. Dar nimeni nu ştia. Unii erau răutăcioşi, alţii batjocoritori, iar alţii spuneau că ar fi ajutat-o dacă le-ar fi stat în putinţă, dar nu ştiau cum să o facă.

În cele din urmă zări o bătrână zdrenţăroasă, încovoiată de-a binelea, căutând ceva pe urma lăsată de o căruţă. Purta o broboadă sfâşiată, n-avea dinţi mai deloc şi se sprijinea într-un băţ noduros, cu care tot răscolea noroiul.

– Ce cauţi, mătuşică? o întrebă Rosemary.

– Am avut şi eu doi bănuţi, să-mi cumpăr pâine şi, de nu-i găsesc, n-o să am ce mânca deseară.

Aşa că Rosemary o ajută să-şi caute bănuţii şi îndată îi şi văzu, având ochii ageri.

– Îţi mulţumesc, spuse bătrâna cu glasul ei ce scârţâia. Niciodată nu i-aş fi găsit de una singură, trebuie s-o recunosc. Acum, spune-mi încotro ai pornit-o şi ce ai de gând să faci cu acest ciur.

– Merg la Fântâna-de-la-capătul-lumii, spuse Rosemary, dar mă tem că nu există un astfel de loc pe pământ. Ajungând acolo sunt datoare să umplu ciurul cu apă şi să-l duc acasă mamei mele vitrege.

– De, vezi, spuse bătrâna, există o Fântână-de-la-capătul-lumii şi îţi voi spune cum să o găseşti. Cât despre ce vei face când vei ajunge acolo, asta te priveşte.

Aşa că îi arătă din vârful băţului, drumul.

– Prin spărtura din gardul acela viu, spuse ea, peste dealul acela îndepărtat, sus pe cărarea pietroasă, de-a lungul alunişului şi apoi pe buza văii, şi ţinând-o tot aşa drept înainte vei ajunge. Să ai spor la drum şi să ţi se pară calea scurtă.

Rosemary îi mulţumi şi bătrâna plecă şchiopătând. Prin spărtura din gardul viu merse Rosemary cu ciurul,

peste deal, de-a lungul cărării de lângă aluniș, până ce ajunse la o vale adâncă și umedă, și foarte verde și pustie. Și chiar la capătul văii era o fântână. Era atât de acoperită de iederă și mușchi, încât aproape că nici n-o băgă în seamă. Dar exista, fără îndoială, și era chiar Fântâna-de-la-capătul-lumii.

Rosemary îngenunche pe banca de lângă fântână și-și cufundă ciurul în apă. De multe ori îl afundă, dar de fiece dată apa zbucnea prin găurile ciurului, astfel încât nu rămânea în el nici un strop pe care să-l ducă mamei sale vitrege. Se așeză și plânse.

– N-o să izbutesc niciodată, suspină ea. Niciodată n-o să-mi fie ciurul plin de apă, ca să-l pot duce acasă.

Tocmai pe când începea să cugete că necazul ei nu va lua niciodată sfârșit, auzi un orăcăit și o broască verde și grasă sări de sub o frunză de ferigă.

– Ce s-a întâmplat? întrebă broasca.

Rosemary îi povesti.

– Dacă-mi făgăduiești să faci o noapte întreagă tot ce îți voi spune eu, te pot ajuta.

– Sigur că îți făgăduiesc, spuse Rosemary nerăbdătoare. Tot ce dorești, numai ajută-mă, *te rog*.

Broasca stătu pe gânduri, o clipă, două, înghiți o dată ori de două ori și șopti:

„Lipește cu mușchi și unge cu lut,
apă să ducă pe drum cunoscut".

Degrabă Rosemary adună mușchi verde și mătăsos

de pe fântână și acoperi fundul ciurului cu el. Apoi strânse lut umed și îl întinse deasupra mușchiului, apăsând până ce se umplură găurile ciurului. După care cufundă ciurul în apă; de astă dată nici o picătură nu se pierdu.

– Trebuie să ajung acasă cât se poate de grabnic, îi spuse ea, întorcându-se să plece. Îți mulțumesc, dragă broscuță, îți mulțumesc că m-ai ajutat. Niciodată nu m-aș fi gândit singură la asta.

– Mda, nu cred că te-ai fi gândit, orăcăi broasca. Du apa cu grijă și nu-ți uita făgăduiala.

Rosemary își aminti că făgăduise broscuței să facă tot ce ar fi dorit aceasta timp de o noapte întreagă. Nu bănuia că făgăduiala făcută unei broaște ar putea să-i aducă vreun rău, așa că plecă plină de recunoștință.

Vă puteți închipui cât de uimită a fost mama ei vitregă când o văzu acasă. Nădăjduise să se descotorosească de fată o dată pentru totdeauna. Dar iată că ea se întorcea, câtuși de puțin necăjită de călătorie, cărând un ciur plin de apă, tocmai după cum i se spusese. Mama vitregă nu grăi prea multe, pentru că era prea înciudată. În schimb, o puse să pregătească cina pentru amândouă, apoi să spele vasele, ca și când nimic nu s-ar fi petrecut.

Și, cum se lăsă noaptea, fură uimite auzind o bătaie în ușă.

– Cine poate fi? întrebă mama vitregă.

Rosemary se îndreptă spre uşă şi strigă:
– Cine e acolo şi ce cauţi la această oră?
Se auzi un orăcăit, şi un glas spuse:

„Deschide-mi uşa şi dă-mi drumul,
deschide iute, timpul trece;
să-ţi aminteşti de ce vorbirăm
jos, lângă apa-aceea rece".

Era broasca. Rosemary aproape că uitase de ea. Mama vitregă o întrebă cine era la uşă şi Rosemary îi povesti despre broască şi despre făgăduiala făcută.

– Păi, las-o înăuntru, îi spuse mama vitregă şi fă ce-ţi cere. Trebuie să-ţi ţii cuvântul.

Gândul că fata trebuia să asculte de poruncile unei broaşte o bucura. Aşa că Rosemary deschise uşa şi broasca sări înăuntru. O privi pe fată şi vorbi din nou. Iată ce spuse:

„Ridică-mă sus pe genunchi,
sus pe genunchi, că timpul trece;
să-ţi aminteşti de ce vorbirăm
jos, lângă apa-aceea rece".

Rosemary nu se bucură prea mult la gândul de a ţine broasca umedă pe genunchi, dar mama ei vitregă îi spuse:

– Fă ce-ţi cere. Fetele trebuie să-şi ţină cuvântul.

Aşa că fata sui broasca pe genunchi şi aceasta stătu cocoţată acolo sus. Apoi îi vorbi încă o dată:

„Dă-mi carne şi dă-mi băutură,

dă-mi iute, vezi că timpul trece;
să-ţi aminteşti de ce vorbirăm
jos, lângă apa-aceea rece".

– Fă ce-ţi spune, porunci mama vitregă. Fetele trebuie să-şi ţină cuvântul.

Rosemary aduse din cămară bucatele rămase de la cină şi le puse într-o farfurie, în faţa broaştei, care lăsă capul în jos şi mâncă până la ultima firimitură. Apoi îi vorbi încă o dată:

„În patul tău aş vrea să dorm,
să dorm în pat, că timpul trece;
să-ţi aminteşti de ce vorbirăm
jos, lângă apa-aceea rece".

– Nu, spuse Rosemary, niciodată n-o să stea în patul meu o fiinţă atât de rece şi de lipicioasă. Pleacă, broscoi urât!

Auzind-o, mama ei vitregă râse cu lacrimi.

– N-ai ce să-i faci, strigă ea. Aminteşte-ţi de făgăduială. Fetele trebuie să-şi ţină cuvântul.

După ce glăsui astfel, maştera merse în camera sa şi Rosemary rămase singură cu broasca. Dar Rosemary se sui în pat, luă broasca alături de sine, dar o puse cât de departe putu. După câtăva vreme adormi adânc. Dimineaţa, înainte de a se crăpa de zi, fu trezită de un orăcăit, chiar lângă ureche.

– Ai făcut tot ce ţi-am cerut, spuse broasca. Un lucru îţi mai cer şi cu asta îţi îndeplineşti făgăduiala. Ia un to-

por şi desparte-mi capul de trup.

– Dragă broscuţă, îi spuse, nu-mi cere să fac asta. Ai fost atât de bună cu mine. Nu-mi cere să te omor.

– Fă cum îţi cer, spuse broasca. Aminteşte-ţi de făgăduiala ta. Noaptea nu s-a sfârşit.

Aşa că Rosemary intră tristă în bucătărie şi aduse o secure care era folosită la despicatul buştenilor pentru foc. Cu greu-ar fi putut răbda să privească fata la biata broască, dar făcu totuşi în aşa fel încât să ridice securea şi să-i taie capul.

Când îşi veni în fire fata, broasca nu mai exista: în locul ei stătea un tânăr chipeş. Se dădu înapoi uluită şi scăpă securea pe podea. Tânărul îi zâmbea.

– Nu te teme, îi spuse cu glas blând. Nu sunt aci pentru a-ţi face rău sau a te speria. Am fost prinţ cândva, dar o vrăjitoare rea şi ticăloasă m-a preschimbat în broască; şi vraja ei nu a putut fi dezlegată până ce o fată nu a primit să-mi îndeplinească voia în decursul unei nopţi întregi!

La aceste cuvinte, mama ei vitregă, pe care sunetele vocilor o treziră, intră în cameră. Mare îi fu mirarea să-l vadă acolo pe tânărul prinţ, în locul broaştei urduroase. Pentru prima oară în viaţa ei, mama vitregă nu putu spune nimic. Privi la prinţ, căscă gura, dar nici un sunet nu scoase. Pe urmă privi la Rosemary şi căscă gura, apoi se întoarse şi pregăti ceva de mâncare pentru toţi trei. Era singurul lucru pe care-l mai putea face.

Nu mult după aceea prinţul se căsători cu Rosemary

şi fură foarte fericiţi. Cât despre mama vitregă, care încercase să se descotorosească de fiica ei, avu necazul să vadă cum datorită ei însăşi fata a dezlegat pe prinţ de vrajă şi şi-a găsit un soţ blând şi iubitor.

Molly Whipple

AU TRĂIT CÂNDVA doi oameni într-o căsuţă, cu fiii şi fiicele lor. Aveau atâţia copii, că nu mai ştiau pe unde să scoată cămaşa, să-i hrănească şi să-i îmbrace. Zi de zi aveau parcă nevoie de şi mai mulţi bani şi bărbatul nu mai prididea trudind să câştige. Cât despre soţia sa, toată ziulica gătea şi cosea, spăla şi cârpea. În cele din urmă nu le mai rămase decât un singur lucru de făcut. Se adânciră în pădure cu cei trei copii mai mici şi îi părăsiră acolo. Inimile părinţilor erau îndurerate, căci ei nu ar fi vrut să se despartă de cele trei fetiţe, dar se temeau că, de nu o fac, ceilalţi copii ar pieri de foame.

Fetele merseră cât merseră, căutând hrană şi adăpost, şi, în cele din urmă, ajunseră la o casă, în miezul pădurii. Întunericul începea să se lase; văzură o lumină la o fereastră. Bătură la uşă şi o femeie deschise.

– Ne puteţi da ceva demâncare? întrebară ele. Ne-am rătăcit şi ne e foame.

– Nu pot, drăgele mele, spuse femeia. Sânt măritată cu un uriaş şi, dacă vine acasă şi dă de voi, o să vă omoare şi vă mănâncă la cină.

– Vă rog, spuse cu voce stinsă cea mai mare dintre fete, nouă nu ne e frică. Nu credeţi că ne-aţi putea da măcar niţică mâncare? Suntem atât de obosite şi de înfometate...

Şi izbucni în lacrimi.

Atunci soţia uriaşului socoti că n-ar fi deloc rău să oprească pe cele trei fete peste noapte, poate că soţul ei ar fi mulţumit să mai schimbe bucatele, nu tot carne de oaie, de vită şi de porc. Aşa că le îmbie:

– Bine, intraţi, dragele mele, şi o să vă dau ceva lapte şi puţină pâine şi o să staţi lângă foc, să vă încălziţi.

Aşadar, îi mulţumiră şi intrară, deşi nici uneia nu-i surâdea să cineze cu nevasta uriaşului. Dar ea nu le făcu nici un rău şi după ce au mâncat se simţiră mai bine şi tocmai se gândeau să plece, să găsească un loc unde să doarmă, când auziră nişte bocănituri puternice de cizme: se întorsese uriaşul. Fetiţele erau atât de înfricoşate, încât tremurau în pantofi, dar nevasta uriaşului le liniştii:

– Veniţi, le chemă ea, ascundeţi-vă în dulapul acesta, până cinează. Poate n-o să vă găsească.

Şi le împinse pe toate trei într-un dulap mare şi întunecos.

Uriaşul năvăli în odaie, şi azvârli pe jos măciuca şi adulmecă.

– Simt miros de oameni, spuse el.

– Aşi! spuse soţia sa. Întotdeauna te ţii de adulmecat prin casă. Şezi ca un băiat cuminte ce eşti şi cinează; pe

urmă o să vezi ce surpriză ți-am pregătit.

După cină ea deschise larg ușile dulapului și scoase la iveală pe cele trei fete.

– Iată trei fete drăguțe, zâmbi ea. Le-am dat să cineze și vor rămâne la noi peste noapte. Pot dormi în pat cu fetele noastre. O să fie puțin înghesuială, dar o să se descurce ele.

Deci cele trei fetițe se duseră să se culce cu cele trei fete ale uriașului; cum mai sforăiau acestea și cum mai horcăiau!

Ei, și cea mai mică dintre cele trei fetițe, care se numea Molly Whipple, era tare isteață și deșteaptă. Ea băgase de seamă că înainte de a lua lumânarea și de a spune noapte bună fiicelor lui, uriașul le pusese trei coliere de aur la gât. Dar lui Molly și celor două surori ale sale le pusese niște șnururi de sfoară. Așa că Molly, oricât de obosită era, se străduí să vegheze până ce toată lumea adormi adânc și fiicele uriașului începură să sforăie din răsputeri. Atunci scoase în grabă șnururile de la gâtul său și al surorilor sale și le petrecu în jurul gâturilor celorlalte fete, în locul colierelor de aur. Pe acestea și le puse ei și surorilor sale.

În toiul nopții, uriașul pătrunse în cameră ținându-și măciuca în mână. Pipăi pe orbecăite gâturile fetelor cu șnururi de sfoară, le smulse din pat și le bătu măr cu măciuca. Apoi râse cumplit și ieși.

Cele două surori ale lui Molly Whipple se treziră țipând, dar Molly le șopti să tacă din gură și să se scoale,

deoarece trebuie să plece din casă înainte ca uriașul și soția sa să se trezească. Așa că foarte devreme, când abia mijea de ziuă, se strecurară afară și plecară cât putură de repede.

Când se făcu zi, ajunseră la palatul regelui. Molly le conduse cu îndrăzneală pe surorile sale la poartă și ceru să vorbească cu regele.

– Cine sunteți? întrebă Înălțimea sa, văzându-le.

– Suntem trei fețe sărmane, spuse Molly, și de-abia am scăpat de un uriaș mârșav. Dacă mi-e îngăduit, Înălțimea Ta, n-ar trebui să dai voie unei astfel de ființe cumplite să viețuiască în regatul tău.

– Ușor de spus, răspunse regele. Poate o să mă-nveți și cum să scap de el?

– Apoi, spuse Molly Whipple, mai întâi trebuie să-i iei spada.

– N-ai vrea s-o iei mata pentru mine, fetițo? întrebă regele.

– Pot încerca, Înălțimea Ta, spuse Molly. Și ce ai face pentru mine dacă dobândesc spada uriașului?

– Îți voi logodi pe fiul meu cel mai vârstnic cu sora ta mai mare, făgădui regele.

– Mă învoiesc, Înălțimea Ta, se lumină Molly; și fură ospătate la palatul regal.

Molly se întoarse în aceeași seară, de una singură, la casa uriașului, și, când se întunecă, se strecură înăuntru fără a fi văzută și se ascunse sub patul uriașului. Curând el veni la cină, adulmecă puțin, dar era prea

ostenit pentru a privi sub pat şi nu peste mult începu să sforăie, încât se cutremura întreaga cameră şi trosnetele patului aproape că o asurziră pe Molly. Atunci, ea ieşi târâş şi înşfăcă spada ce atârna deasupra capului uriaşului. Pe când se furişa spre uşă, de grea ce era, o lăsă să zdrăngăne pe podea, şi zgomotul îl trezi pe uriaş care, pe dată, ţâşni din pat şi fără a mai întârzia să-şi ia măciuca, ţipă zdravăn şi o urmă pe Molly afară. Merse cu paşi urieşeşti, dar Molly era sprintenă şi foarte curând ajunseră la Podul-dintr-un-fir-de-păr, astfel denumit, deoarece era cel mai strâmt şi mai firav pod din lume. Molly îl străbătu, dar uriaşul nu putu; ea se opri de cealaltă parte, gâfâind, pe când el o ameninţa cu pumnul şi striga:

„Pleacă, Molly Whipple, pleacă!
Dacă iarăşi te mai văd,
vei simţi al meu prăpăd!"

Dar Molly îi arătă spada mare şi strigă:

„De-alte două dăţi, bătrâne,
o să mai auzi de mine!"

Apoi râse vesel şi fugi spre palatul regal. Ajungând acolo, regele fu încântat să primească spada vrăjmaşului său, uriaşul ticălos şi logodi cu dragă inimă pe sora cea mai mare a lui Molly cu fiul său mai vârstnic. Şi petrecură de pomină, cu mare bucurie.

– Ei, îi spuse regele lui Molly, dacă ai putea pune mâna pe punga uriaşului, care e ascunsă sub perna lui,

l-aş logodi pe al doilea fiu al meu cu cealaltă soră a ta.

– Foarte bine, Înălţimea Ta, spuse Molly făcând o plecăciune. Voi face aceasta, de-mi va sta în putere.

Aşadar, Molly se îndreptă spre casa uriaşului din nou şi când se întunecă, se strecură înăuntru şi se ascunse sub pat. Nu peste mult uriaşul veni de la cină, se azvârli în pat şi începu să sforăie ca o locomotivă. Lui Molly nu-i fu câtuşi de puţin greu să-şi strecoare mâna sub pernă şi să scoată punga. Dar, pe când îşi căuta drumul spre uşă, se împiedică de o oală mare de piatră şi o dărâmă, iar zgomotul căderii ei îl trezi pe uriaş, care sări ca ars şi se repezi spre uşa prin care Molly tocmai dispărea. Apoi, vezi, uriaşul era un alergător de forţă, dar Molly era sprintenă, şi curând ajunse la Podul-dintr-un-fir-de-păr, pe care uriaşul nu-l putea trece.

Molly stătea de o parte şi uriaşul de cealaltă a podului şi el iar strigă:

„Pleacă, Molly Whipple, pleacă!
Dacă iarăşi te mai văd,
vei simţi al meu prăpăd!"

Şi o ameninţă cu pumnul său păros; dar Molly râse şi îi arătă punga, strigându-i:

„Încă o dată, zău, bătrâne,
c-o să mai auzi de mine!"

Şi după aceasta fugi şi pieri cât ai zice peşte.

Când se înapoie la palatul regelui, îi dădu acestuia

punga şi regele nu mai putu de bucurie. Făcu toate cele cuvenite pentru logodna fiului de-al doilea cu cealaltă soră a lui Molly şi au petrecut de pomină.

– Ei, şi-acum, cuvântă regele, când se isprăvi petrecerea, ar mai fi un singur lucru pe care aş vrea să mi-l aduci. Nu va fi lesne; şi dacă-l dobândeşti, te voi însoţi cu fiul meu cel mai mic, de îndată ce vei fi destul de mare.

– Ce trebuie să-ţi aduc? întrebă Molly.

– Trebuie să iei inelul de aur din degetul uriaşului, rosti regele.

Deh, Molly şi-l închipui pe uriaşul cel rău, apoi îşi îndreptă gândul spre tânărul şi frumosul prinţ şi cugetă că ar vrea tare mult să fie şi ea prinţesă ca surorile sale, aşa că făgădui să încerce. Plecă chiar în acea noapte şi când se făcu destul de întuneric, se strecură în camera uriaşului şi se ascunse sub pat. Peste puţin uriaşul se sui în pat şi sforăitul lui era ca bubuitul a douăsprezece cutremure de pământ. Luna se strecură prin fereastră şi, la lumina ei, Molly putu vedea că mâna uriaşului atârna din pat şi zări inelul de aur ce sclipea şi sticlea. Se întinse, apucă inelul şi îl trase niţel. Dar inelul era strâns lipit de degetul uriaşului şi tot patul se scutura de sforăit, cât despre Molly, ea dârdâia de spaimă, aşa că de-abia putu mişca inelul, o fărâmă. Dar de mişcat din loc, tot îl mişcă şi tocmai când îl scoase, uriaşul strigă înfricoşător, o apucă pe Molly de mână strângând

îngrozitor şi sări din pat. Ochii săi fioroşi luceau în lumina lunii şi vocea lui răsuna furioasă.

– Aha, Molly Whipple! spuse el. Tot te-am prins până la urmă, nu-i aşa? Spuneai că mai vii pe la mine!

– Da, domnule, spuse Molly cu glasul pierdut.

– Şi eu ţi-am spus că o să simţi prăpădul meu, nu-i aşa?

– Da, domnule, spuse Molly cu glasul şi mai pierdut.

– Atunci, spune-mi, glăsui el foarte liniştit şi hotărât, spune-mi, Molly, deoarece eşti atât de isteaţă, dacă tu m-ai fi prins pe mine, ce mi-ai fi făcut, ei?

– Ce ţi-aş fi făcut? întrebă Molly.

– Da, mormăi uriaşul. Asta să-mi spui şi grăbeşte-te.

– O să-ţi spun ce ţi-aş fi făcut, răspunse Molly. Vezi sacul acela mare pe care-l ţii acolo, de-ţi aduci mâncarea acasă în el? Ei bine, te-aş fi legat înăuntru, împreună cu o pisică, un câine, un ac cu aţă şi o pereche de foarfece.

– Da, spuse uriaşul. Şi apoi?

– Apoi, spuse Molly, aş fi mers în pădure şi mi-aş fi tăiat cel mai mare băţ cu putinţă şi te-aş fi bătut cu el până ţi-ai fi pierdut firea.

– Aşadar, asta mi-ai fi făcut, nu-i aşa, dacă ţi-ar fi stat în putere, Molly Whipple? Atunci, chiar asta voi face şi eu cu tine. În sac! Şi, de îndată ce se crapă de ziuă, mă duc în pădure să tai un băţ, să te bat cu el.

Deci o ridică pe Molly şi o legă într-un sac, împreună cu o pisică, un câine, un ac cu aţă şi o pereche de foar-

fece mari. Apoi înnodă bine gura sacului, îl agăţă într-un cui în perete şi se duse înapoi la culcare. Molly, în sac, făcu cunoştinţă cu pisica şi cu câinele, se întinse cât putu mai bine şi aşteptă până dimineaţă.

De îndată ce se lumină, uriaşul porni spre codru, lăsând-o pe Molly legată zdravăn în sac.

În curând intră în cameră nevasta uriaşului.

– Simt miros de oameni, spuse ea, adulmecând.

– Doamnă uriaş, doamnă uriaş! o strigă Molly din sac. Dumneavoastră sunteţi?

– Ce cauţi în sac? o întrebă soţia uriaşului.

– Oh, dacă aţi putea vedea ce văd eu! surâse Molly.

– Şi ce vezi acolo înăuntru? întrebă nevasta uriaşului.

– Lucruri de necrezut, răspunse Molly. Dacă le-aţi putea vedea şi dumneavoastră!...

– Lasă-mă şi pe mine înăuntru, o rugă soţia uriaşului, ca să pot şi eu să văd ce vezi tu.

Aşa că Molly îşi făcu repede drum cu foarfecile. Luă acul şi aţa cu ea şi sări pe podea. Apoi o ajută pe nevasta uriaşului să se caţăre în sac şi cusu tăietura cât de strâns putu. Tocmai isprăvise să coasă, când îl auzi pe uriaş întorcându-se. Care va să zică, se ascunse în spatele uşii şi aşteptă. Uriaşul intră cu paşi mari în cameră, scuturând un copac întreg în mână, cu care se întorsese din pădure.

– Acum, strigă el, unde e fata aceea obraznică? Îi arăt eu îndată! Auzi, voia să mă lege într-un sac şi să mă bată cu un băţ.

Ridică trunchiul pe care îl cărase din codru şi începu să lovească sacul cu el cât de tare putea.

– Eu sunt, nu e fata! striga din sac nevasta uriaşului Dă-mi drumul, n-auzi!? Dă-mi drumul!

Însă uriaşul nu o putea auzi, deoarece pisica şi câinele porniră o atare hărmălaie de miorlăituri şi de lătrături, că vocea ei fu înăbuşită de-a binelea. Cât despre Molly, ea se ghemuise în spatele uşii şi pândea; nu-i părea rău câtuşi de puţin pentru nevasta uriaşului, amintindu-şi cum se făcuse că-i e milă de ea şi surorile ei şi deschisese apoi dulapul lăsându-le pradă soţului său. Totuşi, după un timp, îşi încercă norocul şi se strecură afară din casă. După aceasta alergă înapoi la palatul regelui şi-i dădu inelul uriaşului.

Regele nu mai putu de bucurie văzând-o, deoarece se temuse că de această dată s-ar fi putut întâmpla ca uriaşul să fie mai iscusit ca ea: pe deasupra, era o fată atât de frumoasă şi de isteaţă, încât ştia că ar fi fost o soţie minunată pentru prâslea.

Aşadar, iată că Molly fu logodită cu cel mai mic dintre băieţi; şi după câţiva ani, când mai crescură, se făcu nuntă mare, de i se duse vestea, să se bucure toată lumea. Asta, pentru că prinţul era iubit de întreg norodul şi pentru că Molly prin iscusinţa ei şi prin învingerea uriaşului s-a făcut şi ea iubită de toţi.

În ceea ce-l priveşte pe uriaş, după ce i-au fost luate spada vrăjită, punga şi inelul, şi-a pierdut puterea de a mai face rău prin ţară; a început aşadar să lânce-

zească, se întristă şi curând nu se mai auzi nimic despre el. Toţi părinţii de prin împrejurimi, până hăt-departe, aveau pricină să-i fie recunoscători lui Molly pentru a fi scăpat ţara de mârşavul uriaş care ameninţase vieţile copiilor lor.

Johnny Gloke

JOHNNY GLOKE era croitor. Cât e ziulica de lungă obişnuia să stea turceşte pe masa din atelierul său şi să taie, să foarfece, să peticească şi să cârpească, să facă veşminte pentru doamne, costume pentru domni, şi uniforme pentru soldaţi. Într-o bună zi, plictisit de croitorie, s-a gândit că ar fi ceva de capul lui şi se îndreptă spre islazul din spatele atelierului unde se întinse pe jos să cugete la asta: Ce să facă? Gândi ce bine ar fi să cânte din scripcă, dar îşi dădu seama că e prea bătrân ca să mai înveţe. Ar fi bine s-ajungă mare general, dar îşi dădu seama că e prea fricos; gândi ce bine ar fi să cutreiere pământul într-o corabie de negoţ, dar de unde să ia corabia? Şi, pe când cugeta, se făcu tot mai cald şi muştele începură să i se aşeze pe picioarele goale şi să-l gâdile. Aşa că, fără să-şi dea seama ce face, lovi zdravăn cu plinul palmei şi ucise o oaste întreagă de muşte.

– Apoi, asta dovedeşte că nu sunt un om obişnuit, şi îşi spuse:

„Johnny Gloke, ce bună treabă!
Zeci de muşte dintr-o labă!“

Ce mulţumit era de sine însuşi! Ce mai om trebuie să

fii, să omori toate muştele astea dintr-o singură lovitură! Niciodată până atunci nu izbutise să ucidă nici o muscă măcar, darmite cincizeci! Aşa că se ridică, intră în atelier, îl zăvorî, îşi puse cizmele, luă din perete o spadă ruginită, ce aparţinuse unui strămoş de-al său, şi porni la drum să arate lumii ce mare viteaz era. Johnny hoinări cât hoinări, până ce ajunse în dreptul unei înştiinţări agăţată de un stâlp, la o răscruce de drumuri, care suna aşa:

RĂSLPATĂ!
Oricui e destul de viteaz să ucidă
DOI ZMEI
Şi să scape ţara de fiinţele lor
gălăgioase şi periculoase va primi
50 000 DE LIRE
ŞI MÂNA
FIICEI REGELUI
Doritorii trebuie să se înfăţişeze la
Palatul regal
Din ordinul Înălţimii Sale, Regele.

Johnny căzu pe gânduri. Cele cincizeci de mii de lire şi mâna fiicei regelui îl ispiteau, dar nu ştia exact dacă se pricepe la ucis zmei. Apoi apucă spada ruginită în mâna dreaptă, se ridică şi plecă. „De fapt, spuse el, am omorât cincizeci de muşte. Nu-i un început rău. Nu poţi fi viteaz de seamă fără să rişti. Cel puţin o să aflu cât sunt de puternici zmeii aceia. Poate nu sunt chiar atât de grozavi!"

Când ajunse la palat, ceru să-l vadă pe rege.

– Alt viteaz, oftă regele. E al treilea, în opt zile. Ultimii doi au fost mâncaţi de vii.

– Alt viteaz, oftă prinţesa. Poate că acesta va fi mai norocos.

Şi îşi pieptănă mai departe părul cu pieptănul ei de aur, privindu-se într-o oglindă bătută în perle şi safire.

Nici ea, nici tatăl său nu-l preţuiră prea mult pe Johnny Gloke, văzându-l.

– Nu pare prea puternic pentru un învingător de zmei, spuse regele.

– Într-adevăr, nu prea pare, spuse prinţesa. Dacă vrei să ştii, mai curând pare a fi croitor.

Totuşi Johnny se înfăţişă ca viteaz şi i se spuse unde locuiau cei doi zmei şi cât de cumplit de puternici şi de fioroşi erau. Se aşeză şi cugetă la încurcătura în care se vârâse singur şi cu cât cugeta mai adânc cu atât mai puţin îi era pe plac.

„În sfârşit, îşi spuse, nu-i nici un rău în a merge să-i privesc. Pe deasupra, nu e prea uşor să ies basma curată acum că am intrat în horă".

A doua zi dimineaţă plecă şi ajunse, înainte de amiază, la codrul în care i se spusese că locuiau cei doi zmei. Îşi strânse tare spada în mână şi se furişă mai departe, având grijă să facă cât mai puţin zgomot cu putinţă. Deodată un uruit grozav îi luă auzul. Era ca o furtună. Numai că pe undeva pe aproape; sau mai curând ca o bătălie, o bătălie întreruptă de un cutremur de pământ. Johnny îşi

astupă urechile cu mâinile și rămase țintuit locului. Pe urmă se avântă mai departe, cu băgare de seamă, sărind de la un copac la altul. În cele din urmă zări pe cei doi zmei la capătul unui luminiș, lângă o mlaștină. Erau tare fioroși, mari și osoși. Îngrămădeau bușteni într-o căruță, numai că nu era o căruță obișnuită; era mare cât o casă pe roate; iar bușteni nu erau bușteni obișnuiți, erau trunchiuri de copaci.

Johnny îi privi pe zmei și se privi și pe sine însuși. Și după ce se sătură să-i privească pe zmei, își mărturisi că el personal era destul de mic. Măsură din ochi spada sa ruginită. Chiar dacă ar fi înfipt-o în vreunul dintre ei, nu era sigur că ar fi pătruns destul de adânc pentru a-l vătăma. Așa că se târî în scorbura unui copac și stătu acolo să cugete. La început îi veni să plece de-a dreptul acasă. Dar amintirea tuturor acelor butoniere ce-l așteptau și a tuturor acelor tigheluri drepte cu mii și mii de împunsături îl făcu să cugete mai adânc.

– Nu, își spuse, mai bine mor. E limpede că doi zmei sunt cu mult mai mult decât cincizeci de muște, dar poate pot fi înșelați.

Lăsă capul în jos și văzu o pietricică rotundă. Îi veni o idee. Luă piatra, se ridică și se târî încetișor în jurul copacului până ce îi văzu bine pe zmei. Cel mai mare dintre ei, care avea în jur de zece picioare înălțime și plesnea de mușchi și oase, era întors cu spatele la Johnny și se aplecă să ridice un buștean. Johnny ridică mâna și

aruncă piatra. Îl lovi pe uriaș drept în moalele capului. Uriașul își îndreptă trupul și privi spre celălalt zmeu cu severitate. Celălalt zmeu era mai mic. Nu putea să aibă mai mult de opt picioare și jumătate ori nouă; dar prea plesnea de musculos ce era la o înălțime atât de mică.

– Ascultă, puștiule, îi strigă zmeul cel mare. Fii atent ce faci cu bețele alea. M-ai lovit în cap.

– Eu, nu, răspunse celălalt zmeu.

– Ba tu. Cine altul? Stai mai departe și ai grijă.

Își văzu de lucru. Johnny se încovoie și culese altă piatră. O azvârli cât putu de tare. Nu era o piatră rotundă, ca prima oară, ci una în trei colțuri, una cu capete ascuțite. Îl atinse pe zmeul cel mare chiar în spatele urechii din dreapta. Acesta urlă de durere și se întoarse ca un bivol spre tovarășul său.

– Ascultă! strigă el. Dacă se mai întâmplă încă o dată, ți-a sunat sfârșitul, auzi? Cred c-o faci dinadins. Ești o puștama de când te știu. Încearcă numai încă o dată! Îndrăznește doar!

A treia oară, Johnny îl izbi tocmai în spatele urechii din stânga. Zmeul răcni ca o turmă întreagă de tauri și azvârli în celălalt uriaș cu un buștean. Țintea prost, așa că nu ochi. Bușteanul căzu în mlaștină, împroșcând și făcând un zgomot ce putea fi auzit la o jumătate de milă depărtare. Apoi zmeul cel mai mare tăbărî asupra celui mai mic și-l bătu tot cu pumnii în cap. Zmeul cel mai mic îi înapoia loviturile și striga:

– Nu te-am lovit eu, dar dacă vrei să te lupţi, mă prind. Haide!

Şi îşi întoarseră spatele unul celuilalt şi făcură cale întoarsă, fiecare câte zece yarzi[1]. Apoi se priviră faţă-n faţă şi se repeziră orbeşte. Zgomotul era ca al unei cascade. Era cea mai de neînchipuit luptă ce se văzuse vreodată. Johnny tremura în scorbura sa şi bieţii ţărani, la câteva mile în jur, se închiseseră în casele lor, temându-se să nu fi venit sfârşitul lumii. Uriaşii se luptară trei ceasuri în şir. Se tăbăciră şi se bătură măr, cât îi ajutau puterile. Răgeau ca elefanţii şi se burduşeau până ce începu să şiroie sângele şi să se cutremure codrul. Toate păsările zburară din pădure şi nu se mai întoarseră tot anul pe la cuiburi. Dar, în cele din urmă, cei doi zmei ostenirâ. Erau vineţi peste tot şi gâfâiau. Se opriră din luptă şi se aşezară pe marginea mlaştinei, părându-le tare rău unul pentru celălalt.

– Sunt atât de lipsit de vlagă, spuse unul dintre ei, că şi un ţânc m-ar putea trage cu o sfoară.

– Sunt atât de slăbit, spuse celălalt, că şi o bătrână m-ar putea mâna cu o pană.

„Aşa? îşi spuse Johnny. Atât am aşteptat."

Şi rostind acestea, se năpusti din ascunzătoare şi tăbărî asupra zmeilor cu spada lui ruginită. Zmeul cel mai

[1] Yard (din engl.) – măsură de lungime folosită în ţările anglo-saxone, egală cu cca 0,914 m.

să pleci.

– Poate, rosti Johnny, şi unul dintre oameni îl ajută să se suie în şa.

Celălalt om îi azvârli frâul şi Johnny tocmai se pregătea să se întoarcă să-şi ia rămas-bun de la rege, când descoperi că regele nu mai era acolo. Sau, mai bine zis, Johnny nu mai era acolo, deoarece armăsarul ţâşnise ca puşcă pe poarta palatului. Tot ce-i rămăsese de făcut [illegible] ţine agăţat de el. Pe când trecea ca un fulger pe străzi, oamenii îi făceau semne şi-l întovărăşeau cu urale, iar mamele strângeau copiii la piept de teamă să nu fie călcaţi în picioare de cele patru copite imense.

Cât ai zice peşte, Johnny ieşise din oraş. Şi călări ntruna, milă după milă.

– Ce călăreţ îndemânatic, spuse un ţăran bătrân, care prăşea pe câmp, lângă drumul mare. E de necrezut cum izbuteşte să se ţină în şa.

Tot aşa gândea şi Johnny în clipa aceea; dar, oricum, se ţinea în şa şi nu peste mult ajunse în locul unde era tabăra duşmanilor. Întâmplarea făcu ca pe culmea unui deal, la o răscruce de drumuri, să fi fost ridicată o spânzurătoare cu ani în urmă. Atârnaseră mulţi hoţi de ea, dar acum era veche şi putredă. Oricând, un vânt mai puternic ar fi putut-o da peste cap. Şi tocmai ast avu loc, pe când Johnny se apropie călare pe murgu său. Pălită de vânt, vechea spânzurătoare căzu peste cal, capul acestuia pătrunse printre bârne şi rămase acolo, înţepenit. Dacă ar fi ştiut cum să o facă, Johnny ar

fi înfrânat calul şi l-ar fi slobozit dintre bârnele spânzură
torii. Dar nu se pricepea şi călăriră mai departe, din ce
ce mai repede, în josul dealului, cu spânzurătoarea
trecută în jurul gâtului calului, în aşa fel încât să o v
toată lumea. Johnny se ţinea strâns de coama calulu
cu cealaltă mână ridică spada ruginită. Şi aşa îl văz
pentru prima oară duşmanii, cum stăteau ei în jurul tat
rei, la poalele dealului.

Nu se aşteptau câtuşi de puţin să fie atacaţi şi
de seamă că sunt luaţi prin surprindere, abia atunci can
auziră tunetul stârnit de copitele calului.

Nu avură răgaz să alerge după arme. Întâiul om ce-
văzu pe Johnny urlă înspăimântat:

– Îndurare! Iată-l pe Johnny Gloke, marele omorâto
de zmei, vine cu o spânzurătoare să ne spânzure pe toţi

– E cel care a ucis doi zmei de unul singur? întrebă alt

– E Johnny Gloke, răcni un al treilea, vine să ne fa
una cu pământul. E Gloke, ucigătorul de zmei, cu oast
pe urmele sale!

Zvonul se răspândi în tabără şi fugiră cu toţi pentr
a-şi păzi vieţile. Căpetenia încercă să-i oprească pe câ
va şi să-i îndemne să lupte, dar nici unul nu-i dădu ascul
are, deoarece se zvonise că Johnny adunase o oaste şi c
ma să le înlesnească tuturora să se bălăngăne într-u

– s
m-ar put
„Aşa?
Şi rostin
bări asupra zn

[1] Yard (din
saxone, egală cu cc

ir de spânzurători

Ei, şi acesta fu sfârşitul războiului. Ţara fu lăsată î
ihnă, iar regele fu copleşit de recunoştinţă şi Johnny f
mai iubit ca orişicând. Faima lui crescu tot mai mare

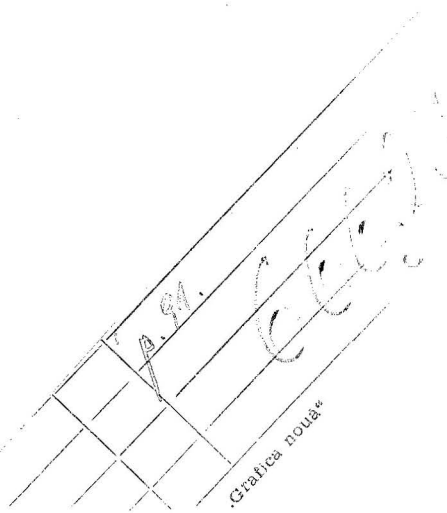

ISBN 973-25-0442-0